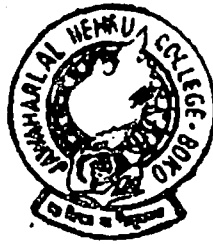

জব্বাহৰলাল নেহৰু মহাবিদ্যালয় আলোচনী

• বকো •

জ্যো
তি

মহাৰেকীয়া প্ৰকাশ

ষষ্ঠদশ সংখ্যা

১৯৯৩-৯৪ চন

তত্ত্বাবধায়ক :

অধ্যাপক মৃগেন্দ্ৰ কুমাৰ শৰ্মা

সম্পাদক :

বাবুল বড়ো

সম্পাদনা সমিতি :

অধ্যক্ষ	যতীন্দ্র চন্দ্র নাথ,	সভাপতি
অধ্যাপক	বসন্ত কুমাৰ দত্ত,	উপ-সভাপতি
অধ্যাপক	মৃগেন্দ্ৰ কুমাৰ শৰ্মা,	তত্ত্বাবধায়ক
অধ্যাপক	লক্ষীকান্ত শৰ্মা,	সদস্য
অধ্যাপক	যতীন মেধি,	সদস্য
	বাবুল বড়ো,	সম্পাদক
	আবিছুৰ বহমান,	ছাত্র সদস্য
(সাধাৰণ সম্পাদক)		

অঙ্গসজ্জা : সম্পাদক আৰু তত্ত্বাবধায়ক

আলোক চিত্ৰ : 'ষ্টুডিঅ' কপা, বকো

মুদ্ৰক : জনতা প্ৰেছ, মিৰ্জা

বকো জৱাহৰলাল নেহৰু মহাবিদ্যালয়ৰ ১৯৯৩-৯৪ চনৰ ছাত্র একতা সভাৰ হৈ শ্ৰীবাবুল বড়োৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত আৰু জনতা প্ৰেছ মিৰ্জাত মুদ্ৰিত।

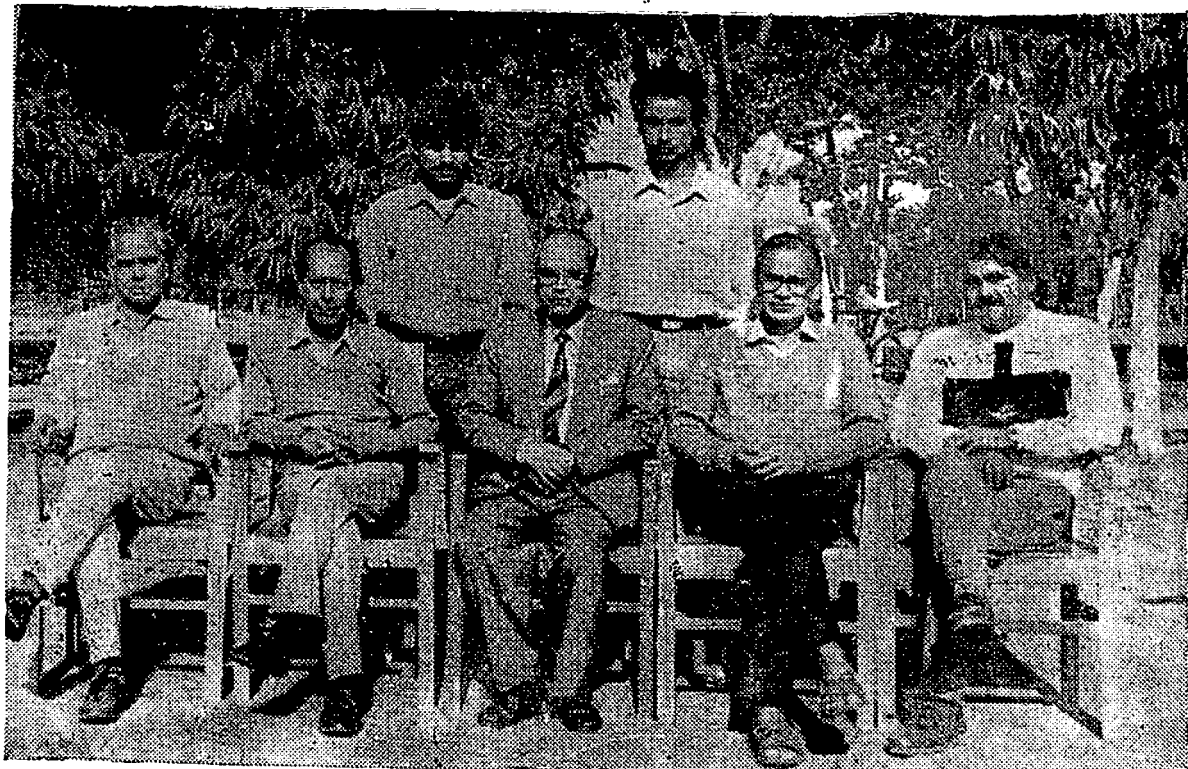
স্মৃতি অৰ্ঘ্য :

ধৰ্মনি কবি সাহিত্যাচাৰ্য বিনন্দ চন্দ্ৰ বৰুৱা, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ৰাজনীতি বিজ্ঞান বিভাগৰ প্ৰাক্তন মূৰব্বী অধ্যাপক আৰু 'প্ৰফেচৰ এমেৰিটাছ' চিৰ কুমাৰ ড° ভাদলমুদী ভেংকট ৰাও, যুগজয়ী সংগীত পৰিচালক তথা চলচিত্ৰ জগতত 'আৰ ডি' আৰু বন্ধু মহলত 'পঞ্চম দা' নামেৰে পৰিচিত বাহুল দেৱ বৰ্মণ, বিশিষ্ট উদ্যোগপতি জাহাঙ্গীৰ ৰতনজী দাদাভাই টাটা, প্ৰাক্তন মাৰ্কিন ৰাষ্ট্ৰপতি ৰিচাৰ্ড নিক্সন, অসমৰ মণ্ড, চলচিত্ৰ, অনাতাঁৰ আৰু দূৰদৰ্শনৰ বৰেণ্য অভিনেতা জীৱেশ্বৰ চক্ৰৱৰ্তী, প্ৰাক্তন শিক্ষাধিকাৰ ৰাজেন্দ্ৰ মোহন গোস্বামী, সাধক শিল্পী পূৰ্ব্বোক্ত দাস, স্নেহেনৰ ভূতপূৰ্ব ৰাষ্ট্ৰদূত আৰু অসম পুৰিচৰ প্ৰাক্তন মহা পৰিদৰ্শক ইমদাদ আলী, খ্যাতনামা কথাছবি প্ৰযোজক আত্মাৰাম, কৃষি বিজ্ঞানী তথা সূ-সাহিত্যিক ড° কনক চন্দ্ৰ মহন্ত, বিশিষ্ট চিকিৎসক আৰু সমাজ সেৱী ডাঃ তিলোত্তমা ৰায়চৌধুৰী, অসম সাহিত্য সভাৰ সভাপতি, অসমীয়া ভাষা, সাহিত্য আৰু সংস্কৃতিৰ নিস্বার্থ সেৱক আৰু শিক্ষাবিদ ড° লীলা গগৈ, অসমীয়া সাহিত্যৰ বিশিষ্ট লেখিকা শ্ৰীমতী অণু বৰুৱা, বৰ্ষীয়ান সাংবাদিক তুষাৰ কান্তি ঘোষ, বিশিষ্ট কবি আৰু অসম সাহিত্য সভাৰ প্ৰাক্তন উপ-সভাপতি ৰাম গগৈ, ভজ্ঞন সম্ৰাট দেবেন শৰ্মা, স্থল সেনাধ্যক্ষ বিপিন চন্দ্ৰ ঘোষী, অসমৰ সাহিত্য জগতৰ প্ৰবাদ পূৰ্ব্ব, প্ৰথিতযশা সাহিত্যিক আৰু লোকসংস্কৃতিবিদ ড° প্ৰফুল্ল দত্ত গোস্বামী, প্ৰাক্তন ৰাষ্ট্ৰপতি গিয়ানী জাইল ঈশঙ প্ৰখ্যাত গান্ধীবাদী, স্বাধীনতা সংগ্ৰামী আৰু সৰ্বোদয় আন্দোলনৰ অন্যতম পথিকৃতা শ্ৰীমতী অমলপ্ৰভা দাস আৰু বিশিষ্ট চিকিৎসক ডাঃ সুৰেন্দ্ৰ নাথ শৰ্মাৰ মৃত্যুত আমি গভীৰ শোক প্ৰকাশ কৰি অশ্ৰু অঞ্জলি যাচিছোঁ আৰু তেখেতসকলৰ বিদেহী আত্মাৰ চিৰশান্তি কামনা কৰিছোঁ।

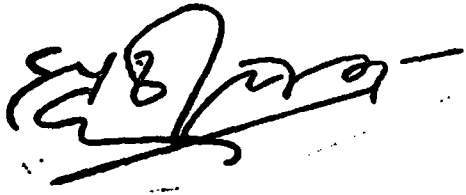
আম্ৰাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ
শ্ৰীযুত যতীন্দ্ৰ চন্দ্ৰ তাম্ৰ

সম্পাদনা সমিতি, 'জৱাহৰ জ্যোতি' ১৯৯৩-৯৪ চন

থিয় হৈ : (বাওঁফালৰ পৰা) আবিছুৰ হুমান, সাধাৰণ সম্পাদক (ছাত্ৰ সদস্য), বাবুল বড়ো (সম্পাদক, জৱাহৰ জ্যোতি)।

বহি : (বাওঁফালৰ পৰা) অধ্যাপক মৃগেন্দ্ৰ কুমাৰ শৰ্মা (তত্ত্বাবধায়ক, জৱাহৰ জ্যোতি), অধ্যাপক বসন্ত কুমাৰ দত্ত (উপ-সভাপতি), অধ্যাপক যতীন্দ্ৰ চন্দ্ৰ নাথ (সভাপতি), অধ্যাপক লক্ষীকান্ত শৰ্মা (সদস্য), অধ্যাপক যতীন মেধি (সদস্য)।

‘জৱাহৰ জ্যোতি’

ষষ্ঠদশ সংখ্যা

অসমীয়া শাখা

॥ বিষয় ॥

॥ পৃষ্ঠা ॥

॥ লেখক-লেখিকা ॥

সম্পাদকীয়—

: ক :

: প্ৰবন্ধ :

মেডাম কুঁৰী—এগৰাকী অসাধাৰণ বিজ্ঞানী

: ১ :

দক্ষিণ-পূব এছীয়াৰ এখন সৰু দেশ—টাইৱান

: ৫ :

পাতিৰাভা সমাজত লোকবিশ্বাস

: ৮ :

অসমৰ মাৰ্গীয় সংস্কৃতি

: ১১ :

সফল বক্তা কেনেকৈ হ’ব পাৰি

: ১৬ :

: কবিতা :

গোপন বেদনা

: ২১ :

প্ৰেমময়তা

: ২২ :

মাছৰ দিনবোৰ

: ২২ :

কবিতাৰ পট বিচাৰি

: ২৩ :

মোৰ কবিতাৰ উৎস

: ২৩ :

বিবৰ্ণ বৃদ্ধৰ দৰে

: ২৪ :

পোহনীয়া কুকুৰটো

: ২৫ :

এনে এক যৌৱন লাগে

: ২৫ :

আজন্মৰ সহচৰ

: ২৬ :

এজোপা গছৰ দৰে

: ২৬ :

আঘাতৰ পিছতো জীয়াই থাকোঁ

: ২৭ :

প্ৰেম

: ২৭ :

হেমৰাজ শৰ্মা

ভূৱনেশ্বৰী বৈশ্য

বনিতা ৰাভা

কমলেশ্বৰ ঠাকুৰীয়া

ৰাজীৱ কুমাৰ বায়ন

সত্যশঙ্কৰ নাথ

মুক্তিনাথ বড়ো

আব্দুল আউয়াল

হেমন্ত মহন্ত

আবিহুৰ ৰহমান

বসন্ত কুমাৰ দত্ত

ৰবীন ৰাভা

ফণীধৰ বৈশ্য

জগদীশ ৰাভা

নিৰঞ্জন মজুমদাৰ

অৰুণ চন্দ্ৰ বড়ো

সবিন কুমাৰ বৈশ্য

॥ বিষয় ॥

॥ পৃষ্ঠা ॥

॥ লেখক-লেখিকা ॥

অকণি জোনাক

: ২৮ :

দেৱীৰাম বড়ো

স্বপ্নময়ী বাস্তৱ

: ২৮ :

বাবুল বড়ো

পেট

: ২৯ :

দীপক দাস

গান্ধাৰীৰ অভিষাপ

: ৩০ :

মূল : ধৰ্মবীৰ ভাৰতী

অনুবাদ : মিচ, তুলিকা বড়ো

: পল্ল : :

অভিযান

: ৩১ :

মুক্তিনাথ বড়ো

আশা-নিৰাশা

: ৩৪ :

সত্য শংকৰ নাথ

ভিন্ন সময়

: ৩৭ :

জগদীশ ৰাভা

এখন চিঠি

: ৪০ :

বিপুল বৈশা

বিভাগীয় সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

: ৪৬ :

১৯৯৩-৯৪ চনৰ মহাবিদ্যালয় সপ্তাহৰ

বিভিন্ন প্ৰতিযোগিতাৰ ফল

: ৬১ :

সাহিত্য জাতিৰ দাপোণ স্বৰূপ। দাপোণত মুখখন প্ৰতিফলিত হোৱাৰ দৰে সাহিত্যতো কোনো জাতিৰ আচাৰ-ব্যৱহাৰ, কৃষ্টি, সংস্কৃতি আৰু সভ্যতাৰ ছবিখন ওলাই পৰে। সেয়ে সাহিত্য জাতিৰ অমূল্য সম্পদ। এই সাহিত্য সাধনা আৰু চৰ্চা অবিহনে সৃষ্টি কৰা বা তাৰ সৌষ্ঠৱ বঢ়োৱা অসম্ভৱ। উঠি অহা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ সাধনা আৰু চৰ্চা থকা নিতান্ত আৱশ্যক। কোৱা বাছল্য যে উচ্চ শিক্ষা লাভাৰ্থে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে কলেজলৈ পঢ়িবলৈ আহে। অধ্যয়নৰ লগতে তেওঁলোকৰ মনত সাহিত্যৰ প্ৰতি ধাউতি আৰু প্ৰেৰণা যোগোৱা কলেজৰ আলোচনীখনৰ মূল উদ্দেশ্য। লগতে তেওঁলোকে তেওঁলোকৰ উৎকৃষ্ট লিখনিৰ যোগেদি সাহিত্য চৰ্চা কৰি ভৱিষ্যতে একো একোজন সাহিত্যিক হিচাপে নিজক প্ৰতিষ্ঠিত কৰাৰ অল্পপ্ৰেৰণা যোগোৱাও আলোচনীখনৰ মূলমন্ত্ৰ। সেয়ে শিক্ষানুষ্ঠান এখনৰ মুখপত্ৰ প্ৰকাশ কৰাৰ এক মহৎ উদ্দেশ্য আছে। এই উদ্দেশ্যৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি ন-লেখকসকলে প্ৰবন্ধপাতি লিখিবলৈ কাপ হাতত লোৱা উচিত। কিন্তু পৰিলক্ষিত হৈছে যে লেখক-লেখিকাৰ বেছিভাগে এই উদ্দেশ্যৰ প্ৰতি সচেতন নহয়। ফলস্বৰূপে প্ৰবন্ধপাতিৰ বেছিভাগে আলোচনীত প্ৰকাশৰ কাৰণে উপযোগী নহয়। আনহাতে এখন উচ্চ মানবিশিষ্ট আলোচনী ছাত্ৰ-ছাত্ৰী বন্ধু বান্ধৱীৰ হাতত তুলি দিয়াৰ সং ইচ্ছা থকা সম্পাদকজনেও বিমোৰত পৰে। তেওঁৰ বঙীন কল্পনা, কল্পনা হৈয়ে থাকে। গতিকে সাহিত্য চৰ্চাত নিষ্ঠা আৰু সাধনা লাগে। উল্লেখযোগ্য যে খৰধৰকৈ লিখা তথা সস্তীয়া গল্প, প্ৰবন্ধ, কবিতা আদি লিখি সাহিত্য সৃষ্টি কৰিবলৈ যোৱা মানে বাওনা হৈ চন্দ্ৰলৈ হাত মেলাৰ দৰে হয়।

আশা কৰে, লেখক-লেখিকাসকলে আলোচনী প্ৰকাশৰ মহৎ উদ্দেশ্য আগত ৰাখি প্ৰবন্ধ পাতি লিখিবলৈ যত্নশীল হ'ব।

ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলেই দেশৰ ভৱিষ্যৎ। সমাজ তথা দেশক প্ৰগতিৰ পথত আগবঢ়াই লৈ যোৱাৰ গধুৰ দায়িত্ব ভৱিষ্যতে তেওঁলোকৰ ওপৰতে পৰিব। এই দায়িত্ব পালন কৰিবলৈ হলে ছাত্ৰাৱস্থাতে তেওঁলোক অধ্যয়ন-শীল হ'ব লাগে আৰু অধ্যয়নৰ যোগেদি বিভিন্ন বিষয়ত জ্ঞান আহৰণ কৰিব লাগে। অপৰিপক্ক জ্ঞানেৰে সমাজ বা দেশ সেৱা কৰিবলৈ যোৱা নিৰর্থক। আনহাতে দেশ এখনক অন্যায্য অবিচাৰ, সন্ত্ৰাসবাদ, দুৰ্নীতি কুসংস্কাৰ, অন্ধবিশ্বাস আদিৰপৰা মুক্ত কৰিবলৈ স্বাধীন দেশৰ নাগৰিক হিচাপে সকলোৰে কৰ্তব্য। স্বীকাৰ্য্য যে আমাৰ দেশখন বৰ্তমানে প্ৰধানকৈ দুৰ্নীতি আৰু সন্ত্ৰাসবাদৰ কৰাল গ্ৰাসত পৰিছে। দুৰ্নীতিপৰায়ণ আৰু সন্ত্ৰাসবাদীৰ অসং কাৰ্যৰপৰা দেশখনক মুক্ত কৰিবলৈ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীকে ধৰি সকলো নাগৰিকৰে কৰ্তব্য।

উল্লেখনীয় যে বৰ্তমান যুগত বেছিভাগ মানুহে আত্মকেন্দ্ৰিক হৈ পৰিছে। সমাজ বা দেশৰ কল্যাণ আৰু উন্নতিৰ হকে চিন্তা কৰাৰ অৱকাশ তেওঁলোকৰ নাই। আনহাতে ভীৰিকাৰ মানদণ্ড উন্নত কৰাত সকলোৰে মনত প্ৰতিযোগিতাৰ মনোবৃত্তিয়ে ঠাই লৈছে। আনকি সত্যতা, নিষ্ঠা কৰ্তব্যপৰায়ণতা, ন্যায়পৰায়ণতা, অহিংসা আদি মানবীয় গুণসমূহৰ পৰিৱৰ্তে আমাৰ সমাজত হিংসা, খিয়াল, কুৰ্নীতি, কুভাৱ আদি কু-প্ৰবৃত্তি সমূহে বিৰাজ কৰিছে। এনেস্থলত সমাজ তথা দেশ প্ৰগতিৰ পথত আগবাঢ়িব যে নোৱাৰে—ই ধুকপ। এইখিনিতে মনকৰিবলগীয়া কথা এয়ে যে জাপানী সকলে আজি জগতত শ্ৰেষ্ঠ সম্মান লাভ কৰিছে একমাত্ৰ কৰ্মনিষ্ঠা, সময়-নিষ্ঠা, শ্ৰম, কৰ্তব্যপৰায়ণতা আদিৰ যোগেদিহে। গতিকে সমাজ তথা দেশৰ উজ্জল ভৱিষ্যৎ কামনা কৰিব পাৰি যদি দেশৰ প্ৰতিজন নাগৰিকে তেনে আৰ্হি অনুকৰণ কৰি নিজৰ কৰিবলগীয়া কামত আত্মনিয়োগ কৰে।

শিক্ষানুষ্ঠান সমূহত শৈক্ষিক পৰিবেশ এটি থকা নিতান্ত প্ৰয়োজন। এটা সুস্থ বাতাবৰণতহে শিক্ষা লাভ বা জ্ঞান অৰ্জন কৰা সম্ভৱপৰ হৈ উঠে। ইয়াৰ অবিহনে শ্ৰেণীসমূহত পাঠদান, শিক্ষালাভ, ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ

নিয়মীয়া উপস্থিতি, অধ্যয়ন আদি ব্যাঘাতপ্ৰাপ্ত হয়। উল্লেখযোগ্য যে বৰ্তমান শিক্কাবুৰ্জানসমূহত শৈক্ষিক পৰিৱেশ নথকা বুলি অভিযোগ উঠিছে। আনহাতে আমাৰ শিক্ষাব্যৱস্থাতো কেৰোণ নথকা নহয়। এই শিক্ষাব্যৱস্থাৰ শুধৰণী হোৱা প্ৰয়োজন। প্ৰকৃত শিক্ষাব্যৱস্থাতহে শিক্ষাৰ পৰিবেশ এটি গঢ় লৈ উঠে। শিক্ষাব্যৱস্থা এনে হ'ব লাগে যাতে ই ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক জ্ঞানী, কৰ্তব্যপৰায়ণ, দায়িত্বশীল, অধ্যয়নশীল, আত্মসচেতন, সমাজ সচেতন আদি কৰি দেশৰ প্ৰকৃত নাগৰিক কৰি তোলাত সহায় কৰে। উচ্চ শিক্ষাৰ এই দিশটো চালি-জাৰি চোৱা নিতান্ত প্ৰয়োজন।

জীৱ মাত্ৰেই স্বাধীনতা প্ৰিয়। জীৱশ্ৰেষ্ঠ মানুহো স্বাধীনতা প্ৰিয়। দাসত্ব, শোষণ, বৰ্ণ বৈষম্য, নিপীড়ন আদি মানুহৰ কাৰণে স্বাভাৱিকতে অসহনীয়। সেয়ে যুগে যুগে মানুহে এইবোৰৰ বিৰুদ্ধে প্ৰতিবাদ কৰি জপিয়াই পৰিছে মুক্তি সংগ্ৰামত। বুৰঞ্জীয়ে তাৰ উদাহৰণ দাঙি ধৰে। কেইবাশতিকাজুৰি দক্ষিণ আফ্ৰিকাত চলি থকা বৰ্ণ বৈষম্য, শোষণ, নিপীড়ন আদিৰ বৰনিকা পেলাই কৃষ্ণাঙ্গসকলে তেওঁলোকৰ জীৱনজোৰা সংগ্ৰামৰ বিজয়ধ্বজা উৰুৱাবলৈ সক্ষম হৈছে। দেশখনত অনুষ্ঠিত হোৱা বৰ্ণবৈষম্যহীন নিৰ্বাচনত 'আফ্ৰিকান নেশনেল কংগ্ৰেছে' সংখ্যাগৰিষ্ঠ ভোট পাই জাতীয় চৰকাৰ গঠন কৰিছে। কৃষ্ণাঙ্গনেতা নেল্‌চন মাণ্ডেলাৰ নেতৃত্বত দেশখনে এক নতুন যাত্ৰা আৰম্ভ কৰিছে। কৃষ্ণাঙ্গসকলৰ মুক্তি সংগ্ৰামৰ বিজয়ক্ষণত জগতৰ কোটি কোটি জনতাই তেওঁ লোকলৈ অভিনন্দন জ্ঞাপন কৰিছে। তেওঁলোকৰ মুক্তি সংগ্ৰামৰ জ্বলন্ত প্ৰতীকস্বৰূপ নেল্‌চন মাণ্ডেলালৈ আমাৰ অভিনন্দন থাকিল। দৰিদ্ৰতা, নিপীড়ন আৰু বেকাৰত্বৰ চৰম পৰ্যায়ত দেশখনৰ কৃষ্ণাঙ্গসকলে দিন অতিবাহিত কৰিব লাগিছিল। সেয়ে নেল্‌চন মাণ্ডেলাৰ সম্মুখত আহি পৰিছে এক প্ৰত্যাহ্বান। জনগণৰ আশা-আকাঙ্ক্ষাক বাস্তৱ ৰূপ দিয়াত সমৰ্থ হওক নেল্‌চন মাণ্ডেলা—এয়ে সকলোৰে কামনা।

শেষত যুৱ মানসিকতাৰ বিষয়ে দু-আষাৰ কব লাগিব। স্বীকাৰ্য যে আজিৰ যুৱ সমাজত একপ্ৰকাৰ চাঞ্চল্য আৰু অস্থিৰতাৰ ভাব পৰিলক্ষিত হৈছে। যুৱক-যুৱতীসকলে খুব সম্ভৱ দেখিছে যে আমাৰ প্ৰচলিত সমাজ

ব্যৱস্থাতে এক গ্ৰহসন। এই ব্যৱস্থাত শিক্ষা বা ডিগ্ৰীৰ মূল্য কমিছে। আনহাতে নিবন্ধুৱা সমস্যাও দিনক দিনে বাঢ়ি গৈ আছে। বিভিন্ন কাৰণত এই সমস্যাৰ সমাধান হোৱা নাই। ফলত যুৱ সমাজত এক অস্থিৰতা আৰু নৈৰাশ্যৰ ভাবে দেখা দিছে। মুঠতে কুটিল ৰাজনীতি, দুৰ্নীতি, নিবন্ধুৱা সমস্যা আদিয়ে যুৱ সমাজক সম্পূৰ্ণৰূপে হতাশ কৰি তুলিছে। গতিকে জনগণৰ দৃষ্টিভঙ্গী আৰু মূল্যবোধৰ পৰিবৰ্তন হোৱা বাঞ্ছনীয়। আনহাতে যুৱসমাজে হতাশ নহৈ পৰিকল্পিতভাৱে গঠনমূলক কাৰ্যক্ৰম লৈ নিজক সু-পৰিচালিত কৰক। সমাজ বিৰোধী আৰু দেশৰ অকল্যাণ মূলক কাৰ্যৰপৰা দেশখনক মুক্ত কৰি প্ৰগতিৰ পথত আগবঢ়াই লৈ যোৱা সকলো নাগৰিকৰে কৰ্তব্য। যুৱ শক্তিয়ে এই ক্ষেত্ৰত যথেষ্ট অৰিহণা যোগাওক—ইয়ে আমাৰ কামনা।

: ★ :

নৱাগত আদৰ্শণী সভাৰ ৰেঙণি

মুখ্য অতিথি হিচাপে ভাষণবত অৱস্থাত কটন
মহাবিদ্যালয়ৰ পদাৰ্থ বিজ্ঞান বিভাগৰ
অধ্যাপক ড^o কুলেন্দু পাটক

ভাষণ দি থকা অৱস্থাত কটন মহাবিদ্যালয়ৰ
অসমীয়া বিভাগৰ অৱসৰপ্ৰাপ্ত মুৰব্বী
অধ্যাপিকা শ্ৰীযুতা ভুবনেশ্বৰী বৈশ্যা

১৯৯৩-৯৪ বৰ্ষৰ 'মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ' উপলক্ষে অনুষ্ঠিত

বঁটা-বিতৰণী সভাৰ বেণ্ডি

বঁটা-বিতৰণী সভাৰ আগমূহূৰ্ত্ত মহা-
বিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ মাননীয় যতীন্দ্র
চন্দ্র নাথৰ লগত আমন্ত্ৰিত অতিথিৰ
মাননীয় প্রাক্তন অধ্যাপক তথা সংসদ
সদস্য অজিত কুমাৰ শৰ্মা আৰু কটন
মহাবিদ্যালয়ৰ অসমীয়া বিভাগৰ
অৱসৰপ্ৰাপ্ত মুৰব্বী অধ্যাপিকা
মাননীয়া ভূৱনেশ্বৰী বৈশ্য ।

বঁটা-বিতৰণী সভাত উপস্থিত থকা
অধ্যাপক-অধ্যাপিকা, ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু
আন সুখীবৃন্দৰ লগত সভাপতি
মাননীয় অধ্যক্ষ যতীন্দ্র চন্দ্র নাথ আৰু
মুখ্য অতিথিৰ মাননীয় অজিত কুমাৰ
শৰ্মা আৰু মাননীয়া ভূৱনেশ্বৰী বৈশ্য ।

মেডাম কুৰী : এগৰাকী অসাধাৰণ বিজ্ঞানী

হেমৰাজ শৰ্মা

স্নাতক, প্ৰথম বাৰ্ষিক (বিজ্ঞান)

বিজ্ঞানত ছবাৰকৈ ন'বেল বঁটা লাভ কৰোঁতা, বেডিয়ামৰ আৱিষ্কাৰক তথা বিজ্ঞান ভগতত অনবদ্য অৱদান আগবঢ়াই এক সুকীয়া স্থান দখল কৰিবলৈ সক্ষম হোৱা বিশিষ্টা মহিলা বিজ্ঞানী মেডাম কুৰীৰ জীৱনী বিশ্ব চিন্তাশীল লোকসকলৰ বাবে সঁচাকৈ এক বিষয়—এক পৰম কৌতূহলৰ বিষয়। ১৮৬৭ খৃঃৰ ৭ নৱেম্বৰত পোলেণ্ডৰ এটি শিক্ষক পৰিয়ালত জন্ম গ্ৰহণ কৰা মেডাম কুৰীৰ সৰুকালৰ নাম আছিল চেৰীয়া স্কোলদোভস্কাৰ। তেওঁৰ মাক-দেউতাক উভয়ে একেখন স্কুলতে শিক্ষকতা কৰিছিল। কিন্তু মাকে যক্ষ্মাৰোগত আক্ৰান্ত হৈ অকালতে মৃত্যুবৰণ কৰিবলগীয়া হৈছিল। মাকৰ মৃত্যুত মেডাম কুৰীৰ জীৱনলৈ ধুমুহা নামি আহিছিল যদিও এই ধুমুহাই তেওঁৰ জীৱনৰ গতি ৰুৱা কৰিব পৰা নাছিল। এখন হাঁহিভৰা মুখ আৰু এটি সুন্দৰ স্নানোৰে সৈতে মেডাম কুৰী সৰুৰে পৰাই নম্ৰ, বিনয়ী আৰু কঠোৰ পৰিশ্ৰমী আছিল। মাকৰ মৃত্যুৰ পাচত কিছুদিনৰ বাবে তেওঁ শিক্ষকতাৰ কাম কৰিবলৈ লৈছিল যদিও তেওঁৰ মনত উচ্চ শিক্ষা লাভৰ প্ৰবল হেঁপাহ এটি আছিল। সেয়ে উচ্চ শিক্ষা লাভৰ অদম্য হেঁপাহ বুকুত বান্ধি শিক্ষকতাৰ চাকৰি এৰি তেওঁ পেৰিচলৈ যাত্ৰা কৰিলে। দেউতাকে বিদায় সম্ভাষণ জনাই ক'লে, “সোনকালে উভতিবা, খুব খাটিবা, ভাগ্য সুপ্ৰসন্ন হওক।” তেওঁ ১৮৯১ খৃঃৰ নৱেম্বৰ মাহত চৰ্বনেৰ (Sorbonne's) ‘ফেকাল্টি অৱ চায়েন্স’ত ভৰ্তি হ'ল আৰু তেওঁৰ নাম ‘মেৰী স্কোলদোভস্কা’ ৰাখি ৰেজিষ্টাৰ কৰাই ল'লে। তাত তেওঁ ‘আলেকজেণ্ড্ৰোভিচ’ জলপানী এটিও লাভ কৰিলে। পেৰিচত তেওঁ বায়েক আৰু ভিনীহিয়েকৰ তত্ত্বাৱধানতে থাকিবলৈ লৈছিল।

পেৰিচত পঢ়ি থকা কালতে ১৮৯৪ খৃঃত তেওঁ পিয়েৰী কুৰী নামৰ ডেকা বিজ্ঞানী এজনৰ সান্নিধ্যলৈ অহাৰ সুযোগ পায়। ১৮৫৯ খৃঃত পেৰিচত জন্মগ্ৰহণ কৰা পিয়েৰী কুৰীয়ে সেই সময়ত দেউতাক জেক্স এ চৰ্বনেৰে সৈতে পেৰিচৰ গৱেষণাগাৰত কাম কৰিছিল। পিয়েৰী কুৰীৰ স্বচ্ছ পদাৰ্থ বিজ্ঞান (Crystalline Physics) ত খুব ৰাপ আছিল। তেওঁৰ ঐক্যৰ

সূত্ৰ (Principle of Symmetry) নামৰ এটি সূত্ৰ প্ৰকাশ কৰি উলিয়ায়। পিয়েৰী এনে কামে দেশ-বিদেশৰ বিজ্ঞানীসকলৰ দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰিলে। পিয়েৰী কুঁৱী ইতিমধ্যে মেৰী স্কোল্দোভস্কাৰ প্ৰতি আকৰ্ষিত হৈ পৰে আৰু তেওঁৰ ওচৰত বিয়াৰ প্ৰস্তাৱ আগবঢ়ায়। কিন্তু মেৰী স্কোল্দোভস্কাৰ কাৰণে তেতিয়া কৰাচী দেশীয় মানুহ এজনক বিয়া কৰাই নিজৰ জাতি কুটুম, ভাই ভনী তথা নিজ দেশ ত্যাগ কৰাটো বৰ সহজ নাছিল। তথাপি তেওঁ সকলো বিচাৰ-বিবেচনা কৰি পিয়েৰীৰ লগত বিবাহ পাশত আৱদ্ধ হোৱাটোকে ঠিক কৰিলে আৰু ১৮৯৫ খৃঃত দুয়ো বিবাহ বান্ধোনত আৱদ্ধ হ'ল। তেতিয়াৰ পৰা মেৰী স্কোল্দোভস্কা 'মেৰী মেডাম কুঁৱী' নামেৰে জনাজাত হ'ল। পিয়েৰীৰ কাৰণে মেৰী আছিল একাধাৰে এগৰাকী বান্ধৱী, বৈজ্ঞানিক, প্ৰেমিকা আৰু বিজ্ঞানী। মেৰীয়েও পিয়েৰীয়ে কৰা গৱেষণাগাৰতে কাম কৰিছিল।

১৮৯৭ খৃঃৰ শেষ ভাগত মেৰীয়ে দুটা ডিগ্ৰী লাভ কৰে। এটা আছিল 'ফেলশ্বিপ' আৰু আনটো আছিল 'ডক্টৰেট'। মেৰীয়ে বেকুৱেলৰ (Becquerel's) কামৰ পৰা বহুতো উৎপাদি পায় আৰু 'ইউৰেনিয়াম' বস্তুৰ পৰমাণুৰ শক্তি নিৰ্গমনৰ কাম আৰম্ভ কৰে। এই কামত মেৰীক গিৰীয়েক পিয়েৰী কুঁৱীয়েও সহায় কৰে। 'পদাৰ্থ' বিকীৰণ শক্তিৰ পৰীক্ষা কৰিবলৈ ধৰোঁতে 'ইউৰেনিয়াম'ৰ বাহিৰে তেওঁৰ জ্ঞাত সকলো ধৰণৰ বাসায়নিক পদাৰ্থেই তেওঁ পৰীক্ষা কৰে আৰু 'ইউৰেনিয়াম' আৰু 'থৰিয়াম' আদি পদাৰ্থৰ 'ৰেডিঅ' এক্টিভিটি'ৰ বিষয়ে কয়। তেওঁ সকলো ধৰণৰ খনিজাত বস্তু গোটাই লৈ পদাৰ্থ বিজ্ঞান স্কুলৰ গৱেষণাগাৰত সেইবোৰৰ 'ৰেডিঅ' এক্টিভিটি'ৰ পৰীক্ষা চলায়। তেওঁ এই সিদ্ধান্তত উপনীত হয় যে 'ইউৰেনিয়াম'ৰ 'ৰেডিঅ' এক্টিভিটি'ৰ বিশেষ তীব্ৰতা নিৰ্গমন কৰিবলৈ সেই খনিজাত পদাৰ্থবোৰত পোৱা 'ইউৰেনিয়াম' আৰু 'থৰিয়াম'ৰ পৰিমাণ যথেষ্ট নহয় আৰু 'ইউৰেনিয়াম' নতুবা 'থৰিয়াম'তকৈও বেছি শক্তিশালী 'ৰেডিঅ' এক্টিভ পদাৰ্থ এবিধ আছে। 'এইবাৰ' পিয়েৰী দম্পতি সেই শক্তিশালী 'ৰেডিঅ' এক্টিভ পদাৰ্থৰ সন্ধানত ব্যস্ত হ'ল। প্ৰথমতে তেওঁলোকে 'পিট্‌চব্লেন্ড'ৰ পৰা পলনিয়াম আৱিষ্কাৰ কৰে। ১৮৯৮ খৃঃ ২৬ ডিচেম্বৰত তেওঁলোকে 'পিট্‌চব্লেন্ড' আৰু 'এবিধ' বাসায়নিক পদাৰ্থ থকা বুলি ঘোষণা কৰিলে। সেই অন্ত্যন্ত বেছি 'ৰেডিঅ' এক্টিভিটি' থকা পদাৰ্থ বিধৰ নাম হ'ল 'ৰেডিয়াম'। তেওঁলোকৰ লক্ষ্য আছিল 'বিশুদ্ধ ৰেডিয়াম' আৰু 'পলনিয়াম' উলিওৱা। অৱশেষত ১৯০২ খৃঃত মেৰী মেডাম কুঁৱীয়ে এক দশমাংশ (১%) গ্ৰাম বিশুদ্ধ 'ৰেডিয়াম' উলিয়াবলৈ সক্ষম হ'ল। মেৰীৰ এই আৱিষ্কাৰক প্ৰথমে অইন বিজ্ঞানীসকলে বিশ্বাস কৰিবলৈ টান পায় যদিও শেষত সেই অবিচলিত মহিলা বিজ্ঞানী প্ৰত্যক্ষ ওচৰত গূৰ দোৱাবলৈ বাধ্য হয়। ১৯০০ খৃঃত পিয়েৰীক জেনেৰাভ পদাৰ্থ বিজ্ঞানৰ অধ্যাপক হিচাপে নিযুক্তি দিয়া হয় আৰু

মেৰীকে গৱেষণাগাৰত এটা ভুল চাকৰি ঘটা হয়। কিন্তু চাকৰি কৰি সুখ-আনন্দ লাভ কৰাতকৈ গৱেষণাগাৰতে থাকি কষ্টৰ জীৱন-যাপন কৰাতহে তেওঁ অধিক আগ্ৰহী হ'ল।

ফ্ৰান্সৰ গৱেষণাগাৰত আৱিষ্কৃত হোৱা ৰেডিয়ামেও অতি সোনকালে অগ্ন্যন্ত্ৰ দেশতো প্ৰচাৰ লাভ কৰিলে। ১৯০৩ খৃঃত মেৰীক চৰ্ব্বনৈৰ ডক্টৰেট উপাধি দিয়া হয়। পিট্চব্লেণ্ডক বিস্কন্ধ কৰি তাৰ পৰা ৰেডিয়াম পৃথক কৰি তাক উৎপাদন কৰিবলৈ এটি নিয়ম তেওঁ উদ্ভাৱন কৰে। পিয়েৰী কুঁৱী আৰু মেৰী কুঁৱী অকল যে ফ্ৰান্সতে সন্মানিত হৈছিল এনে নহয়। অগ্ন্যন্ত্ৰ দেশতো তেওঁলোকে সন্মান লাভ কৰিছিল। তেওঁলোক ইংলণ্ডলৈকে আমন্ত্ৰিত হৈছিল। আৰু তাত ৰেডিয়ামৰ গুণাগুণৰ বিষয়ে তেওঁলোকে বিভিন্ন বক্তৃতা প্ৰদান কৰিছিল। ১৯০৩ খৃঃ ডিচেম্বৰ মাহত পদাৰ্থ বিজ্ঞানত ন'বেল প্ৰাইজ যুটীয়াভাৱে হেনৰি বেকুৱেল আৰু কুঁৱী দম্পতিক দিয়া হয়। ১৯০৪ খৃঃ নৱেম্বৰত মেডাম কুঁৱীক পেৰিচ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পদাৰ্থ বিজ্ঞানৰ গৱেষণাৰ মুখ্যকৰ্মী হিচাপে নিযুক্ত কৰা হয়।

কিন্তু বিধিৰ কি বিপাক! বিজ্ঞানৰ জয়মাত্ৰাৰ ধ্বংসাত্মকী কুঁৱী দম্পতিৰ ধুনীয়া দাম্পত্য জীৱনত হঠাতে এদিন যতি পৰিল। ১৯০৬ খৃঃ এপ্ৰিল মাহৰ ১৯ তাৰিখ বৃহস্পতিবাৰে। সিদিনা দিনৰ ২-৩০ বজাত বিজ্ঞানৰ অধ্যাপক সন্মিলনৰ চাহমেল এখনত যোগ দিবলৈ পিয়েৰী কুঁৱী বাওনা হৈছিল। তেওঁ বৰষুণৰ মাজে মাজে গৈ আছিল। হঠাতে ঘোৰা-গাড়ী এখনে তেওঁক খুন্দিয়ালে আৰু লগে লগে পিয়েৰী কুঁৱীয়ে শেষ নিশ্বাস ত্যাগ কৰিলে। পিয়েৰীৰ মৃত্যুত মেৰীয়ে হেৰুৱালে তেওঁৰ জীৱনৰ আটাইতকৈ ডাঙৰ বন্ধু আৰু পৃথিৱীয়ে হেৰুৱালে এগৰাকী খ্যাতিনামা বিজ্ঞানীক।

পিয়েৰীৰ মৃত্যুত মেৰী ত্ৰিয়মান, ক্ষীণ আৰু শোণিত হৈ পৰিছিল যদিও নিজৰ জীয়েক তুভনীক চোৱা-চিতা কৰাৰ পৰা অগ্ন্যন্ত্ৰ দৈনন্দিন কাম-কাজবোৰ তেওঁ আগবঢ়াব চলাই গ'ল। ৭০ বছৰীয়া বৃদ্ধ শহুৰেকেও তেওঁৰ ঘৰ চলোৱাত সহায়-সহযোগিতা আগবঢ়ায়। প্ৰতি ৰাতিপুৱাই তেওঁ গৱেষণাগাৰলৈ গৈছিল। বহুতো গৱেষকে তেওঁৰ তলত কাম কৰি কৃতাৰ্থ হৈছিল। ১৯১১ খৃঃত ৰসায়ন বিদ্যা বিষয়ত তেওঁক দ্বিতীয়বাৰৰ বাবে ন'বেল বঁটা প্ৰদান কৰি সন্মানিত কৰা হয়। উল্লেখযোগ্য যে ১৯১৩ খৃঃত পোলেণ্ডত তেওঁক বিশেষ সন্মান যচা হয়।

১৯১৪ খৃঃত প্ৰথম মহাসমৰৰ দাবানল জ্বলি উঠিছিল। এই মহাসমৰত মেৰীয়ে মিত্ৰপক্ষলৈ, আগবঢ়োৱা বৰঙনি কম নাছিল। তেওঁ 'ৰোৱেণ্টগেন' যন্ত্ৰ আৰু 'সক কুঁৱী' নামেৰে জনাজাত বেতাৰবাত্তা প্ৰেৰক গাড়ীৰে জাৰ্মান বাহিনীৰ বিৰুদ্ধে ফৰাচী বাহিনীক সহায় কৰিছিল। যুদ্ধৰ শেষত পোলেণ্ডৰ পুনৰ জন্ম আৰু স্বাধীনতা দেখি তেওঁ খুব সন্তোষ পাইছিল। যুদ্ধৰ সময়ত গৱেষণাগাৰৰ কাম সাময়িকভাবে বন্ধ আছিল যদিও তেওঁ পুনৰ গৱেষণাৰ কাম আৰম্ভ কৰে।

মিচেচ্ মেলোনী নামেৰে আমেৰিকাৰ এগৰাকী মহিলাই মেডাম কুৰীক লগ পাবলৈ প্ৰায় কুৰি বছৰকাল চেষ্টা চলাইছিল। তেৱেই মন্তব্য কৰিছিল যে বেডিয়ামৰ ওপৰত আৱিষ্কাৰক মেডাম কুৰীৰ বিশেষ অধিকাৰ আছে। তেওঁ আৰু কৈছিল যে বেডিয়াম কাৰো নিজা সম্পত্তি নহয়— ই সকলোৰে সম্পত্তি। সেই সময়ত ১ গ্ৰাম বেডিয়ামৰ মূল্য আছিল পাঁচ লাখ টকা আৰু ইয়াক কেলাৰ বেমাৰ নিৰাময়ত ব্যৱহাৰ কৰা হৈছিল। ১৯২১ খৃঃ তেওঁ আমেৰিকালৈ যায় আৰু তাত তেওঁক বিপুল সন্মান জনোৱা হয়। দেশ-বিদেশত বিপুল সন্মানৰ অধিকাৰী হোৱা মেডাম কুৰীয়ে বেডিয়ামৰ ওপৰত নিজৰ স্বত্ব ৰাখি বিশ্বৰ আটাইতকৈ ধনী ব্যক্তি হ'ব পাৰিলেহেঁতেন। কিন্তু তেওঁ তেনে কাম নকৰিলে। ১৯২৩ খৃঃত 'কুৰী প্ৰতিষ্ঠাপক সন্থা'ই বেডিয়াম আৱিষ্কাৰৰ ২৫ তম বাৰ্ষিকী পালন কৰে আৰু চৰকাৰে মেডাম কুৰীক বছৰি ৪০ হাজাৰ ফ্ৰাংককৈ বৃত্তি এটা দিয়াৰ কথা ঘোষণা কৰে। তেওঁৰ পিচত তেওঁৰ জীয়েক ছুজনীকো সেই বৃত্তি ল'বলৈ স্বত্ব দিয়া হয়। তেওঁৰ জীৱনকালৰ শেষৰ ফালে তেওঁ এনিমিয়া ৰোগত আক্ৰান্ত হৈছিল। যুহুৰ কেইদিনমান আগতে তেওঁ 'ৰেডিঅ' এণ্টিভিটি নামৰ কিতাপখন লিখি উলিয়ায়। ১৯৩৪ খৃঃৰ জুলাই মাহত এই গৰাকী অসাধাৰণ বিজ্ঞানীয়ে সেউজীয়া পৃথিৱীৰপৰা চিৰবিদায় মাগিলে। কিন্তু বেডিয়ামৰ লগত তেওঁৰ নাম এই পৃথিৱীত অমৰ হৈ থাকিব। মেডাম কুৰী হৈ থাকিব বিশ্বৰ সকলোৰে বাবে এক প্ৰেৰণাৰ প্ৰতীক।

“সহায় লৈ” লিখক।

দক্ষিণ-পূব এছীয়াৰ এখন সৰু দেশ—টাইৱান

ভূবনেশ্বৰী বৈষ্ণৱ

প্ৰাক্তন মুৰব্বী অধ্যাপিকা

অসমীয়া বিভাগ, কটন মহাবিদ্যালয়

১৯৯৪ চনৰ জুন মাহত দক্ষিণ-পূব এছীয়া ভ্ৰমণৰ সুযোগ পাইছিলোঁ। তেতিয়াই টাইৱান সাম্ৰাজ্যলৈও গৈছিলোঁ।

টাইৱানৰ পুৰণি নাম ফৰ্মোচা। 'ফৰ্মোচা' শব্দটোৰ অৰ্থ হৈছে—'ধুনীয়া দ্বীপ' (Beautiful Island)। বিদেশী লোকে এই দেশৰ সৌন্দৰ্য্যত মুগ্ধ হৈ এই নাম দিছিল। পৰ্বত-পাহাৰ, গছ-গছনিয়ে কেউদিশে এনেদৰে আৱৰি আছে যে ইয়াক 'সেউজীয়া সৰগ' (Green Heaven) বুলিলেহে বেছি খাপ খাব। ইয়াৰ মাটিকালি ১৩, ৮৯০ বৰ্গ মাইল। উত্তৰা দক্ষিণাকৈ ১৩৫ মাইল আৰু পূবা-পশ্চিমাকৈ মাথো ৯০ মাইল।

পঞ্চদশ শতিকাৰ আগলৈকে ফৰ্মোচাত আদিবাসীসকলে (The Aboriginal Inhabitants) নিৰ্বিবাদে বাস কৰি আছিল। পিছত চীনদেশৰ লোকে ইয়াৰ উপকূলীয় অঞ্চলসমূহত বাস কৰিবলৈ লয়। ১৬২২ খৃষ্টাব্দত ওলন্দাজসকলেও ফৰ্মোচালৈ গৈ তাত বসতি স্থাপন কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল যদিও তেওঁলোক বেছিদিন তিষ্ঠিব নোৱাৰিলে। এই দ্বীপ চীনা সাম্ৰাজ্যৰ অংশ হিচাপে বহুদিন থকাৰ পিছত ১৮৯৫ চনত ই জাপানৰ অধীনলৈ যায়। ১৯৪৫ চনত দ্বিতীয় মহাযুদ্ধত জাপানৰ পৰাজয় হোৱাত ফৰ্মোচাৰ কিছু অংশ আমেৰিকাই দখল কৰে। পিছলৈ আকৌ ই চীনৰ অধীন হয়।

চীনদেশৰ কুওমিনটাং পাৰ্টি নামৰ জাতীয়তাবাদী দলৰ নেতা আছিল চান ইয়াং চেন। এওঁৰ পিছত এই দলৰ নেতা হয় চিয়াং কাই শ্বেক। ছিন্ন-ভিন্ন হৈ থকা দেশখনক একত্ৰ কৰাৰ মানসেৰে তেওঁ জাতীয় বাহিনী গঠন কৰি তাৰ সহায়তে হান্কে, নানকিং আদি ঠাই দখল কৰে। পিছলৈ ৰাছীয়াৰ অনুগামী কমিউনিষ্টসকলৰ লগত মতানৈক্য হোৱাত দুই দলৰ মাজত সংঘৰ্ষ হয়। কমিউনিষ্টসকলৰ হাতত তিষ্ঠিব নোৱাৰি চিয়াং কাই শ্বেকে ফৰ্মোচা অৰ্থাৎ টাইৱানলৈ গৈ তাতে আশ্ৰয় লয়। ১৯৪৯ চনত কমিউনিষ্ট চীনাসকলে পিকিঙত জাতীয় চৰকাৰ (People's Government) প্ৰতিষ্ঠা কৰে। চিয়াং কাই শ্বেকেও তেওঁৰ অনুগামীসকলৰ

সহায়ত কৰ্মোচাত, কৈময়, মাতৃ চু আদি উপকূলবৰ্তী দ্বীপসমূহ গণ্টাই, চীনা সাধাৰণ তন্ত্ৰ (Republic of China) নামেৰে সমান্তৰাল চৰকাৰ এখন প্ৰতিষ্ঠা কৰে। মূল চীন দেশত (In the Mainland of China) People's Republic Of China আৰু কৰ্মোচাত Republic of China নামেৰে প্ৰতিষ্ঠিত দুখন চীনা চৰকাৰৰ ভিতৰত কৰ্মোচা অৰ্থাৎ টাইৱানকে (Republic of China) প্ৰকৃত চীনা চৰকাৰ বুলি জাতি সংঘই (United Nations) স্বীকৃতি দিয়ে আৰু নিৰাপত্তা পৰিষদৰ (Security Council) সদস্য পদ দিয়ে। পিকিঙত প্ৰতিষ্ঠিত জনতাৰ সাধাৰণতন্ত্ৰ (People's Republic of China) চৰকাৰে কৰ্মোচাৰ কোনো কোনো ঠাইত বোমাবৰ্ষণ কৰি চিয়াং কাই শ্বেকৰ চৰকাৰখন ভাঙি দিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল যদিও পিছলৈ সেই চেষ্টা এবি পেলায়। গতিকে চীন দেশৰ চৰকাৰ হিচাপে মূল চীন দেশত (In the Mainland of China) এখন আৰু কৰ্মোচাত এখন—দুয়োখন চৰকাৰেই চলি থাকিল। চিয়াং কাই শ্বেকে মূল চীন দেশত চৰকাৰ স্থাপন কৰিব নোৱাৰিলেও কৰ্মোচাত স্থাপিত চৰকাৰখনকে 'চীন সাধাৰণতন্ত্ৰ' (Republic of China—ROC) নামেৰে অভিহিত কৰি ভৱিষ্যতে কেতিয়াবা মূল চীনদেশ তেওঁৰ চৰকাৰৰ অধীনলৈ আনিবৰ আশা পোষণ কৰিয়েই সন্তুষ্ট থাকিল। আজিলৈকে এই দুখন চীনা চৰকাৰ লগলাগি এখন নহ'ল। গতিকে 'দ্বিপাক্ষিক অৱ চাইনা' নামেৰে কৰ্মোচা বা টাইৱানত প্ৰতিষ্ঠিত চৰকাৰখনৰে টাইৱান আজিও এখন সুকীয়া দেশ হৈয়েই ব'ল।

টাইৱান এখন সৰু দেশ হ'লেও ই বৰ্ত্তমান যথেষ্ট উন্নতি কৰিছে। আকাৰত টাইৱান শ্ৰীলঙ্কা, দ্বীপৰ আধা, পূবণি অসম দেশৰ প্ৰায় পাঁচ ভাগৰ এভাগ। কিন্তু এই সৰু দেশখনেই আজি পৃথিৱীৰ ভিতৰতে এখন উন্নত দেশ হিচাপে নিজকে প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। যোৱা কুৰিটা বছৰৰ ভিতৰতে অৰ্থনৈতিকভাবে টাইৱানে যথেষ্ট উন্নতি কৰিছে। দেশখনৰ ঠৈ অংশ পৰ্বত-পাহাৰ, হাবি-বননিৰে আৱৰা, মাত্ৰ ঠৈ অংশতহে খেতি-বাতি হয়। কিন্তু সেয়ে হ'লেও এই সৰু দেশখনৰ বিদেশী পুঁজিৰ (Foreign Reserve) পৰিমাণ ৮৮,০০০,০০০,০০০,০০০ মাৰ্কিন ডলাৰ (88 Billion American Dollar)। আধুনিক টাইৱানে ব্যৱসায়ী জাতি হিচাপে (Trading Nation) পৃথিৱীৰ ভিতৰত ত্ৰয়োদশ স্থান অধিকাৰ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। ১৯৯৩ চনত টাইৱানে ১৬২ বিলিয়ন মাৰ্কিন ডলাৰ পৰিমাণৰ অৰ্থ বিনিয়োগ কৰি ব্যৱসায় কৰিছে। ভাৰতবৰ্ষৰ তুলনাত নগণ্য আকৃতিৰ এই দেশখনে আৰ্থিক দিশত চমৎকাৰিত্বৰ সৃষ্টি কৰিছে।

টাইৱানৰ মাটিকালিৰ এক তৃতীয়াংশহে খেতিৰ উপযোগী। ইয়াৰ প্ৰধান কৃষিজাত দ্ৰব্য হৈছে ধান। ইয়াত বছৰত দুটাকৈ খেতি চপোৱা হয়। টাইৱানৰ এখন সৰু প্ৰদেশ

টাইচুং অঞ্চলত উৎপন্ন হোৱা ধানে টাইচুং খেতি হিচাপে আমাৰ দেশতো জনাজাত হৈছে। ধানৰ উপৰি চাহপাত, চিত্ৰনেলা, চেনি আৰু গ্ৰীষ্মমণ্ডলীয় নানা ধৰণৰ ফল-মূল টাইৱানত প্ৰচুৰ পৰিমাণে উৎপন্ন হয়। ইয়াৰ উপৰি কমলা, গন্ধক, সোণ আৰু ৰূপৰ খনিও এই দেশত আছে। উৎপন্ন দ্ৰব্য বা প্ৰাকৃতিক সম্পদত আমাৰ ভাৰতবৰ্ষও যথেষ্ট সম্পদশালী, তথাপি ভাৰতে টাইৱানৰ দৰে উন্নতি কৰিব পৰা নাই। ভাৰতৰ জনমুখি আয় আজি স্বাধীনতা লাভৰ ৪৭ বছৰ পিছতো অতি নগণ্য। কিন্তু টাইৱানৰ অৰ্থনৈতিক অৱস্থা ইমানেই ভাল যে ৫৫০ লাখ মাৰ্কিন ডলাৰ অৰ্থাৎ ১৭৬০০০০০০০ লাখ টকা ফিলিপাইন আদি দেশক ঋণ হিচাপে আগবঢ়াবলৈ সক্ষম হৈছে। বিদেশী ঋণৰ ওপৰত চলি থকা আমাৰ ভাৰতবৰ্ষৰ কাৰণে এইবোৰ ভাবিব নোৱাৰা কথা।

এই সকলোবোৰৰ মূলতে হৈছে টাইৱানবাসীসকলৰ দেশপ্ৰেম, কৰ্মস্পৃহা, সততা আৰু আন্তৰিকতা। সকলো কামতে টাইৱানবাসীসকলৰ আছে একাগ্ৰতা। তেওঁলোকৰ ব্যৱহাৰ আৰু কথা-বতৰাতে তাৰ উমান পোৱা যায়। কামত ফাকি দিয়া বা গাফিলি কৰা আদি কথা টাইৱানবাসীয়ে নেজানে। তেওঁলোকৰ সহায়তা আৰু আন্তৰিকতাৰ এটা সৰু উদাহৰণ দিওঁ। টাইৱানৰ ৰাজধানী 'টাইপে'ত আমি এটা হোটেলত আছিলোঁ। তাৰ পৰা উভতি আহোঁতে আমাৰ ৰাস্তা ভুল হ'ল। বহুত ঘূৰি-পকিও আমি আমাৰ হোটেলটো বিচাৰি উলিয়াব পৰা নাছিলোঁ। উপায় নেপাই আমি বাটকৰা এজনক হোটেলৰ কাৰ্ডখন দেখুৱাই আকাৰ্ণ-ইঙ্গিতে সুধিলোঁ। তেওঁ আমাক লগত লৈ একেবাৰে হোটেলৰ দুৱাৰ মুখত থৈ গ'ল। অগ্ৰাণ্য ক্ষেত্ৰতো দেখিলোঁ—কিবা এটা সুধিলে তেওঁলোকে অতি আগ্ৰহেৰে আৰু অতি আন্তৰিকতাবে বজাই দিয়ে নাইবা যি কোনো ধৰণে সহায় কৰে।

টাইৱানবাসীৰ আন্তৰিকতা, কৰ্মস্পৃহা আৰু সৰ্বোপৰি তেওঁলোকৰ দেশপ্ৰেমৰ কাৰণেই এই সৰু দেশখনেই আজি উদ্যোগৰ ক্ষেত্ৰত পৃথিৱীৰ ভিতৰতে এখন আগশাৰীৰ দেশৰূপে স্বীকৃতি লাভ কৰিছে। টাইৱানত উৎপন্ন হোৱা প্লাষ্টিকৰ বস্তুৰপৰা আৰম্ভ কৰি ইলেকট্ৰনিকচৰ বস্তু, কম্পিউটাৰ, ছফটৱেৰ, চেটেলাইট ট্ৰেকমিটাৰ আৰু নানা ধৰণৰ উদ্যোগিক যন্ত্ৰ-পাতি আদি আজি পৃথিৱীৰ উন্নত দেশসমূহলৈও ৰপ্তানি হয়। উন্নতমানৰ সামগ্ৰী হিচাপে টাইৱানত উৎপন্ন হোৱা বস্তুৰ এটা বিশেষ নাম আছে। আন্তৰ্জাতিক বজাৰত ইয়াৰ বিশেষ চাহিদা আছে। আমেৰিকা, বাছীয়া নাইবা জাপানৰ লগত ফেৰ মাৰিব পৰা ধৰণৰ অৰ্থনৈতিক উন্নতি কৰিবলৈ টাইৱানক আৱশ্যক হৈছিল মাত্ৰ কুৰিটা বছৰ।

এখন উন্নত ভাৰত গঢ়ি তোলাত আমি টাইৱানবাসীৰ আদৰ্শ ল'ব নোৱাৰোঁ নে? ★

আমাৰ অনুৰোধক্ৰমে মাননীয় ভূৱনেশ্বৰী বৈশ্যই প্ৰবন্ধটি 'জৱাহৰ জ্যোতি'ত প্ৰকাশৰ কাৰণে আমালৈ লিখি পঠিওৱাত তেখেতৰ ওচৰত আমি চিৰকৃতজ্ঞ।

ঃ সম্পাদক

পাতিৰাভা সমাজত লোকবিশ্বাস

বণিত বাভা

স্নাতক, ৩য় বাৰ্ষিক।

সুবিশাল এই ধৰণীত বসবাস কৰি থকা প্ৰতিটো জাতি-উপজাতি তথা জনগোষ্ঠীয়ে তেওঁলোকৰ নিজা নিজা কৃষ্টি-সংস্কৃতি, লোক-বিশ্বাস তথা পৰম্পৰা আদিক সুদূৰ অতীতৰ পৰাই এক আপুৰুকীয়া সম্পত্তি হিচাপে জ্ঞান কৰি আহিছে। লোক-বিশ্বাস, পৰম্পৰা আদি হ'ল মুখ বাগৰি পুৰণামুজ্জ্বল চলি থকা লোকাচাৰ্য্যৰ বৰ্তমান অৱশ্যে এনে লোকাচাৰ্য্য বা লোক-বিশ্বাসসমূহক লিখিত ৰূপত ধৰি বন্ধাৰ চেষ্টা কৰা হৈছে। কোনো এখন দেশৰ বা কোনো এটা জাতিৰ লোক-সংস্কৃতিৰ ই হ'ল এক আধাৰ। এই লোক-বিশ্বাস বা পৰম্পৰাসমূহ পুৰণামুজ্জ্বল সমাজৰ লোকসকলৰ মনত এনেকৈ শিপায় যে তাক সমাজৰ পৰা ছিন্ন কৰাটো অসম্ভৱ। সেয়ে প্ৰতিটো জাতি তথা জনগোষ্ঠীৰে ওপৰত লোক-বিশ্বাসসমূহে বিশেষ প্ৰভাৱ পেলাৱা দেখা যায়।

প্ৰতিটো জাতি বা গোষ্ঠীৰ থকাৰ দৰে আমাৰ অসমত বসবাস কৰি থকা পাতিৰাভা সম্প্ৰদায়ৰ মাজতো ভালেমান লোক-বিশ্বাস প্ৰচলিত হৈ আছে। বাহিৰত এই লোক-বিশ্বাসসমূহৰ বিশেষ প্ৰচাৰ বৰ্তমানলৈ হোৱা নাই যদিও স্বকীয় বৈশিষ্ট্যৰে এইবোৰ পাতিৰাভাসকলৰ মাজত পুৰণামুজ্জ্বল চলি আছে। পাতিৰাভা সম্প্ৰদায়ৰ মাজত প্ৰচলিত কেইটামান লোক-বিশ্বাসৰ আভাস ইয়াত দাঙি ধৰা হ'ল।

অসম এখন কৃষিপ্ৰধান ৰাজ্য। এই ৰাজ্যৰ ভূমিপুত্ৰ হিচাপে পৰিগণিত হোৱা পাতিৰাভাসকলো মূলতঃ কৃষিজীৱী লোক। খেতিয়েই তেওঁলোকৰ জীৱিকাৰ প্ৰধান সঁহাৰ। খেতি বুলিলে সাধাৰণতে ধান খেতিকে বুজোৱা হয়। ধান খেতি কৰিবলৈ হ'লে পানীৰ দৰকাৰ। এই পানীও হয় বৰষুণৰ পৰা। গতিকে কেতিয়া বা কোন সময়ত বৰষুণ হয় তাক জানিবলৈ পাতিৰাভাসকলৰ মাজত ভালেমান লোক-বিশ্বাস আছে। উদাহৰণস্বৰূপে উল্লেখ কৰিব পাৰি যে যেতিয়া ভেকুলীয়ে টোৰটোৰায়, উই পুৰুৱাই শাৰী পাতি গাঁতৰ ভিতৰৰ পৰা ওলায় আৰু আকাশৰ বহু ওপৰত শগুণে ঘূৰি ঘূৰি উৰি থাকে তেতিয়া বৰষুণ হোৱাৰ আগ জাননী বুলি তেওঁলোকে বিশ্বাস কৰে। তদুপৰি খৰা বতৰত শিয়ালে বৰকৈ 'হোৱা-হোৱা' কৰিলে বা বাতিৰ আকাশত চন্দ্ৰত আৰু দিনৰ আকাশত সূৰ্যত মৰল পাতিলে বা দিনৰ আকাশত ৰামধেনু ওলালে বা আকাশত কমোৱা তুলাৰ দৰে মেঘ উৰিলে বৰষুণ হ'ব বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।

দুই প্ৰকৃতিৰ লোকে কাকো ভাল সহিব নোৱাৰে। সেয়ে তেনেকুৱা মানুহে নানা ধৰণৰ কুট-মন্ত্ৰ কৰি কাৰোবাৰ অন্তায় কৰিব পাৰে বুলি পাতিৰাভাসকলে বিশ্বাস কৰে। ইয়াৰ পৰা নিস্তাৰ পাবৰ বাবে তেওঁলোকে বেজ বা কৰিৰাজৰ ওচৰ চপা দেখা যায়। সমাজৰ গৰ্ভৱতী তিৰোতাই ভূভ-প্ৰেতকে আদি কৰি বিভিন্ন শত্ৰুপৰা বন্ধা পাবৰ কাৰণে বেজৰ হতুৱাই জৰাই অনা সৰিয়হ লগত ৰখাটো নিয়ম। তছপৰি দা-কটাৰী আদিও লগত ৰখা হয়।

গৰ্ভৱতী তিৰোতাৰ চলন-ফুৰণ আদিতো আৰু কিছুমান লোকবিশ্বাস প্ৰচলিত হৈ আছে। উদাহৰণস্বৰূপে উল্লেখ কৰিব পাৰি যে গ্ৰহণৰ সময়ত গৰ্ভৱতী তিৰোতাই কোনো ধৰণৰ কটা-কুটা কাম কৰা অনুচিত। কটা-কুটা কাম কৰিলে গৰ্ভস্থ সন্তানৰ অঙ্গক্ষত হয় বুলি বিশ্বাস কৰা হয়। গ্ৰহণৰ সময়ত খোৱা-লোৱা কৰিব নাপায় বুলিও কোৱা হয়। এনে কৰিলে গ্ৰহদোষে পায় বুলি বিশ্বাস। নৱজাত শিশুক আন মানুহৰ ঘৰলৈ ফুৰাবলৈ নিওঁতে কেঁচুৱাটোৰ মূৰত মিঠা তেল অলপ দিয়াৰ নিয়ম। নহ'লে সেই ঘৰখনত নিগনিৰ উপদ্ৰৱ বেছি হয় বুলি কৰা বিশ্বাস প্ৰচলিত হৈ আছে।

পাতিৰাভা সমাজত প্ৰচলিত আৰু কিছুমান লোকবিশ্বাস আছে। ঘৰৰ চোতালত বা ঘৰৰ চালত কাউৰীয়ে কল-কলালে বা সপোনত সাপে খেদা দেখিলে বা মাইকী মূৰ্গী ছজনীয়ে কাজিয়া কৰি থকা দেখিলে ঘৰলৈ আলহী আহে বুলি বিশ্বাস কৰা হয়। আকৌ ঘৰৰ চোতালত কুকুৰে মাটি খন্দা বা আঁচোৰা আৰু বিনোৱা অশুভ লক্ষণ বুলি কোৱা হয়। আনকি পাতিৰাভা সমাজতো পুৰুষৰ সোঁ অঙ্গ, সোঁ চকু আৰু তিৰোতাৰ বাওঁ অঙ্গ বা বাওঁ চকু কঁপা শুভ লক্ষণ বুলি ধৰা হয়।

কিছুমান বস্তুক ৰাতি বেলেগ নামেৰে সম্বোধন কৰাৰ নিয়ম পাতিৰাভা সমাজতো আছে। উদাহৰণস্বৰূপে চুণক ৰাতি 'বগা', হালধিক 'বং' আৰু সাপক 'ৰছী' বুলি কোৱা হয়। ৰাতি ঘৰ সাৰি জাবৰ বাহিৰত পেলালে ঘৰৰ লখিমী ওলাই যায় বুলিও বিশ্বাস প্ৰচলিত হৈ আছে। কেতিয়াবা ডিঙি আদি বিষালে গোবৰত থুওৱাৰ ফলতে হোৱা বুলি কোৱা হয়। সপোনত দাঁত সৰা দেখিলে ঘৰৰ মানুহৰ বিপদ আহে বুলি ধাৰণা কৰা হয়। নিজৰ মানুহৰ মৃত্যু সপোনত দেখিলে আনৰ মানুহৰ মৃত্যু হয় বুলি বিশ্বাস কৰা হয়। আনহাতে আন মানুহৰ মৃত্যু সপোনত দেখিলে নিজৰ মানুহৰ মৃত্যু হয় বুলি ভবা হয়। তছপৰি সপোনত ক'লা মাছ ধৰা বেয়া বুলি বিশ্বাস কৰা হয় আৰু বাকলি নথকা মাছ ধৰিলে বেমাৰ-আজাৰে কাষ চাপি আহে বুলি ধাৰণা কৰা হয়। আকৌ ইজনে-সিজনক হাতে হাতে চুণ দিয়া, হাতে হাতে পাণ ছিঙা আদি কাৰ্যই কাজিয়া লগাৰ সঙ্কেত দিয়া বুজায়। ৰাতি বেৰৰ ফাঁকেৰে বা খিড়িকীৰে

কোনো বস্তু দিয়া অনুচিত কারণে তেনে কবিলে যথেষ্ট লখিমী ওলাই যায় বুলি বিশ্বাস করা হয়। উল্লেখযোগ্য যে কোনো ঠাইলৈ যাত্রা কিংবা সময়ভিত্তিক লোক-বিশ্বাস জড়িত হৈ আছে। যাত্রা সময়ত হাতী দেখিলে আক পানীপূর্ণ পাত্র দেখিলে যাত্রা শুভ হয় বুলি কোরা হয়। বিষ্ণু সেইমত খালী পাত্র বা অন্য অশুভ বস্তু দেখিলে যাত্রা বেয়া হয় বুলি বিশ্বাস করা হয়।

এতিকে দেখা যায় যে পাণ্ডুরাত সমাজত ভালেমান লোক-বিশ্বাস আছে। এই বিশ্বাস-সমূহ কিবা বৈজ্ঞানিক ভিত্তি আছে নে নাই সেইটো বিচার না করাকৈয়ে আশ্চর্যের পাৰ্বী দেওনে বিশ্বাস আক পরম্পরাদ্বারা সমাজের লোকনকর যুগ যুগ ধৰিত পৰিচালিত হৈ আহিছে। লোক-সংস্কৃতির অমূল্য সম্পদ স্বরূপ এই বিশ্বাস আক পরম্পরাসমূহ যথোচিত অনুসন্ধান আক উদ্ঘাটন হ'লে নিশ্চয় অসমীয়া লোক-সাহিত্য আক সংস্কৃতির উঁচাল অধিক চহকী হ'ব বুলি ক'ব পাৰি।

এতিকে দেখা যায় যে পাণ্ডুরাত সমাজত ভালেমান লোক-বিশ্বাস আছে। এই বিশ্বাস-সমূহ কিবা বৈজ্ঞানিক ভিত্তি আছে নে নাই সেইটো বিচার না করাকৈয়ে আশ্চর্যের পাৰ্বী দেওনে বিশ্বাস আক পরম্পরাদ্বারা সমাজের লোকনকর যুগ যুগ ধৰিত পৰিচালিত হৈ আহিছে। লোক-সংস্কৃতির অমূল্য সম্পদ স্বরূপ এই বিশ্বাস আক পরম্পরাসমূহ যথোচিত অনুসন্ধান আক উদ্ঘাটন হ'লে নিশ্চয় অসমীয়া লোক-সাহিত্য আক সংস্কৃতির উঁচাল অধিক চহকী হ'ব বুলি ক'ব পাৰি।

এতিকে দেখা যায় যে পাণ্ডুরাত সমাজত ভালেমান লোক-বিশ্বাস আছে। এই বিশ্বাস-সমূহ কিবা বৈজ্ঞানিক ভিত্তি আছে নে নাই সেইটো বিচার না করাকৈয়ে আশ্চর্যের পাৰ্বী দেওনে বিশ্বাস আক পরম্পরাদ্বারা সমাজের লোকনকর যুগ যুগ ধৰিত পৰিচালিত হৈ আহিছে। লোক-সংস্কৃতির অমূল্য সম্পদ স্বরূপ এই বিশ্বাস আক পরম্পরাসমূহ যথোচিত অনুসন্ধান আক উদ্ঘাটন হ'লে নিশ্চয় অসমীয়া লোক-সাহিত্য আক সংস্কৃতির উঁচাল অধিক চহকী হ'ব বুলি ক'ব পাৰি।

এতিকে দেখা যায় যে পাণ্ডুরাত সমাজত ভালেমান লোক-বিশ্বাস আছে। এই বিশ্বাস-সমূহ কিবা বৈজ্ঞানিক ভিত্তি আছে নে নাই সেইটো বিচার না করাকৈয়ে আশ্চর্যের পাৰ্বী দেওনে বিশ্বাস আক পরম্পরাদ্বারা সমাজের লোকনকর যুগ যুগ ধৰিত পৰিচালিত হৈ আহিছে। লোক-সংস্কৃতির অমূল্য সম্পদ স্বরূপ এই বিশ্বাস আক পরম্পরাসমূহ যথোচিত অনুসন্ধান আক উদ্ঘাটন হ'লে নিশ্চয় অসমীয়া লোক-সাহিত্য আক সংস্কৃতির উঁচাল অধিক চহকী হ'ব বুলি ক'ব পাৰি।

অসমৰ মাগীয় সংস্কৃতি

কমলেশ্বৰ ঠাকুৰীয়া
প্ৰবক্তা, অসমীয়া বিভাগ

সংস্কৃতিৰ পৰিভাষা দিয়া টান। ইয়াৰ সূত্ৰ ৰচনা কৰাও সহজ নহয়। তথাপি সংস্কৃতিৰ বিষয়ে অনেকে পৰিভাষা দিবলৈ চেষ্টা কৰিছে। পশ্চিমীয়া 'কালচাৰ' (Culture) শব্দটোৰ ঠাইত অসমীয়াত 'সংস্কৃতি' শব্দটো ব্যৱহাৰ কৰা হয়। ভাৰতীয় ভাষাসমূহৰ ভিতৰত মাৰাঠী ভাষাতেই প্ৰথমে 'সংস্কৃতি' শব্দটো ব্যৱহাৰ হয় বুলি অনুমান কৰা হৈছে। বঙালী সাহিত্যৰ মাজেৰে শব্দটো অসমীয়া সাহিত্যলৈ আহিছে। তাৰ আগেয়ে 'কৃষ্টি' শব্দটোৱে ব্যৱহাৰ হৈছিল। 'সংস্কৃতি' শব্দ নিষ্পন্ন হৈছে সম + কৃষ্টি হৈছে। কৃষ্টি, কৰ্ম্য। সেয়ে যি শিল্পত সম্যক সৃজনশীলতা আছে, দৌন্দৰ্য্য আছে, মানৱতা আছে, সিয়েই সংস্কৃতি। অৰ্থাৎ সংস্কৃতি মানুহৰ মাজিত, সুন্দৰ আৰু শুভ অনুভূতিবোৰৰ মনোৰম প্ৰকাশ।

সংস্কৃতিৰ পৰিসৰ অতি ব্যাপক। গুণ-লক্ষণ বৈশিষ্ট্য আদিলৈ লক্ষ্য কৰি ইয়াক কেইটামান ভাগত ভাগ কৰিব পাৰি। তেনে দুটা প্ৰধান ভাগ হ'ল—লোক-সংস্কৃতি (Folk lore) আৰু মাগীয় সংস্কৃতি (Sanskritic)। মাগীয় সংস্কৃতি শিষ্ট সংস্কৃতি, ব্ৰহ্মপদী সংস্কৃতি, শাস্ত্ৰীয় সংস্কৃতি আদিৰেও বুজাব পাৰি। লোক সংস্কৃতিৰ তুলনাত শিষ্ট বা মাগীয় সংস্কৃতি অধিক ৰীতিৱদ্ধ, সুনিৰ্দিষ্ট আৰু আত্মসচেতন। ইয়াক 'গ্ৰেট ট্ৰেডিচন' আখ্যা দিব পাৰি।

ভাৰতীয় সংস্কৃতি যৌগিক সংস্কৃতি। ই একক সংস্কৃতি নহয়। অন্ততঃ ছয়টা বিশিষ্ট জনগোষ্ঠীৰ এই দেশলৈ ইদলৰ পিছত সিদলকৈ প্ৰব্ৰজন ঘটিছিল। কালক্ৰমত বিভিন্ন জনগোষ্ঠী আৰু সংস্কৃতিয়ে পাৰস্পৰিক সংস্পৰ্শলৈ আহিছিল আৰু সময়য় সাধিত হৈ ভাৰতীয় সংস্কৃতি গঢ় লৈ উঠিছে যৌগিক সংস্কৃতি স্বৰূপে। ভাৰতীয় সংস্কৃতিৰে প্ৰভাৱপূৰ্ণ অসমীয়া সংস্কৃতি ভাৰতীয় সংস্কৃতিৰ এটি উপকৰণ মাত্ৰ।

প্ৰাচীন অসমীয়া সাহিত্যৰ সৰ্বস্বাক্ষৰ প্ৰেৰণা আহিছিল পুৰাণসমূহৰপৰা। ৰামায়ণ মহাভাৰত, ভাগৱত পুৰাণ, বিষ্ণুপুৰাণ, হৰিবংশ আদি পুৰাণসমূহৰ বৰঙনি অধিক। চৰ্যাপদ সমূহত অসমীয়া ভাষা-সাহিত্যৰ বৈশিষ্ট্য অটুট আছে। অসমীয়া লিখিত সাহিত্যৰ প্ৰথম নিদৰ্শন চৰ্যাপদসমূহ ৰচিত হৈছিল বৌদ্ধধৰ্ম্মাৱলম্বী সহজীয়াপন্থী সিদ্ধাচাৰ্য্যসকলৰদ্বাৰা। শ্ৰীকৃষ্ণৰ

কবি মাধৱকন্দলি, হৰিহৰ বিপ্ৰ, হেমসৰস্বতী, কবিত্ব সৰস্বতী আৰু কল্পকন্দলিৰ কাব্য বচনাৰ প্ৰেৰণা আছিল সমসাময়িক জ্ঞানগিণীশু বজা-মহাবজাসকল। এইসকল কবিৰ কাব্য বচনাৰ উদ্দেশ্য ধৰ্মপ্ৰচাৰ নাছিল। কিন্তু বৈষ্ণৱধৰ্মৰ প্ৰচলন প্ৰভাৱ এটি লক্ষ্য কৰা যায়। শঙ্কৰ-মাধৱ দেৱৰ কাব্য, নাট, গীত-পদ বচিত হৈছিল বৈষ্ণৱ ধৰ্মপ্ৰচাৰৰ উদ্দেশ্য। মনকৰ, দুৰ্গাবৰ, গীতাংকৰ আৰু সুকবি নাৰায়ণদেৱে বৈষ্ণৱ সাহিত্যৰ প্ৰভাৱমুক্ত পাঁচালি সাহিত্য বচনা কৰিছিল। শঙ্কৰী আৰু শঙ্কৰোত্তৰ যুগৰ সাহিত্যৰ বৈশিষ্ট্য আছিল ধৰ্ম। ইংৰাজ আৰু মিছনেৰীসকলৰ আগমনৰ লগে লগে অসমীয়া সাহিত্যত নতুন যুগৰ আৰম্ভ হয় আৰু পুৰণি সাহিত্যৰ প্ৰভাৱ ক্ষীণ হৈ আহে।

আৰ্য্য অনাৰ্য্য বহু জনগোষ্ঠীৰ মিলন ভূমি অসম। অসমৰ সংস্কৃতি সমগ্ৰৰ সংস্কৃতি। ধৰ্মতো সমগ্ৰ সাহিত্য হৈছে। শাক্ত, শৈৱ, বৈষ্ণৱ, বৌদ্ধ, ইছলাম আদি ধৰ্ম প্ৰাচীন কালৰ পৰাই অসমৰ মাথুহে জাতি অহুসৰি পালন কৰি আহিছে। কালিকাপুৰাণ আৰু যোগিনীতন্ত্ৰত তাত্ত্বিক পূজাৰ পদ্ধতি বৰ্ণনা কৰা হৈছে। শিল, বৃক্ষ, পানী, সৰ্প আদিৰ পূজাত প্ৰাক-ঐতিহাসিক প্ৰবৰ্ত্তন বৰ্ণিত হৈছে। অষ্টিক আৰু জীৱিড়সকলৰ হাততেই মাতৃ পূজাই বিকাশ আৰু বিস্তাৰ লাভ কৰা বুলি অনুমান কৰা হয়। শিৱ অনাৰ্য্য দেৱতা। দুৰ্গা, কালি, তাৰা, উমা, পাৰ্বতী, মহাদেৱী, ভৈৰৱী, ভৱানী, ভগৱতী, মহেশ্বৰী, বুঢ়াগোঁসানী ইত্যাদি অসংখ্য নামেৰে শক্তিপূজা সম্পাদিত হৈ আহিছে। কেঁচাইখাতী, কামাধাৰ, ভৈৰৱী মন্দিৰত একালত নৱবলি প্ৰথা প্ৰচলিত আছিল। শদিয়াৰ তাত্ৰেশ্বৰী মন্দিৰত বছৰি দুৰ্গা পূজাৰ সময়ত একোটা নৱবলি আগবঢ়োৱা হৈছিল। আৰ্য্যসকলে সম্ভৱতঃ পোনপ্ৰথমে লোহিত অৰ্থাৎ তেজৰ ক্ৰিয়াকাণ্ড দেখি এই দেশখনৰ নাম লোহিত্য দেশ বুলিছিল। দেওশালত বলিদিয়াৰ সময়ত দেওখনি উঠিছিল। আহোমসকলে এনেকুৱা প্ৰাচীন পীঠত নতুনকৈ দল-দেৱালয় সজাই আৰ্য্যপদ্ধতিৰে পূজা যোৱা চলায়। পিচলৈ গোপনে হ'লেও হিউৱেনচাং কামৰূপলৈ অহা সময়লৈকে বৌদ্ধধৰ্ম চলিছিল। বাতিখোৱা সম্প্ৰদায়ৰ সৃষ্টি হৈছিল। শঙ্কৰদেৱৰ পূৰ্বপুৰুষ শিৱভক্ত আছিল। অসমৰ অনাৰ্য্যমূলীয় সংস্কৃতি আৰু ধৰ্মৰ শঙ্কৰদেৱেই কৃষ্ণভক্তি মাৰ্গৰ মাধ্যমত আৰ্য্যকৰণ তথা ভাৰতীয়কৰণ কৰিবলৈ সক্ষম হয়। জাতিভেদ বহিত এখন সবল সমাজ গঢ়াৰ ব্ৰিয়াদ তেৱেঁই বচনা কৰে। ত্ৰয়োদশ শতিকাত মুছলমান সম্প্ৰদায়ৰ প্ৰৱেশ অসমত ঘটে। আজ্ঞানপীৰে ইছলামৰ একেশ্বৰবাদ প্ৰচাৰ কৰে। ঐষ্টান মিছনেৰীসকলে ঐষ্টান ধৰ্ম প্ৰচাৰ কৰে।

অসমীয়া সংগীতৰ বুৰঞ্জী অতি প্ৰাচীন। বৌদ্ধধৰ্মৰ সহজীয়াপন্থী সিদ্ধাচাৰ্য্যসকলৰদ্বাৰা বচিত চৰ্যাপদসমূহ ঐষ্টমশক্তিকাবপৰা দ্বাদশ শতিকাৰ ভিতৰত বচিত বুলি অনুমান কৰা হৈছে। উত্তৰ-পূব ভাৰতৰ কেইবাখনো ৰাজ্যৰ এই গীতখিনি উমৈহতীয়া বুলি ধৰি লোৱা হৈছে যদিও

অসমীয়া ভাষা সাহিত্যৰ লগত এই গীতখিনিৰ সম্পৰ্ক অধিক। চৰ্যাগীতবোৰত ব্যৱহাৰ হোৱা বাগবিনাকে আৰু ইয়াৰ সাংগীতিক বৈশিষ্ট্যই চৰ্যাগীতৰ মাৰ্গীয় নিদৰ্শন দাঙি ধৰে।

ওজাপালি প্ৰাচীন কালৰপৰা চলি অহা অসমৰ এটি নাট্যধৰ্মী অনুষ্ঠান। বামায়াণ, মহাভাৰতৰ গীত গোৱা ওজাপালিক ব্যাস গোৱা ওজাপালি আৰু মনসা বিষয়ক গীত গোৱা ওজাপালিক শুক্লানী ওজাপালি বোলে। এই গীতসমূহত ৰাগ-বাগিনী ব্যৱহাৰ হৈছে।

মহাপুৰুষ শঙ্কৰদেৱে অসমত বৈষ্ণৱধৰ্ম প্ৰচাৰৰ অৰ্থে সংস্কৃতত কাব্য ৰচনা কৰিছিল, কাব্য অসমীয়ালৈ ভাঙনি কৰিছিল, নাট ৰচনা কৰিছিল আৰু চিত্ৰ-নৃত্যৰ সৃষ্টি কৰিছিল। ইয়াৰ উপৰিও মহাপুৰুষ গৰাকীয়ে কিছুমান আধ্যাত্মিক ভাৱসম্পন্ন অতি উচ্চ পৰ্যায়ৰ গীতো ৰচনা কৰিছিল। এই গীতবোৰৰ সাংগীতিক বৈশিষ্ট্যৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি পিচৰ কালৰ গুণমুগ্ধ শিষ্য-প্ৰশিষ্যসকলে বৰগীত বুলি নামকৰণ কৰিছে। শঙ্কৰদেৱৰ অনুবোধক্ৰমে মাধৱদেৱেও কিছু বৰগীত ৰচনা কৰিছে আৰু পৰৱৰ্তীকালৰ সন্ত-মহন্তসকলেও একে গুণৱিশিষ্ট গীত কিছু ৰচনা কৰি গৈছে। সেই গীতসমূহকো বৰগীতৰ শ্ৰেণীত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে। বৰগীতৰ ভাৱ, ভাষা, সুৰ, তাল আৰু পৰিবেশন পদ্ধতিয়ে অসমীয়া মাৰ্গীয় সংগীতৰ গতিধাৰা সবল কৰিছে। বৰগীতসমূহতো ভাৰতীয় উচ্চাঙ্গ সংগীতত ব্যৱহাৰ হোৱা ৰাগ-বাগিনী ব্যৱহাৰ হৈছে। শঙ্কৰদেৱ আৰু মাধৱদেৱে ভক্তি ভাৱসম্পন্ন ভটিমাৰো সৃষ্টি কৰিছে।

কদ্ৰসিংহ এগৰাকী সংগীতপ্ৰেমী ৰজা আছিল। এওঁ নিজেও ঠুংৰি, টপ্পা আদি ৰচনা কৰিছিল আৰু সৰ্বভাৰতীয় সংগীতৰ ধাৰাই অসম প্ৰৱেশ কৰাৰ পথ মুকলি কৰি দিছিল। মুছলমানসকলৰ আগমনৰ লগে লগে কাৱালী, খেয়াল, গজল আদি অসমীয়া সংগীত জগতৰ সম্পদ হৈ পৰিল।

পুতলানাচ, ওজাপালি, ঢুলীয়া আদি অসমৰ নাট্যধৰ্মী অনুষ্ঠান। কিন্তু অভিনয় কলাই পৰিপূৰ্ণতা লাভ কৰে মহাপুৰুষ শঙ্কৰদেৱৰ হাতত। ভাৰতবৰ্ষৰ অগ্ৰাণ্য প্ৰাস্তত সংস্কৃত নাটৰ অভিনয় হৈছিল যদিও শঙ্কৰদেৱৰ আগতে অসমত সংস্কৃত নাটৰ অভিনয় হোৱাৰ প্ৰমাণ নাই। মহাপুৰুষজনাই বৈষ্ণৱধৰ্ম প্ৰচাৰৰ অৰ্থে অগ্ৰাণ্য বিষয়ৰ লগতে নাটকৰো জন্ম দিয়ে। অসমৰ থলুৱা লোকনাট্যানুষ্ঠান, সংস্কৃত নাট, তীৰ্থভ্ৰমণৰ অভিজ্ঞতা আৰু স্বকীয় প্ৰতিভাৰ সমন্বয়ত তেওঁ পৰিবেশ্য কলা অভিনয়ৰ সৃষ্টি কৰে। 'চিহ্নযাত্ৰা' প্ৰথম অসমীয়া নাট। শঙ্কৰদেৱে ছয়খন অঙ্কীয়া নাট ৰচনা কৰে আৰু মাধৱদেৱে নাটৰ উপৰিও ঝুমুৰা নাট ৰচনা কৰে। নাট-সমূহৰ বিষয়বস্তু, পৰিবেশন পদ্ধতি আছিল অতি মাৰ্জিত আৰু সুসংৱদ্ধ। সত্ৰ আৰু নামঘৰত এই নাটসমূহে পৰিপূৰ্ণতা লাভ কৰিছিল। সেই কাৰণে অসমৰ নামঘৰবোৰক নাট্যশালা বুলি অভিহিত কৰা হয়।

কামৰূপৰ ৰজা ভাস্কৰবৰ্মাৰ দিনত চীনা পৰিব্ৰাজক হিউৱেনচাং অসমলৈ আহিছিল। হিউৱেনচাঙে কামৰূপৰ ৰজাৰ ৰাজ-প্ৰসাদৰ ধুনীয়া, ধুনীয়া চিত্ৰ দেখি গৈছিল বুলি উল্লেখ কৰি গৈছে। ভাস্কৰবৰ্মাই হৰ্ষবৰ্দ্ধনলৈ পঠোৱা উপঢৌকনৰ লগতে চিত্ৰাঙ্কনৰ বাবে নানান বস্তু আৰু সাঁচপতীয়া পঠাইছিল। অসমত চিত্ৰশিল্পিত সাঁচিপতীয়া পুথি ভালেমান পোৱা গৈছে। নগাঁও জিলাৰ বালিসত্ৰত থকা 'চিত্ৰভাগৱত' এখন উল্লেখযোগ্য গ্ৰন্থ। ইয়াৰ উপৰিও 'লক্ষ্মণৰ যুদ্ধ', 'দৰং ৰাজবংশাৱলী', 'বনমালীদেৱৰ চৰিত', 'কুমৰ হৰণ', 'শংখচুড়বধ', 'গীত গোবিন্দ', 'আনন্দ-লহৰী', 'হস্তী বিদ্যাৰ্ণৱ', আদি অসংখ্য সাঁচি-পতীয়া পুথিত পুৰণি অসমীয়া চিত্ৰ শিল্পৰ নিদৰ্শন সংৰক্ষিত হৈছে। শঙ্কৰদেৱে 'চিহ্নবাত্ৰা' ভীণনাৰ বাবে তুলাপাত্তত সপ্তবৈকুণ্ঠৰ দৃষ্টাৱলী চিত্ৰিত কৰি লৈছিল। হেঙুল-হাইতালৈৰে এটি হাতীৰ ছবি আঁকি পুথি খোৱা কাঠৰ বাকচি এটাৰ ওপৰত লগাইছিল। দিলবৰ আৰু দোচায়ে 'হস্তীবিদ্যাৰ্ণৱ' পুথিৰ চিত্ৰসমূহ অঙ্কন কৰিছিল। লিখাৰ বাবে সাঁচিপাত, ৰঙৰ বাবে নীল, গেকমাটি, হেঙুল, চাকিৰ ছাই, ধলমাটি আদি ব্যৱহাৰ কৰা হৈছিল। যিবোৰ পুথিৰ চাৰিওফালে লতাজাতীয় ছবিৰে সৌন্দৰ্য্য বৰ্দ্ধন কৰা হৈছিল, তেনেবোৰ সাঁচিপতীয়া পুথিক লতা-কটা পুথি বোলা হৈছিল। চিত্ৰশিল্পীগৰাকী খনিৰুৰ নামেৰে জনাজাত হৈছিল। আহোম ৰাজতন্ত্ৰৰ সময়ত বিশেষকৈ ৰুদ্ৰসিংহৰ উদাৰ সাংস্কৃতিক মনোভাৱে অসমৰ সাংস্কৃতিক জগতখনলৈ সৰ্বভাৰতীয় সাংস্কৃতিৰ প্ৰৱেশ পথ সুগম কৰি দিছিল। সেয়েহে পিছৰ কালৰ চিত্ৰশিল্পত ভাৰতীয় বিভিন্ন চিত্ৰশিল্পৰ ধাৰাৰ প্ৰভাৱ সুস্পষ্ট।

অসমৰ ভৌগোলিক অৱস্থিতি আৰু পৰিবেশ, স্থাপত্য আৰু ভাস্কৰ্যৰ বাবে অল্পকাল নহয়। সেয়ে হয়তো স্থায়ী অট্টালিকা সজাৰ কাহানিও পৰিকল্পনা কৰা হোৱা নাছিল। কাঠ, বাঁহ ইকৰাৰে মানুহে ঘৰ সজাইছিল। অসমৰ পাহাৰ আৰু মালভূমি অঞ্চলত অসংখ্য স্বাভাৱিক গুহা আছে। থলুৱা মানুহে এই গুহাবোৰক ঘোপা বা খোপা বোলে। কিন্তু উপযুক্ত বৈজ্ঞানিক পদ্ধতিৰে প্ৰমাণ নকৰাকৈ এইবোৰ প্ৰত্নপ্ৰস্তাৱ বা নব্যপ্ৰস্তাৱ যুগৰ আদিম মানুহৰ বাসস্থান বুলি কোৱা টান হৈ পৰে। স্বাভাৱিকভাবেই শকাও প্ৰকাণ্ড শিলৰপৰা কাটি উলিওৱা কীৰ্তিচিহ্ন সমূহে নৃতত্ত্ববিদসকলৰ দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰে। মিলি কাটি তৈয়াৰ কৰা মঠ-মন্দিৰ, মূৰ্তি আৰু দৈনন্দিন ব্যৱহাৰ সামগ্ৰী উদ্ধাৰ হৈছে। প্ৰাক্ আহোম যুগত শিলৰ দেৱ মন্দিৰ, মূৰ্তি আদি তৈয়াৰ হৈছিল। তেজপুৰ, হুমলীগড়, ডিব্ৰুগড়, গুৱাহাটী, ধোপাগুৰি আদিত অনেক ভগ্নাৱশেষ উদ্ধাৰ হৈছে। দেৱমূৰ্তিসমূহৰ ভিতৰত বিষ্ণু আৰু হৰ্গাৰ মূৰ্তিয়েই সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ। বুদ্ধ জনাৰ্দ্দন, ক্ৰীষ্ণা, কামাখ্যাৰ মাতৃমূৰ্তি, নাৰীমূৰ্তি, লাঘামূৰ্তি, শিৱ, নৰসিংহ, বিষ্ণুৰ অৱতাৰ, ব্ৰহ্মা, গণেশ, বাসুদেৱ আদি লেখত লিখলগীয়া। দ-পৰ্বতীয়াৰ শিৱমন্দিৰৰ গঙ্গা-যমুনা অঙ্কিত তোৰণ, জীয়াজুৰিৰ তোৰণ, ডিমাপুৰৰ তোৰণ, নৃত্যৰতা অপ্সৰা, যুদ্ধৰ দৃশ্য, তেজপুৰৰ কোলপাৰ্কৰ বিছনাটৰ দৃশ্য

আদিয়ে অসমৰ প্ৰাচীন মহান ভাস্কৰ্য্য নিদৰ্শন দাঙি ধৰে। কোচসকলৰ ৰাজত্বকালত নীলাচলৰ কামাখ্যা মন্দিৰ, উমানন্দ, হাজোৰ হয়গ্ৰীৱ মন্দিৰ স্থাপন কৰা হয়। অসমৰ স্থাপত্যত ইটাল ব্যৱহাৰ আহোমসকলৰ যুগত আৰম্ভ হয়। ৰংঘৰ, তলাতল ঘৰ, দলসমূহ, শিলৰ সাঁকো, গড়-অলি ইত্যাদিয়ে সেই সময়ৰ স্থাপত্য বিদ্যাৰ প্ৰমাণ দাঙি ধৰিছে। আহোম যুগৰ পোৰা মাটিৰ ভাস্কৰ্য্যও উল্লেখনীয়। সত্ৰ আৰু নামঘৰ শঙ্কৰী সংস্কৃতিৰ দুটা অমূল্য অৱদান।

নৃত্য আৰু অভিনয়ৰ লগত জাতীয় জীৱনৰ সম্পৰ্ক ওতপ্ৰোত। শিৱ আৰু পাৰ্বতীক ভাৰতীয় পৰম্পৰাত নৃত্যশিল্পৰ জন্মদাতা আৰু জন্মদাত্ৰী বুলি গণ্য কৰা হয়। অসমদেশ নৃত্যৰ দেশ, শিৱৰ দেশ, সতীৰ দেশ। পাৰ্বতীয়ে উষাক নৃত্য শিকাইছিল, চিত্ৰলেখাই দ্বাৰিকাত নৃত্য কৰিছিল আৰু চিত্ৰাঙ্গদাই নৃত্যৰে অৰ্জুনক মোহিত কৰিছিল। প্ৰাচীন অসমৰ চিত্ৰ আৰু ভাস্কৰ্য্যত অসমৰ নৃত্যশিল্পৰ ঐতিহ্য ৰক্ষিত হৈছে।

দেৱদাসী নৃত্য, ওজাপালি নৃত্য আৰু সত্ৰীয়া নৃত্য অসমৰ ধ্ৰুপদী বৈশিষ্ট্যপূৰ্ণ নৃত্য। কুমাৰী ছোৱালীয়ে নৃত্য কৰি দেৱতাক সন্তুষ্ট কৰাৰ বিধান অসমীয়া ধৰ্মীয় বিশ্বাসত অতি প্ৰাচীন ডুবৰ পৰিহৰেশ্বৰ দেৱালয়ত দেৱদাসী নৃত্যৰ প্ৰচলন আছিল। হাজোৰ হয়গ্ৰীৱ মন্দিৰতো এনে নৃত্যশিল্পীয়ে নৃত্য কৰিছিল।

ওজাপালি অনুষ্ঠান শাস্ত্ৰীয় বৈশিষ্ট্যসম্পন্ন অসমৰ প্ৰাচীন নাট্যধৰ্মী লোক-নৃত্যানুষ্ঠান। এজন ওজা, দাইনা আৰু পালি কেইজনমানৰ সহায়ত ওজাপালি নৃত্য সম্পন্ন কৰা হয়। ৰামায়ণ, মহাভাৰত আৰু মনসা-বিষয়ক গীত-মাত অনুসৰি ওজাপালি দুই প্ৰকাৰৰ—বিয়াহৰ ওজাপালি আৰু সুকন্নানী ওজাপালি। সুকন্নানী ওজাপালিৰ লগত বিশেষকৈ মাৰৈ পূজাত দেওধনী নৃত্য অপৰিহাৰ্য অঙ্গস্বৰূপ।

এটা নৃত্য ধ্ৰুপদী নৃত্য হিচাপে স্বীকৃতি পাবলৈ হ'লে নৃত্যটোত কিছুমান বিশেষ বৈশিষ্ট্য থকা প্ৰয়োজন। ভাৰতবৰ্ষৰ কথক, কথাকলি, ওডিছী, মণিপুৰী আৰু ভাৰতনাট্যম এনেকুৱা ধ্ৰুপদী নৃত্য। অসমৰ সত্ৰীয়া নৃত্য এই নৃত্য কেইটাৰ তুলনাত অধিক প্ৰকাৰে ধ্ৰুপদী গুণবিশিষ্ট। তথাপি চৰ্চা আৰু একাগ্ৰতাৰ অভাৱত সত্ৰীয়া নৃত্যই সৰ্বভাৰতীয় স্বীকৃতি পাবলৈ সক্ষম হোৱা নাই। অকল সংগীত বা নৃত্যই নহয়, অসমৰ মাৰ্গীয় সংস্কৃতিৰ প্ৰতিপদ বিষয়-বস্তুৰ সুপৰিকল্পিত চিন্তা, অধ্যয়ন আৰু পৰিচৰ্চাৰ প্ৰয়োজন। তেতিয়াহে অসমৰ ধ্ৰুপদী সংস্কৃতি বিশ্বৰ দৰবাৰত সমাদৰ পোৱাৰ যোগ্য হ'ব।

সফল বক্তা কেনেকৈ হ'ব পাৰি

ৰাজীৱ কুমাৰ বাৰ্মন

উ: মা: ১ম বাৰ্ষিক (কলা)।

সুন্দৰভাৱে বক্তৃতা দিব পৰাটো এটা মহৎ কলা। এই কলা বা গুণটো আয়ত্ত কৰিব নোৱাৰিলে কোনেও সফল বক্তাৰূপে পৰিগণিত হ'ব নোৱাৰে। বক্তৃতা দিবলৈ বুলি সক্ষম উঠা থিয় হৈ সেপা চুকি থকা, লাগ-বাধ নথকা কথা কোৱা আদি দোষসমূহ বেছিভাগ বক্তাৰ গাত্ৰেই দেখা যায়। এই দোষসমূহ আঁতৰাই আক আয়োজনীয় গুণসমূহ আয়ত্ত কৰি বক্তৃতা প্ৰদান কৰিলেই সফলতা লাভ কৰিব পাৰি।

বক্তৃতা প্ৰদানত বক্তা সফল হৈছে নে নাই সেইটো শ্রোতাৰ পৰাই জনা যায়। সাধাৰণতে বক্তাৰ ভাষণৰ অন্তত বক্তাই কোৱা কথাৰ শতকৰা পঁচিশভাগহে শ্রোতাৰ মনত থাকে। পিছদিনা শতকৰা ১২ ভাগমানহে শ্রোতাৰ মনত থাকে। আনহাতে সভাপৰা স্বৰ্ণি অহা শ্রোতা এজনক যদি সোধা হয়, “বক্তাই কি ক'লে?” তেতিয়া তেওঁ হয়তো উত্তৰ দিব “ছূৰ্ণীতি নিবাৰণৰ কথা ক'লে।” কিন্তু ছূৰ্ণীতি কেনেকৈ নিবাৰণ কৰিব লাগে সেইটো হয়তো তেওঁৰ মনত নাই। মনত নথকাৰ কাৰণ এইটো হ'ব পাৰে যে তেওঁৰ মনোযোগ কম আছিল নতুবা বক্তাই শ্রোতাৰ মনত থকাৰ কথাখিনি ক'ব পৰা নাছিল। সুবক্তাই কিন্তু শ্রোতাৰ মনোযোগৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি শ্রোতাৰ মনোপ্ৰাণী হোৱাকৈ পৰিপাটিকৈ কথাখিনি বুজাই কয়। ফলস্বৰূপে তেওঁৰ কথাখিনি বহুদিনলৈকে শ্রোতাৰ মনত অম্লবনিত হৈ থাকে।

সফল বক্তা এজন হ'বলৈ হ'লে দুখৰ অদন্ত কঠম্বৰ সুন্দৰ হ'ব লাগিবই। ইয়াৰ বাহিৰে বক্তাই জানিবলগীয়া কথা কেইটা ভালত দিয়া ধৰণে উল্লেখ কৰিব পাৰি।

প্ৰথমতে বক্তাই জানিব লাগিব তেওঁৰ বক্তৃতাৰ উদ্দেশ্য। বক্তৃতাৰ উদ্দেশ্য স্পষ্টকৈ জনা নাথাকিলে বক্তাই ভালদৰে ভাষণ দিব নোৱাৰিব আৰু তেনে ভাষণে শ্রোতাৰ মনোযোগ আকৰ্ষণ কৰিব নোৱাৰিব। সাধাৰণতে বক্তৃতা দিয়াৰ উদ্দেশ্য নিম্নলিখিত চাৰিটাৰ যিকোনো এটা হয়:—

(১) শ্রোতাক আনন্দিত কৰা (২) শ্রোতাক বুজোৱা বা জ্ঞান দিয়া (৩) হৃদয়প্ৰাণী কৰা বা উত্তেজনা সৃষ্টি কৰা আৰু (৪) যুক্তিবাদৰা নিজৰ মতৰ সমৰ্থন বিচৰা। এই উদ্দেশ্যসমূহ খেলিমেলি হৈ পৰিলে বক্তৃতা বিফল হৈ পৰে। যদি মোৱা হ'ল যে এখন সভাত শ্রোতাক

আনন্দিত কৰাৰ উদ্দেশ্যে যদি অতি গধুৰ আৰু তথ্যভিত্তিক বক্তৃতা প্ৰদান কৰা হয় তেন্তে শ্ৰোতাই আমনি পাব আৰু বক্তৃতাৰ উদ্দেশ্যও সাধিত নহ'ব। আকৌ কোনো ছেমিনাৰ বা আলোচনা চক্ৰৰ উদ্দেশ্য হ'ল শ্ৰোতাক বজোৱা বা জ্ঞান দিয়া। সেই আলোচনা চক্ৰত যদি খুহুটীয়া কথা কৈ শ্ৰোতাক আনন্দিত কৰিব বিচৰা হয় তেন্তে শ্ৰোতাই একো জ্ঞান নাপাব আৰু বক্তৃতাও বিকৃত হৈ পৰিব। গতিকে সভাৰ উদ্দেশ্য ঠিক ৰাখিহে বক্তৃতা প্ৰদান কৰিব লাগে। তদুপৰি বক্তৃতাৰ ভাষা সহজ সৰল আৰু শ্ৰোতাৰ আগ্ৰহ জগাই তুলিব পৰা বিধ হ'ব লাগে।

মনকষিৰলগীয়া এয়ে যে বক্তাই আন বক্তাৰ কথা কোৱাৰ ধৰণ অনুসৰণ কৰিব নালাগে। সফল বক্তা এজন হ'বলৈ হ'লে তেওঁ কোনো ৰাজনৈতিক নেতা, অধ্যাপক বা বন্ধু-বান্ধৱীৰ কথা কোৱাৰ ধৰণ নকল কৰিব নালাগে। তেওঁ কথা কওঁতে তেওঁৰ নিজস্ব স্বাভাৱিক ধৰণ অব্যাহত ৰাখিব লাগে। কিন্তু ইয়াৰ অৰ্থ এইটো নহয় যে তেওঁ তেওঁৰ বক্তৃতা প্ৰদানৰ ধৰণ উন্নত কৰিব নালাগে। আনহাতে চিঞৰি চিঞৰিও বক্তৃতা দিয়া অমুচিত। চিঞৰি চিঞৰি বক্তৃতা দিলে পৰিৱেশ আবেগপূৰ্ণ বা নাটকীয় হৈ পৰে আৰু বক্তাৰ আচল কথা তল পৰি যায়।

বক্তাই তেওঁৰ প্ৰস্তুতি (Preparation) নোহোৱাকৈ বক্তৃতা দিব নালাগে। সফল বক্তা এজনে তেওঁৰ প্ৰস্তুতি নোহোৱাকৈ বক্তৃতা নিদিয়। প্ৰস্তুতিৰ পদক্ষেপ কেইটা হ'ল:

(ক) মঞ্চত বক্তৃতা প্ৰদানৰ সময়ত মনৰ ভয় কমোৱা (খ) বিষয়বস্তু বাছি লোৱা (গ) তথ্যপাতি অধ্যয়ন কৰা (ঘ) বক্তৃতাৰ আৰম্ভণি ঠিক কৰা (ঙ) বক্তৃতাৰ শেষ অংশ ঠিক কৰা (চ) বক্তৃতাৰ অভ্যাস কৰা।

উপৰোক্ত পদক্ষেপকেইটা বিশদভাৱে আলোচনা কৰা উচিত।

আত্ম আদৰ্শ আৰু বাস্তৱতাৰ প্ৰভেদৰ বাবে সুবক্তাসকলেও মঞ্চত মনৰ ভয়ৰ সন্মুখীন হয়। মঞ্চলৈ উঠাৰ লগে লগে গা ঘামি উঠা, কণ্ঠ শুকাই যোৱা, চকুৰে ভালকৈ নেদেখা, নিজক দুৰ্বল অনুভৱ কৰা, উশাহ-নিশাহ ঘন হোৱা, মাত ভঙা, কেতবোৰ শব্দ মনলৈ নহা আদি লক্ষণসমূহ প্ৰায় সকলো বক্তাৰে দেখা যায়। এই মঞ্চভয় তথা উদ্ভিগ্ন ভাৱৰপৰা নিজক মুক্ত কৰা নিত্যন্ত দৰকাৰ। এই উদ্দেশ্যে তলত দিয়া উপায়কেইটা মনত ৰখা কৰ্তব্য।

(ক) বক্তাই বক্তৃতা দিয়াৰ সময়ত মনত ৰাখিব লাগিব যে মঞ্চভয় কেৱল তেওঁৰে নহয়। প্ৰখ্যাত বক্তাসকলেও ইয়াৰ অধীন হয়। এনে বক্তাসকলেও ভাষণ দিওঁতে কেতিয়াবা ঘামে, ওঁঠ কামোৰে, হাত মোহাৰে আৰু কবলগীয়া কথাখিনি মনত পেলাব নোৱাৰি অলাগতিয়াল কথাহে কয়। এইটো মনত ৰাখি ভাষণ দিলে তেওঁৰ মঞ্চভয় ভালেখিনি কমিব।

(খ) বক্তাই ভাষণ দিওঁতে তেওঁৰ নিজৰ চুলি, পোছাক অদিলৈ বিশেষ মন দিব নালাগে।

(গ) ভাষণ দিয়াৰ অভিজ্ঞতাৰ ফলত মঞ্চভয় কমে। প্ৰথমে বক্তৃতা দিবলৈ গৈ মনলৈ যিমান ভয় আহে বক্তৃতা দি উঠাৰ পিছত ধাৰণা হয় যে সিমান ভয় খোৱা নিষ্প্ৰয়োজন। সেয়ে ভাষণ দিয়া অভ্যাস কৰি থাকিলে পিছলৈ ভয় মনলৈ নাহে আক ই ক্ৰমাৎ নাইকিয়া হয়। ফলস্বৰূপে বক্তাজন সফল বক্তা হিচাপে পৰিগণিত হ'ব পাৰে।

ঘ) বক্তাজনে ধৰি লব লাগিব যে শ্ৰোতাই তেওঁৰ কৃতকাৰ্যতা হোৱাটোহে চাব বিচাৰে। শ্ৰোতাই তেওঁৰ ভুল ধৰিবলৈ বৈ থকা নাই। বৰং তেওঁক উৎসাহ দিবলৈ আৰু তেওঁৰ পৰা কিছু নতুন কথা জানিবলৈহে বৈ আছে। সেয়ে বক্তাই মঞ্চভয় মনলৈ আনিব নালাগে।

ঙ) বক্তাই এইটো মন কৰিব লাগিব যে তেওঁ কি কৈছে। কেনেকৈ কৈছে তালৈ বিশেষ মন দিব নালাগে। কবলগীয়া কথাত মনযোগ দিলে ভয়ৰ ভাব কমে।

চ) বক্তৃতা প্ৰদানৰ সময়ত হঠাতে স্নায়ুহীনতা ভাব (Nervousness) মনলৈ আহিলে হাতত কিবা বস্তু ধৰি থাকি, কলম বা আঙুলি-মোহাৰি থাকি বা মেজত থকা বস্তু এটা ইফাল-সিফাল কৰিব লাগে। প্ৰয়োজন অনুসৰি শ্ৰোতাবৃন্দক হাস্যকৰ বেষত কল্পনা কৰিও স্নায়ুহীনতা ভাব কমাব পাৰি। উদাহৰণ স্বৰূপে শ্ৰোতাবৃন্দক তপা বুলি ভাবি নাইবা সকলোকে ৰাওনা বুলি ভাবি তেনে ভাব মনৰ পৰা আঁতৰাব পাৰি। আটাইতকৈ প্ৰয়োজনীয় কথা হ'ল যে স্নায়ুহীনতাৰ কথা ভাবি থাকি স্নায়ুহীন ভাবক মনত প্ৰশ্ৰয় দিব নালাগে।

ছ) বিষয়বস্তুৰ ওপৰত বক্তাৰ জ্ঞান থকা দৰকাৰ। বিষয়বস্তুৰ ভাল জ্ঞান থাকিলে মনৰ ভয় তালেখিনি কমে। সেয়ে বক্তাই প্ৰস্তুতিৰ সময়ত বিষয়বস্তুৰ জ্ঞান আহৰণ আৰু তথ্য-পাতি সংগ্ৰহৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিব লাগে।

বিষয়বস্তু বাছি লোৱাৰ ওপৰতো বক্তাৰ সফলতা নিৰ্ভৰ কৰে। উদাহৰণ স্বৰূপে ব্যক্তি এজনে বিদেশ ভ্ৰমণ কৰি উভতি অহাৰ পিছত তেওঁক সেই বিষয়ে বক্তৃতা দিবলৈ কোৱা হ'ল। ভ্ৰমণ বৃত্তান্তৰ বিষয়ে বক্তৃতা দিবলৈ যাওঁতে তেওঁ যদি বিশদভাবে বক্তৃতা দিয়ে তেন্তে হয়তো তেওঁৰ সময় নুকুলাব বা শ্ৰোতাই শুনি আমনি পাব। সেয়ে কেনে ধৰণৰ শ্ৰোতাৰ আগত তেওঁ বক্তৃতা দিব ওলাইছে সেইটো লক্ষ্য কৰি প্ৰয়োজনীয় কথাখিনি ব্যক্ত কৰিলেহে শ্ৰোতাই ভাল পাব। তদুপৰি বক্তাই উপলক্ষ্যৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখিহে তেওঁৰ ভাষণ যুক্ত কৰা উচিত। এই সম্বন্ধে জানিবলগীয়া কথা কেইটা হ'ল— সভাৰ উদ্দেশ্য, সভা ক'ত বহিব, সভাৰ সা-সুবিধা কি, কেতিয়া বক্তৃতা দিব লাগিব, কাৰ্যসূচীত আন কি আছে, বক্তাৰ ভাষণৰ পিছত কি আছে আদি।

উল্লেখনীয় যে বিষয়বস্তু বাছি লোৱাৰ পিছত বক্তাই এখন আঁচনি তৈয়াৰ কৰি ল'ব লাগে। এই আঁচনিত থাকিব আলোচনা কৰিবলগীয়া কথাখিনি আৰু তাৰ বাবে প্ৰয়োজন হোৱা তথ্যপাতি সমূহ, কিমান সময় লাগিব আৰু কেতিয়া, কোনটো আৰম্ভ কৰিব লাগিব। আনহাতে প্ৰয়োজনীয় তথ্যখিনি হাতত নাথাকিলে সেইখিনি বিভিন্ন উৎসৰ পৰা সংগ্ৰহ কৰি ল'ব লাগে।

বক্তৃতাৰ আৰম্ভণিও প্ৰস্তুতিৰ এটি দৰকাৰী পদক্ষেপ। বক্তৃতাৰ আৰম্ভণিতে বক্তাই সভাপতি, বিশিষ্ট অতিথি, নিৰ্দিষ্ট বক্তা আদিকে ধৰি শ্ৰোতাবৃন্দক সন্বোধন কৰা উচিত। ইয়াৰ পিছত শ্ৰোতাবৃন্দৰ মনোযোগ আকৰ্ষণ কৰিবলৈ অলপ সময়ৰ কাৰণে কিছু কথা ক'ব লাগে। এই উদ্দেশ্যে বক্তাই নিম্নলিখিত উপায়সমূহ ল'ব লাগে। উপায়সমূহ হ'ল—উপলক্ষ্যৰ উল্লেখ, কোনো চমকপ্ৰদ ঘটনাৰ বিৱৰণ, হাস্যকৰ কথা কোৱা, বিষয়বস্তুৰ গুৰুত্বৰ সন্বেত স্বৰূপ কোনো কথা বা ঘটনাৰ উল্লেখ আদি। শ্ৰোতাবৃন্দৰ মনোযোগ আকৰ্ষণ কৰাৰ পিছত বক্তাই তেওঁৰ বক্তৃতাৰ বিষয়বস্তুৰ চমু আভাস দাঙি ধৰিব লাগে। ইয়াৰ পিছত তেওঁ বক্তৃতা আৰম্ভ কৰিব লাগে। এইখিনিতে মনকৰিবলগীয়া কথা এয়ে যে বক্তাই দীঘলীয়া বক্তৃতা দি বা অদৰ্কাৰী কথা কৈ শ্ৰোতাবৃন্দক বিতুষ্ট কৰিব নালাগে।

বক্তৃতাৰ সামৰণিও মনকৰিবলগীয়া। সামৰণিত বক্তৃতাৰ সাৰাংশখিনিৰ আভাস দিয়া উচিত। সামৰণি ফলোৎপাদক কৰিবৰ বাবে তলত উল্লেখ কৰা উপায়সমূহ ল'ব লাগে।

(ক) প্ৰথমতে বক্তৃতা সমাপ্ত কৰিব খোজা বুলি শ্ৰোতাবৃন্দক জানিবলৈ দিয়া যেনে “সামৰণিত ক'ব খোজো।”

(খ) পিছত মূল কথাখিনি সংক্ষেপকৈ কোৱা।

(গ) প্ৰসঙ্গক্ৰমে স্মৰণীয় উক্তি ব্যক্ত কৰিব লাগে।

(ঘ) অতি প্ৰয়োজনীয় কথাখিনি পুনৰ উল্লেখ কৰি বক্তৃতাৰ সামৰণি মাৰিব লাগে।

বক্তৃতাৰ অভ্যাস প্ৰস্তুতিৰ আন এটি পদক্ষেপ। কথাতে কয়—“অভ্যাসৰ নৰ কৰ্ণপথে কৰে শৰ।” অভ্যাস কৰিবলৈ সময় লাগে। কিন্তু অভ্যাস কৰাৰ পদ্ধতি জানিলে ই সহজ হয় আৰু তাৰ কাৰণে সময়ো কম লাগে। এইখিনিতে উল্লেখ কৰিব পাৰি যে সভাত বক্তৃতা তিনি ধৰণে দিব পাৰি যেনে,—(ক) মুখস্থ কৰি কথাখিনি কোৱা (খ) কথাখিনি লিখি আনি পাঠ কৰা আৰু (গ) তৎকালীন বা আকস্মিক বক্তৃতা প্ৰদান কৰা। প্ৰথম দুবিধৰ বিষয়ে সকলোৱে জানে। তৃতীয় বিধ হ'ল অপ্ৰস্তুত অৱস্থাত থিতাতে দিয়া ভাষণ। এনে ভাষণ মুখস্থ কৰি দিয়া নহয় বা লিখা কাগজ চাই দিয়া নহয়। এনে বক্তৃতাৰ অশুবিধা নথকা নহয়। বক্তাই তথ্য কিছুমান পাহৰিব পাৰে বা তাৰ প্ৰকাশ কৰিবলৈ উপযুক্ত শব্দ মনলৈ নাহিব

পাৰে। যিয়ে নহওক অভ্যাসৰ বলত সকলো উজু হয়। বক্তৃতাৰ অভ্যাস কৰিবলৈ হ'লে তলত উল্লেখিত কথাখিনিলৈ মন কৰিব লাগে:

(ক) প্ৰথমতে বক্তৃতাৰ ৰূপত দিব লগা কথাখিনি বাৰে বাৰে পঢ়িব লাগে।

(খ) কথাখিনিৰ ভাৱধাৰা আৰু মূল অংশসমূহ মনত ৰখাৰ চেষ্টা কৰিব লাগে।

(গ) কেইবাবাৰমান ভাষণখিনি মনে মনে আখৰা কৰিব লাগে।

(ঘ) পাৰিলে আৰ্চীৰ সন্মুখত থিয় হৈ বক্তৃতা দিয়া অভ্যাস কৰা উচিত।

(ঙ) প্ৰয়োজন হ'লে 'টেপ ৰেকৰ্ড' কৰি ভাষণখিনি শুনি কেনে হৈছে জানি কিবা ভুল বা দোষ থাকিলে আঁতৰাবলৈ চেষ্টা কৰিব লাগে।

(চ) স্বাভাৱিকভাৱে ভাষণ দিয়াৰ চেষ্টা কৰিব লাগে।

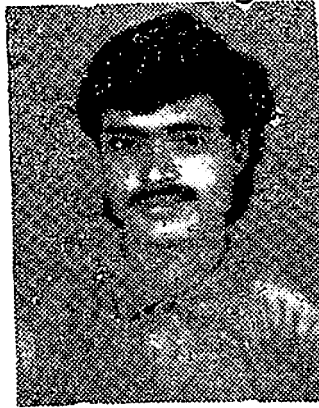
এনে ধৰণে অভ্যাস কৰিলে বক্তৃতা প্ৰদানত সফলতা লাভ কৰিব পাৰি।

উল্লেখযোগ্য যে বক্তাই তেওঁৰ কোৱাৰ ধৰণ মাজতে সলাব নালাগে। আনহাতে 'এটা কথা পাহৰিলোঁ'—বুলি স্ৰোতাক ক'ব নালাগে। তাৰ পৰিবৰ্তে 'এটা কথা যোগ দিওঁ'—বুলি কোৱা ভাল। তদুপৰি কোৱা কথাৰ পুনৰুক্তি কৰিব নালাগে। মুঠতে বক্তৃতা প্ৰদানত সফলতা লাভ কৰাৰ ভালেখিনি কথা আছে। এইবোৰ জানিলে আৰু অভ্যাস কৰিলে বক্তা এজনে সফল বক্তা হ'ব বুলি আশা কৰিব পাৰি। ★

প্ৰবন্ধটি যুগুত কৰোঁতে বিভিন্ন গ্ৰন্থৰ সহায় লোৱা হৈছে।

—লিখক।

আমাৰ প্ৰতিভা :

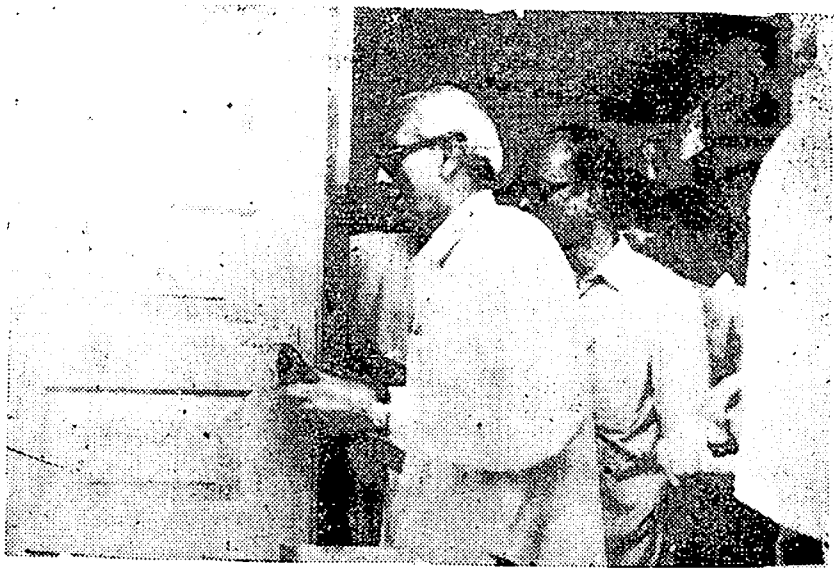
শ্ৰীপ্ৰদীপ কলিতা
বছৰৰ শ্ৰেষ্ঠ সংগীত প্ৰতিনোদী

শ্ৰীমধুমিলন পাটোৱাৰী
বছৰৰ শ্ৰেষ্ঠ খেলুৱৈ

মিচ্ অঞ্জনা ৰাভা
বছৰৰ শ্ৰেষ্ঠা খেলুৱৈ

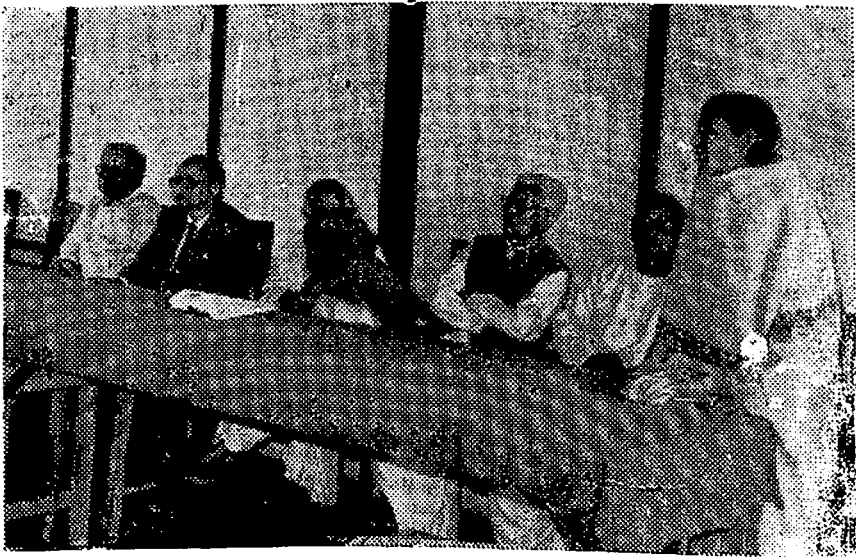
মহাবিদ্যালয়ৰ নৱ-নিৰ্মিত নৃত্য ভৱনটি উদ্বোধন কৰে গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ নৃত্য বিভাগৰ প্ৰাক্তন মুৰব্বী অধ্যাপক তথা 'প্ৰফেছৰ এমেৰিটাছ' মাননীয় শ্ৰীযুত মাধৱ চন্দ্ৰ গোস্বামীদেৱে ।

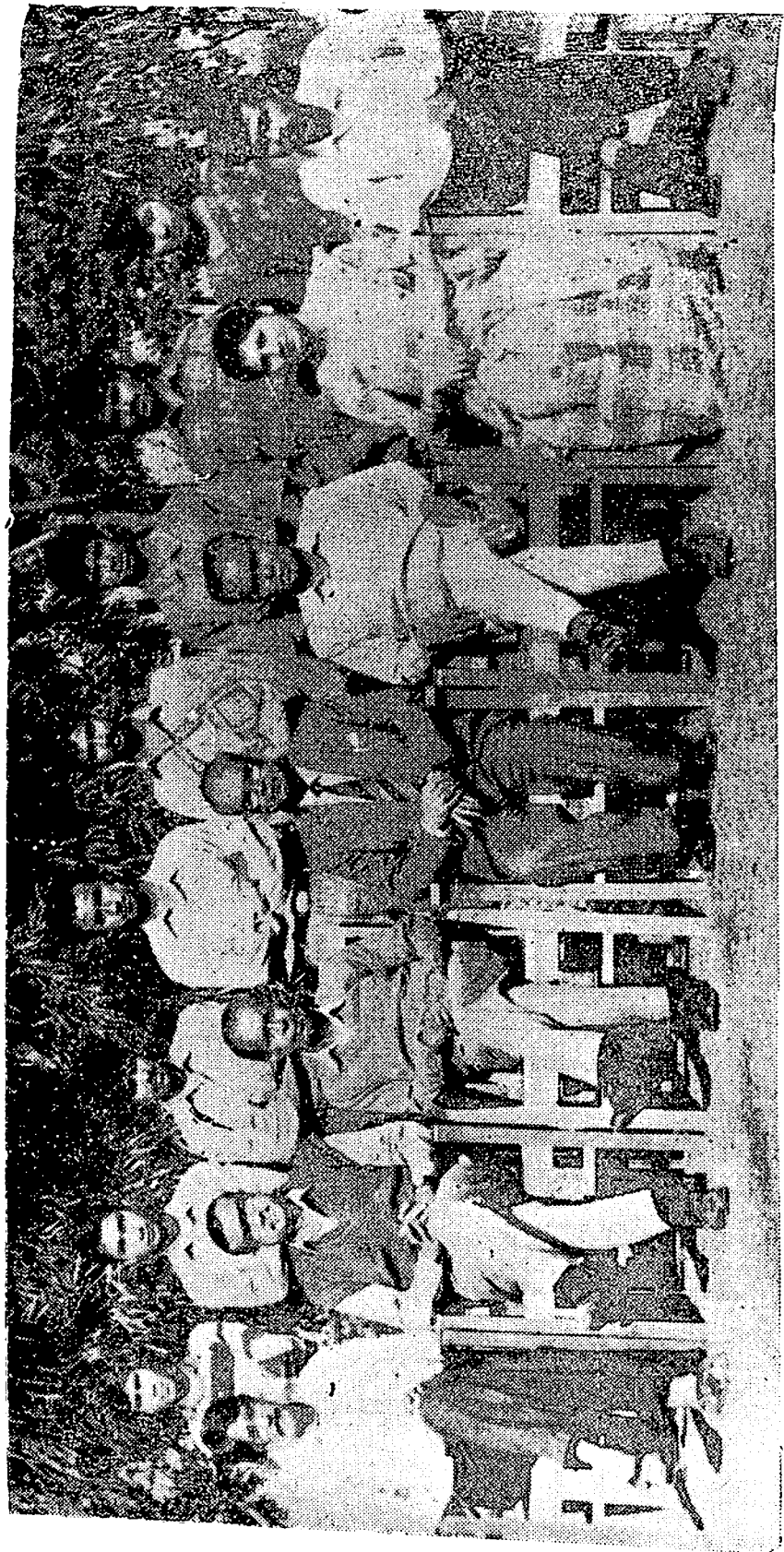
১৯৯৩-৯৪ চনৰ 'মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ'ত অৰ্হুষ্ঠিত কইনা প্ৰতিযোগিতাত অংশ গ্ৰহণ কৰা প্ৰতিযোগীসকল ।

বোৱা ১৭-১-২৪ ইং তাৰিখ বৃহস্পতিবাৰে মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ, অধ্যাপক-অধ্যাপিকা, ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু স্থানীয় বিশিষ্ট ব্যক্তিসকলৰ উপস্থিতিত মহাবিদ্যালয়ৰ '৩কল্পনাৰায়ণ মজুমদাৰ নৃতত্ৱ ভৱন'ৰ আধাৰশিলা স্থাপন কৰে কটন মহাবিদ্যালয়ৰ অসমীয়া বিভাগৰ অৱসৰপ্ৰাপ্ত মুৰব্বী অধ্যাপিকা তথা ৩মজুমদাৰৰ জ্যেষ্ঠা কন্যা মাননীয়া শ্ৰীযুতা ভূৱনেশ্বৰী বৈশাঈ।

'৩কল্পনাৰায়ণ মজুমদাৰ নৃতত্ৱ ভৱন'ৰ আধাৰশিলা স্থাপনৰ অন্তত আয়োজিত সভাত ভাষণত অৱস্থাত ৩মজুমদাৰৰ জ্যেষ্ঠা ছুহিতা তথা কটন মহাবিদ্যালয়ৰ অসমীয়া বিভাগৰ প্ৰাক্তন মুৰব্বী অধ্যাপিকা মাননীয়া শ্ৰীযুতা ভূৱনেশ্বৰী বৈশাঈ।

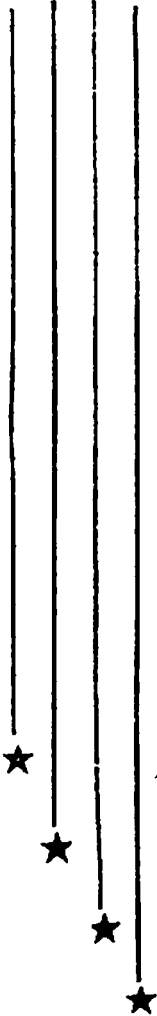

থিয় হৈ (বাওঁফালৰ পৰা): সৰ্বস্বত্বী বদন দাস (সম্পাদক, সাংস্কৃতিক বিভাগ), প্ৰণৱ বৈশ্য (সম্পাদক, তৰ্ক আৰু আলোচনা চক্ৰ), আবিচুৰ
 বৰমান (সাধাৰণ সম্পাদক), বাবুল বড়ো (সম্পাদক, 'জৱাহৰ জ্যোতি'), প্ৰতাপ কলিতা (সম্পাদক, সমাজ সেৱা), সঞ্জীৱ শৰ্মা
 (সম্পাদক, ছাত্ৰ জিৰণি কোঠা), বিষ্ণু পদোৱাল ছাত্ৰী (সম্পাদক, ক্ৰীড়া বিভাগ) মিচ্ চিত্ৰা বড়ো (সম্পাদিকা, ছাত্ৰী জিৰণি কোঠা)।
 বহি (বাওঁফালৰ পৰা): অধ্যাপক দ্বিৱেন দাস (তত্ত্বাবধায়ক, তৰ্ক আৰু আলোচনা চক্ৰ), অধ্যাপক দিলীপ দাস (তত্ত্বাবধায়ক, সাংস্কৃতিক
 বিভাগ), অধ্যাপক বসন্ত কুমাৰ দত্ত (উপ-সভাপতি), অধ্যাপক যতীন্দ্ৰ চন্দ্ৰ নাথ (সভাপতি), অধ্যাপক যুগেন শৰ্মা (তত্ত্বাবধায়ক,
 'জৱাহৰ জ্যোতি'), অধ্যাপিকা কমিতা ফুকন (তত্ত্বাবধায়িকা, ছাত্ৰী জিৰণি কোঠা), অধ্যাপক যুগল কিশোৰ নাথ, (তত্ত্বাবধায়ক,
 ছাত্ৰ জিৰণি কোঠা)।

অনুপস্থিত: অধ্যাপক মদন চন্দ্ৰ কাকতি (তত্ত্বাবধায়ক, ক্ৰীড়া বিভাগ), অধ্যাপক অৱনী কুমাৰ দাস (তত্ত্বাবধায়ক, ক্ৰীড়া বিভাগ) আৰু
 অধ্যাপক হৰেন্দ্ৰ নাথ শৰ্মা (তত্ত্বাবধায়ক, সমাজ সেৱা বিভাগ)।

গোপন বেদনা

সত্যশঙ্কৰ নাথ

৩য় বাৰ্ষিক, স্নাতক মহলা

গ্ৰীষ্মৰ ধুমুহাজাক আঁতৰি গ'ল

অহা বাটেৰে

নিশাৰ একাৰ ঠেলি ওলাই আহিল

সোণালী বেলি

চৰাইৰ কণ্ঠত বাজি উঠিল

আনন্দৰ নতুন সুৰ

পথাৰমুৱা বাট-পথত গক-ম'হ

খেদাৰ শব্দ

শব্দৰ ছন্দত আকৌ এবাৰ

হেৰাল নোপোৱাৰ তপত ভুমুনিয়াহ

ৰাজপথত ভোকাতুৰ বহুজন

সিহঁতৰ চেপেটা পেটবোৰ

আৱৰ্জনা

বহল দৃষ্টিত সিহঁতো নাগৰিক

দিনত ফুলা ফুলবোৰ প্ৰতিটো

পুৱাৰ দৰেই ফুলিছে

ভোমোৰা আৰু মৌ-মাখিবোৰ

চাকৰি বিচৰা প্ৰাৰ্থীয়ে কাৰ্য্যালয়ত

ভিৰ কৰাৰ দৰে বাগিচাত ভৰি পৰিছে

এনে সময়তে মইও ওলাই আহিছোঁ

মোৰ অটোবিস্মাখন ৰখাবলৈ

কোনেও বিচৰা নাই

মোৰ দৃষ্টি আগলৈ আৰু আগলৈ। ★

প্ৰেমময়তা

যুক্তিনাথ বড়ো
১ম বাৰ্ষিক, স্নাতক মহলা

তোমাৰ সৃষ্টি বুকুৰ মাজত
প্ৰথম দৃষ্টিত তুমি সুৰদি সুৰমা
কিমান যে সুখ
থবলৈ ঠায়েই নাই
সাহিত্যৰ হিতকাৰী তুমি
ডিভাইন কমেডি
তাজমহলেও ক'ব পাৰে তোমাৰ
সৰগীয় গভীৰতা
তুমি ছখন হিয়াৰ এক
অলিখিত চুক্তি
কেতিয়াবা তুমি কি যে বহুস্থ
দেৱীনে মানৱীনে দানৱী
বুজিকে নেপাওঁ
প্ৰভাৰণাৰ প্ৰতিদান প্ৰতিশোধ
সিয়ো বৰ কুৎসিত
হয়তো ধ্বংস আৰু সৃষ্টিৰ সমাহাৰ
তুমি নেকি আগৱিক। ★

মাছৰ দিনবোৰ

আব্দুল আউয়াল
১ম বাৰ্ষিক, স্নাতক মহলা

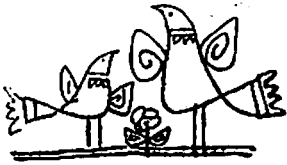
দুখ বেদনা জীৱন লগৰী
আমাৰ নাই খন্তেক জিৰণি
আহাৰ বিচাৰি ফিছাৰে কোবাই
ছফাল কৰোঁ স্বচ্ছ পানী
এনে এটি মুহূৰ্ত নাপাওঁ
বিচৰাজনক বুকুত থৈ
সুস্থিৰ উশাহ এটি নিৰ্ভয়ে লওঁ
ভয় শংকা বুকুত সামৰি
পাৰ কৰোঁ বিনিদ্ৰ ৰজনী
চকু মেলিলেই খেউলীৰ যাতনা
ফিছা থিৰ কৰিলেই দেহত পৰেহি
জোঙা বৰ্ষা
কোনে দিলে কাক অধিকাৰ
কাটি নিব জীয়াই থকাৰ
আমাৰ অধিকাৰ। ★

কবিতাৰ পট বিচাৰি

হেমন্ত মহন্ত

১ম বাৰ্ষিক, স্নাতক মহলা

সুশৃঙ্খল পৃথিৱীৰ উশৃঙ্খল
মানুহক লৈ মই এটি
কবিতা লিখিব খোজো
এখন জীৱ সমাজ
এক মুমূৰ্ষু মনৱতা
অশালীন যুৱশক্তিৰ
পয়ালগা প্ৰতিচ্ছবি—এইবোৰক
লৈয়ো লিখিব পাৰি
তাৰ বাবে মোক লাগিব
এক স্বচ্ছ হৃদয়
মোক লাগিব অলপ চকুলো। ★

মোৰ কবিতাৰ উৎস

আবিষ্কাৰ বহমান

১ম বাৰ্ষিক, স্নাতক মহলা

মোৰ দেশৰ অতীত বিধ্বস্ত
বৰ্তমানৰ চাকনৈয়াত এজাক
নগ্ন ধুমুহাই ভাঙিব খোজে
বাসনাৰ ঘৰ
নিকপায় অলেখ মানুহ
তেতিয়া মই মুখামুখি হওঁ
এন্ধাৰৰ সতে
ঢপলিয়াই আহে ভৱিষ্যতৰ
সোণালী হাত
উৎফুল্লিত মোৰ বুকুত গুকাই
দাসত্বৰ তপত চকুলো। ★

বিবৰ্ণ বৃদ্ধৰ দৰে

বসন্ত কুমাৰ দত্ত
মুৰব্বী অধ্যাপক, অসমীয়া বিভাগ

সভ্যতাৰ শিবিৰত অনৰ্গল
উচ্চাৰিত হৈছে জীৱনৰ জয়গান
বিদগ্ধজনৰ মুখত অথবা মূৰ্খৰ মুখতো
আৰ্থে ফুটাৰ্চি ফুটিছে এটি নাম
মন্ত্ৰপুত এই নাম লৈ কতকাল
কতজনে উঠিবজা বহিবজা হ'ল
সমস্ত জন্মৰ ইতিহাসত সোমাই আছে
তাৰ জন্ম-পত্ৰিকা
জন্ম মুহূৰ্তৰ পৰাই সকলোৰে
অৱচেতনাত সি বিচৰণ কৰিছে
বিরতনৰ পৰিক্ৰমাত দেখিছে
দুৰ্বাৰ হেঁপাহ তাক পাবলৈ
তাৰো যে আকুলতা দিব পৰাখিনি
বিপন্নজনক দিবলৈ জাগ্ৰত
প্ৰহৰী হোৱাৰ কামনাৰে
সকলো সময়ৰ বাবে সচেতন
সাহসী সহচৰ হোৱাৰ বাসনাৰে
সেয়া সুদূৰ পৰাহতে ব'ল
সঙ্কল্পই বাৰে বাৰে
উজুটি খালে

সঙ্কল্পই কুটিল কুঁৱলীত
বাট হেৰুৱালে
ছবন্ত ধুমুহাত বিধ্বস্ত বৃদ্ধৰ দৰে
ফুল-পাত তাৰ ছিঙি গৈছে
বিশ্ময়কৰভাবে ইতিহাসৰ পাতে পাতে
পৰি আছে এই ছবি য'তে ত'তে
আচলতে সি বৰ লজ্জিত
তাৰ এই লাজবোৰ কাৰোবাৰ বাবে
উৎক্লিষ্ট হৈ উঠাৰ কাৰণে
হব পাৰে
ভয় শঙ্কা অবিশ্বাস এই বোৰেই
সঘন সনাতন আৰু অৱশেষত
সি পৰাজিত অস্তিত্ব
অমুভৱ হৈছে সমগ্ৰ সত্তাৰ সজাত
এটি শব্দহীন শব্দৰ যন্ত্ৰণা
প্ৰতিনিয়ত
বিবৰ্ণ বৃদ্ধৰ দৰে
উদং বুকুৱে বুকুৱে পৰি
খেপিয়াই ফুৰিছে তাৰ
নিজৰেই নিৰাপত্তা। ★

পোহনীয়া কুকুৰটো

ববীন ৰাভা

১ম বাৰ্ষিক, স্নাতক মহলা

এনে এক যৌৱন লাগে

ফণীধৰ বৈশ্য

১ম বাৰ্ষিক, উঃ মাঃ

বেলি ডুব যোৱাৰ মুহূৰ্ত্তত
পোহনীয়া কুকুৰটো অশাস্ত
ঠৈ উঠিছে
ভুই তিনিজনক তাৰ জোঙা
দাঁতেৰে কামুৰিছেও
ৰাতিৰ নীৰৱতা আৰু
হাড় কঁপোৱা শীতে তাৰ খং
ক্ৰমশঃ বঢ়াই নিছে
গিৰিহঁতৰ ছহাত দীঘল লাগিডাল
অনৱৰত তাৰ চকুৰ আগত
নাচি আছে
এইবাৰ সি পৰিকল্পনা কৰিছে
পোহৰ হলেই পুৰণি এই
চৌহদৰ কঠিন বন্ধন এৰি
গুচি যাব। ★

এতিয়া আমাৰ প্ৰয়োজন এনে এক
যৌৱনৰ ব'ত লুকাই থাকে
অমিত অগ্নিশিখা
অন্ধকাৰৰ আৱৰ্জনা পুৰি
আলোকিত কৰিব পাৰে
অবু'দজনৰ কষ্টকৰ যাত্ৰাপথ
আমাক এনে এক যৌৱন লাগে
যাৰ বুকুত থাকে প্ৰভাতৰ
তেজাল ভাস্কৰৰ অসীম শক্তি
তুৰ্গতিক পান কৰি নীলকণ্ঠ
হ'ব পৰা সাহসী যৌৱনৰ
নিতান্তই প্ৰয়োজন
সেই কণ্ঠত থিতাপি ল'ব
সত্য-শিৱ-সুন্দৰৰ গন্তীৰ
গায়ত্ৰী মন্ত্ৰ। ★

আজন্মৰ সহচৰ

জগদীশ বাভা

২য় বাৰ্ষিক, উঃ মাঃ

চিনাকি নদীখন অবিৰত বয়
বুকুত এন্ধাৰৰ চৌ আৰু
অনাকাঙ্ক্ষিত দুখ
বিপন্ন সৌতত উঠে আজন্ম পিপাসা
তাৰ কৰ্কশ সুৰত বাজে চেতনাৰ
গানৰ সলনি বে-সুৰা
মাতাল গীত
মোৰ ভিতৰে বাহিৰে
ক্ষয়িষ্ণু উস্তাপ
পিয়াপি দি ফুৰে জোনাকীৰ
বিফল বাসনা
কঠিন শিলৰ বাতি মই
পৰি বঙ জড় পদাৰ্থৰ দৰে। ★

এজোপা গছৰ দৰে

নিৰঞ্জন মজুমদাৰ
১ম বাৰ্ষিক, স্নাতক মহলা

ভুবিৰ আঙুলিৰে মাটিত খামুচি ধৰি
হাত দুখন আকাশলৈ তুলি
কঠিন দিনতো মই থিয় দি আছোঁ
প্রাচীন এজোপা গছৰ দৰে
নিছিন্ন অন্ধকাৰ আৰু ফৰিংফুটা জোনাকত
ব'দ বৰষুণ ধুমুহাকো নেওচি
নিৰ্বিকাৰ হৈ গ্ৰহণ কৰিছোঁ
মোৰ নিজস্ব আহাৰ
মাজে মাজে অল্পভৰ হয় মোৰ চৌকাৰে
ঘৰি ফুৰা ধুমুহাৰ আফালন
তেতিয়া জোৰে খামুচি ধৰো মোৰ
আজন্ম চিনাকি মাটিক। ★

আঘাতৰ পিছতো জীয়াই থাকোঁ

অকণ চন্দ্ৰ বড়ো
৩য় বাৰ্ষিক, স্নাতক মহলা

চৌদিশে প্রভাবিত কঠ

বুকুৰ ভিতৰত নোপোৱাৰ বেদনা
লুপ্তিতজনৰ উৰ্ব্বমুখী চাপ
কুঁজা হয় বিকৃতকাৰীৰ
হাতৰ হেঁচাত
হতাশাত ডুব যায় আইতাৰ
মুখৰ জোন
ঘৰ্মাক্ত দেহৰ কেঁচা স্পন্দনত
হেৰায় আঘাতৰ গতিবেগ
সিমানতো জলি থাকে
স্বাধীন পৰাক্ৰমৰ ফুলিঙ্গ। ★

প্ৰেম

সবিন কুমাৰ বৈশ্য
২য় বাৰ্ষিক, স্নাতক মহলা

প্ৰেম এজাক ধুমুহা নহয়
আঙুলিৰ মাজেদি সৰকি যায়
নহয় এজাক শিল বৰষুণ
ভাঙি থৈ যায় উৰুখা পঁজা
প্ৰেম এক কঠিন কলিজা নহয়
ছুৰী মাৰিলেও নোলায় তেজ
ফুলৰ মাজত ই আকাশ
আকাশৰ মাজত কোমল মেঘ
লগ লাগিলেই চমকি উঠে বুকু
হৰ হুৰাই নামি আহে
কাঁইটৰ আঁচোৰত বজ্জাক্ত
সাহসী সত্তা। ★

অকণি জোনাক

দেবীৰাম বড়ো

১ম বাৰ্ষিক, স্নাতক মহলা

বিষম বিয়লিত অকণি মুখৰ

ৰামধেনু সিঁচি থিয় হ'লাহি

জীৱন পটত

তোমাৰ হাঁহিৰে গানৰ সুৰেৰে

জীপাল হ'ল আহত প্ৰাণৰ ছন্দ

শাত পবিল সময়ৰ নিষ্পেষণত

জুকলা জীৱন

এতিয়া তোমাৰ অকণি জোনাকেৰে

আগুৰাম অন্ধকাৰ অটিন পথত। ★

স্বপ্নময়ী বাস্তৱ

বাবুল বড়ো

১ম বাৰ্ষিক, স্নাতক মহলা

দেঁই খোৱা মূৰবোৰ

উৰ্দ্ধমুখী হ'ল হঠাতে

শতাব্দীৰ কদৰ্ঘতা চমকি উঠিল

হেঁপাহৰ বিচিত্ৰ হাঁহিত

শানিত অস্ত্ৰৰ দৰে বিয়পি পবিল

স্বাধীনতাৰ গান বন্ধনাৰ কোঁহে কোঁহে

এতিয়া প্ৰাণ চাঞ্চল্যই চাপলি মেলিছে

বিস্তীৰ্ণ আকাশ দিয়াই আৰু

সূৰ্য-শিখাত বিয়পিছে এক

ৰোমাঞ্চক বাস্তৱ। ★

পেট

দীপক দাস
১ম বাৰ্ষিক স্নাতক মহলা

সকলোৰে পেট আছে সকলোৰে জানে.

তাৰে কিছু কথা কওঁ শুনা মনে মনে।

চৰায়ে পেটৰ বাবে বহু কষ্ট কৰে,

জন্তুৰে তাৰ কাৰণে মাৰ খাই মৰে।

মানুহৰো পেটৰ চিন্তাতে দিন যায়,

যদি পায় মাছে গুৰু উগাৰি খায়।

ভাল পেটে ভাল লগায় আৰু দিয়ে ৰং,

বেয়া পেটৰ ভুটুং ভাটাং আৰু তোলে খং।

বান্দুৰে খোৱাতেই বহু খংচ কৰে.

বহুলোকে তাৰ বাবে জেল খাটি মৰে।

পেটক লাগে ভাল খাদ্য আৰু বিশুদ্ধ পানী,

যোগাব নোৱাৰিলে সন্মান হয় হানি।

পেটৰ বাবে অনেকে গোলামীও কৰে,

সিমানতো মিমিলিলে অকালতে মৰে। ★

বয়স বাঢ়ি যোৱাৰ লগে লগে পৰিণত হ'বলৈ শিকাটো এটা কঠিন কলা। খুব যত্ন কৰিহে সেই কলা আয়ত্ত কৰিব পাৰি। আয়ত্ত কৰাৰ পিছতো তাক কামত লগাবলৈ অবিৰাম চেষ্টা কৰি থাকিব লাগে। পঞ্চাশ বছৰ বয়সত তোমাৰ জীৱনটোৱে বা তোমাৰ ব্যক্তিত্বই এটা নিৰ্দিষ্ট ৰূপ ধাৰণ কৰে। তাৰ পিছত আৰু তোমাৰ ব্যক্তিত্বৰ বিশেষ একো পৰিবৰ্তন নহয়। পঞ্চাশ বছৰ বয়সত ভৱিষ্যৎ যদি তুমি যদি অনুভৱ কৰা যে জীৱনটো তোমাৰ ভাল লাগিছে, তেন্তে জানিবা যে তোমাৰ বাকীছোৱা জীৱন, যৌৱনতকৈও বেছি উপভোগ্য হ'ব।

—মেৰিয়া মেনেছ

গান্ধাবীৰ অভিষাপ

মূল : ধৰ্মবীৰ ভাৰতী

অনুবাদ : মিচ. তুলিকা বড়ো

১ম বাৰ্ষিক, স্নাতক মহলা

তেনেহ'লে পৰি থকা সেই কংকালবোধ মোৰ পুত্ৰৰ
এই সকলোবোৰ তুমিয়ে কৰিছা কৃষ্ণ

শুনা !

আজি তুমিও শুনা

মই তপস্বিনী গান্ধাবী

নিজৰ গোটেই জীৱনৰ পুণ্যৰ

নিজৰ পূৰ্ব জনমৰ পুণ্যৰ

শক্তি লৈ কৈছোঁ

শুনা কৃষ্ণ !

তুমি বিচাৰিলে পাৰিলাহেঁতেন কধিব এই যুদ্ধ
মই এই কংকালবোধ প্ৰসন্ন কৰা নাছিলোঁ

তোমাৰ ইঙ্গিততে ভীমে অধৰ্ম কৰিছিল

তুমি ভীমক সেই অভিষাপ নিদিলা কিয়

যিটো দিছিল নিৰপৰাধী অশ্বখামাক

তুমি প্ৰভুত্বৰ অপপ্ৰয়োগ কৰিছা

যদি মোৰ সেৱাত বল আছে

সক্ষিত তপস্যাত বল আছে

ভেষ্টে শুনা কৃষ্ণ !

প্ৰভু অথবা সৰ্বেশ্বৰ

যিয়েই নোহোৱা

তোমাৰ গোটেই বংশ

পংগলা কুকুৰৰ দৰে

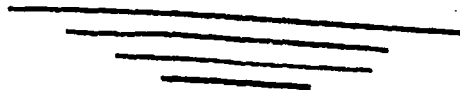
এজনে আনজনক বিদাৰি খাব

তুমি নিজে তেওঁলোকক বিনাশ কৰাৰ—
কেইবছৰমান পাছত

কোনো ঘন অৱণ্যত

মৰিবা সাধাৰণ ব্যাধৰ হাতত

* তু হৈয়ো মৰিবা পশুৰ দৰে ।

অভিযান

গুৰু—গুৰু—গুৰু! মাত্ৰ তিনিটা গুলিৰ শব্দ! সূৰ্যৰ হাতখন কঁপিছিল আৰু বিষাই উঠিছিল তাৰ বুকুখন। তথাপি বুকু আৰু মূৰত লগা গুলি তিনিটাই সৌৰভৰ জীৱন বস্তু নুমাই দিলে। ... এটা জীৱনৰ অৱসান ঘটিল।

সূৰ্য কোনো পুলিচ বিষয়া নহয়। তথাপি সিয়ে তাক হত্যা কৰিলে। কাৰণ সি অপৰাধী। হত্যা কৰা পাপ। কিন্তু অপৰাধীক হত্যা কৰা তাৰ জীৱনৰ এটা আৰ্ট।

এনেকুৱা বহুতো হত্যাৰে সি তাৰ একুৰি ন বছৰীয়া জীৱনত বহুবাৰ তাৰ হাত ৰঞ্জিত কৰিছে। তথাপি কোনোদিনে তাৰ হাত কঁপা নাছিল আৰু মনটোও 'কেনেবা কেনেবা' যেন লগা নাছিল। কিন্তু আজি তাৰ হাতখন কঁপিছিল আৰু বুকুখন বিষাই উঠিছিল অতি আপোন, অতি মৰমৰ বন্ধুজনক হত্যা কৰি।

সৌৰভ চলিহা ইচ্ছাকৃতভাৱে সমাজবিৰোধী হোৱা নাছিল। এয়া তাৰ আদৰ্শৰ সম্পূৰ্ণ পৰিপন্থী আছিল। তথাপি সি সমাজ-বিৰোধী, আদৰ্শভ্ৰষ্ট! কিন্তু কিয়??

সৌৰভ চলিহাক জানিবলৈ, বুজিবলৈ হ'লে এয়াৰ মন্তব্যই যথেষ্ট নহয়। চলিহা সমাজবিৰোধী এই বাবেই যে সি চোৰাং কাৰবাৰী। ইয়াতকৈও জানিবলৈ হ'লে সাঁফৰ মাৰি বন্ধ কৰি থোৱা অতীতক সাঁফৰ খুলি খুচৰি চাব লাগিব। .. সি চোৰাং কাৰবাৰী! সূৰ্যৰ আদৰ্শ আৰু লক্ষ্যৰ পৰা বিচ্যুত হৈ অহা এটা পগীয়া তৰা।

মাক, দেউতাক, ভগ্নি, বিজু আৰু সৌৰভ—এই চাৰিটা প্ৰাণীৰে এটা সুখী পৰিয়াল। আদৰ্শবান শিক্ষক দেৱব্ৰত চলিহাই অন্তহীন অভাৱৰ মাজতো কোনোদিনে কোনো কাৰণতে আদৰ্শৰ নৈতে আপোচ নকৰে। মাহেকৰ মূৰত পোৱা দৰমহাৰে জোৰা-টাপলি মাৰি ঘৰখন চলাই নিয়ে।

যুক্তিনাথ বড়ো

স্নাতক, ১ম বাৰ্ষিক (কলা)

মাক দেউতাকৰ চকুত মায়া জালৰ সৃষ্টি কৰি সৌৰভ ডাঙৰ হৈ আহে চন্দ্ৰকনাৰ দৰে চকুত হেজাৰ স্বপ্ন আৰু বুকুভৰা আশা লৈ। সৌৰভৰ হেঁপাহ এই সভ্য জগতত সি সভ্য মানুহ হিচাপে জীয়াই থাকি সৌৰভ বিলাই যাব।

সময়ে গতি সলালে। সৌৰভৰ জীৱনেও ইতিমধ্যে একুৰি এটা বসন্ত পাৰ কৰিলে। এই-খিনি সময়তে তাৰ জীৱনৰ ওপৰেৰে বহু ধুমুহা বৈ গ'ল আৰু বহু কথা তাৰ মানসপটৰ পৰা মচ খাই গ'ল। কিন্তু সি পাহৰিব নোৱাৰিলে ছুটা ঘটনা। সেই ছুটা ঘটনাই তাৰ জীৱন নৈৰ কেঁকুৰি ঘূৰাই দিলে। জীৱিকা হিচাপে ল'লে সি চোৰাং কাৰবাৰ।

সিদিনা আছিল সোমবাৰ। মনত অফুৰন্ত আশা লৈ ওলাই যোৱা সৌৰভৰ মুখৰ উজ্জ্বলতা খন্তেকতে গ্লান হৈ গ'ল। সি দেখিলে বগা সাজেৰে সৈতে ক'লা মনৰ সেই অফিচাৰজনক। লগতে অফিচাৰজনৰ অসং উদ্দেশ্য পূৰণৰ বাবে কৰা প্ৰচেষ্টাও তাৰ বুজিবলৈ বাকী নাথাকিল। তাক দেখা মাত্ৰকে অফিচাৰজনে ক'লে, "young man, তোমাৰ পাৰ্চেণ্টেটো বৰ ভাল।" থিয় হৈ থকা সৌৰভলৈ চাই তেওঁ ক'লে, "Sit down".

সৌৰভে বহিল। অফিচাৰজনে কিছুসময় মনে মনে থাকি ক'লে "young man."

"Sir"—সি চমকি উঠি ক'লে।

"চাকৰি তোমাৰ হ'ব।"

"Thank you, sir."

"কিন্তু এটা চৰ্ত্ত তুমি মানিব লাগিব।"

Sri!" বুলি কৈ সি সেপ্ ঢুকিলে। কমালখন উলিয়াই কপালৰ ঘাম সি মচি ল'লে। সি ভয়াৰ্ত দৃষ্টিৰে চাই থাকিল।

"হেৰা ডেকা ল'ৰা, ভয় কৰিব নালাগে। তেনেই সক কথা এটা। তুমি মোক ত্ৰিশ হাজাৰ টকা দিয়া, নহ'লে তুমি মোৰ ছোৱালীজনী " "Sir"—তাৰ মাত বন্ধ হৈ গ'ল। অফিচাৰ-জনৰ প্ৰতিটো কথাই তাৰ বিবেকক থকা-সৰকা কৰিলে। তাৰ মনত পৰিলে মাটি বন্ধকত থ'বলৈ যোৱা দেউতাকৰ শুকান মুখখন আৰু আগ্ৰহেৰে তেওঁ বিকিবলৈ যোৱা ক'লা দমবাটোৰ কথা। মনত পৰিলে তাৰ মাকৰ একমাত্ৰ অলঙ্কাৰ কাণফুলযোৰৰ কথা আৰু মাক দেউতাকৰ মুখলৈ একেধৰে চাই থকা তাৰ একমাত্ৰ ভণ্টী বিজুৰ কথা।

ঘৰখনৰ অন্তহীন অভাৱৰ চিত্ৰখনে তাৰ চিন্তা-শক্তিক বিকল কৰি পেলাইছিল। সি কিংকৰ্তব্যবিমূঢ় হৈ পৰিছিল। সন্মুখত সি দেখিছিল মাথো মহাশূন্য। চাকৰিওপিনে কেৱল অনিয়ম, অনীতি।

দেউতাকৰ প্ৰাপ্য পেঞ্চনৰ টকা কেইটা পাবলৈও উৎকোচ দিব লাগে। অথচ এইবোৰ কাম নিয়মিতৰূপে কৰিবলৈ চৰকাৰে অফিচ পাতি দিছে। তেতিয়া হ'লে তেনে কাম কৰাৰ ক্ষেত্ৰত ভেটি কিয় দিব লাগে! মানুহৰ ওপৰত তাৰ মন বিতৃষ্ণাৰে ভৰি পৰিল। হঠাতে শিল এচটাত সি উজুটি খালে। তাৰ সন্ধিং ঘূৰি আহিল।

পিছপিনৰ পৰা সূৰ্যই ধেমালিৰ সূৰেৰে তাক কিবা ধৰি অহা বুলি ক'লে। সৌৰভে সূৰ্যলৈ

অৱস্থাৰ দৃষ্টে ক'লে “এই শিলবিলাকো যে আক।” উজুটি খোৱা আঙুলিটো সি পিটিকি চালে। “শিলৰ দোষ ক'ত? দোষ দেখোন তোমাৰেই”—সূৰ্যই ক'লে।

“অ, দোষতো মোৰেই। যাৰ দুসাজ পেট পুৰাই খাবলৈ নাই আৰু যি দিনত আহাৰ খালে ৰাতিৰ বাবে তাৰ চোকা নজলে, তাৰ কি দৰকাৰ এই ভ্ৰগতত সভ্যভাবে জীয়াই থাকিবলৈ হাবিলাস কৰাৰ। কি দৰকাৰ আছিল ঘৰখন লাও-লোৱা কৰিবলৈ!”—সৌৰভ বৰ আবেগিক হৈ পৰিছিল।

সূৰ্যই তাক বুজিবলৈ ক'লে, “চোৱা বন্ধু, জীয়াই থাকিবলৈ হ'লে মানুহে খাবই লাগিব। কিন্তু দোষ হ'ল সেইসকল মানুহৰ যিসকলে আনৰ তেজ পি খাই জীয়াই থাকে—দোষ সেইসকল স্বাৰ্থপৰ মানুহৰহে।” তাৰ কথাত সৌৰভে সমৰ্থনসূচক ভাবেৰে মূৰ ছুপিয়ালে।

“জানা সূৰ্য, ভাল কাম কৰি ভালদৰে জীয়াই থাকিব নোৱাৰাৰ বিপৰীতে যদি বেয়া কাম কৰি ভাল মানুহৰ শাৰীত থিয় দিব পাৰোঁ, মাছে-মঙহে খাব পাৰোঁ আৰু নিজাকৈ গাড়ী এখন ল'ব পাৰোঁ, তেন্তে মইনো তাকেই নকৰোঁ কিয়?”—এই বুলি কৈয়ে সি তাৰ পৰা আঁতৰি গ'ল। পিছত বহুদিন ধৰি সিহঁত দুয়োৰো দেখাদেখি হোৱা নাছিল।

বহুবছৰ পিছত নাটকীয়ভাবে এদিন সিহঁত লগলাগি হ'ল। বহুখিনি পৰিবৰ্তনো হ'ল। সিদিনা সৌৰভক চিনেমাৰ নায়কৰ দৰে লাগিছিল। “এবা সূৰ্য, আহা, চাহ খাওঁ”—এই বুলি কৈ সি জোৰকৈ টানি নিলে সূৰ্যক।

“জানা, মই এটা খানদানী চাকৰি পাইছোঁ— যথেষ্ট টকা।”—সৌৰভে ক'লে।

সূৰ্যই নতুন গাড়ীখনৰ পিনে চকু দিয়াত সৌৰভে আকৌ কৈ উঠিল, “এইখন নতুনকৈ লৈছোঁ,—ব্ৰ্যাণ্ড নিউ। আৰে সাধাৰণভাবে চলিবলৈওতো অন্ততঃ গাড়ী এখন লাগে। তোমাৰ খবৰ কি? চাকৰি পোৱা নাই? আৰে দোস্ত, লাগে যদি দিব পাৰোঁ।”

গৌৰৱেৰে সৌৰভে কথাখিনি কৈছিল। সূৰ্যই কেৱল মূৰ ছুপিয়াইছিল। সৌৰভৰ অতীতৰ ছবিখন চিনেমাৰ বিলবদৰে সূৰ্যৰ মূৰৰ ভিতৰত ঘূৰি থাকিল। মুখেৰে সি একো নক'লে। পিছত নীৰৱে দুয়ো নিজ নিজ বাটেৰে গুটি গ'ল।

এদিন সূৰ্যলৈ কমাণ্ডাৰৰ নিৰ্দেশ আহিল— “দ্রাগছ, ব্যৱসায়ৰ লগত জড়িত থকা এজন ব্যৱসায়ীক নিহত কৰিব লাগে।” আদেশ মতেই কাম। পৰিকল্পিত আঁচনিমতে অভিযান আৰম্ভ হ'ল। মুখামুখি হ'ল দুয়ো। খানদানী চাকৰি কৰা আৰু বহুত টকাৰ অধিকাৰী, বন্ধু সৌৰভ চলিহাক সি দেখা পালে। তাৰ আঙুলি কঁপা সৰ্হেও সি ট্ৰিগাৰ টিপিলে—গুৰু! গুৰু! গুৰু!

সি এটা হত্যা কৰিলে। পাপ কাম এটা সি কৰিলে। খতম কৰিলে এটি অপৰাধীক। এখন নিকা সমাজ গঢ়াৰ আদৰ্শ আগত লৈ অন্তহীন যাত্ৰাৰে সি গৈ থাকিল।
কোনে জানে কিমান সৌৰভৰ জীৱন তাৰ জীৱন আৰ্টৰ বুকুত খোদিত হয়???

আশা-নিবাশা

—সত্য শংকৰ নাথ
তৃতীয় বাৰ্ষিক, স্নাতক (কলা)

পাৰ হৈ যোৱা কৈশোৰ আৰু যৌৱনৰ কথা তাই আজি পুনৰ ভাবিছে। ভিতৰুৱা গাঁওৰ পঢ়াশালিত শিক্ষা লোৱা, লোকৰ বাৰীত বগৰী, পনিয়ল খোৱা কথা আদি তাই পাহৰিব পৰা নাই—নোৱাৰে। তাই আজিহে বৃদ্ধিৰ পাৰিছে যে মৌজাদাৰৰ ল'ৰা ৰূপমে লীলা, লতিকাতকৈ তাইক কিয় বেছিকৈ পনিয়ল দিছিল। ৰূপমে কাকতি তেতিয়া কলেজৰ ছাত্ৰ, গুৱাহাটীত থাকে।

কলেজ বন্ধৰ দিনত ৰূপমে প্ৰায়ে ঘৰলৈ আহে। গাঁওৰ লুংলুঙীয়া বাটেৰে প্ৰায়ে খোজ কাঢ়ি ফুৰে। কেতিয়াবা বিজুলীক লগ পায়। দুয়ো লগা-লগি হয় যদিও মুখ ফুটাই একো কব নোৱাৰে।

বিজুলী ছখীয়া পৰিয়ালৰ ছোৱালী। হাইস্কুল শিক্ষান্ত পৰীক্ষা দ্বিতীয় বিভাগত পাছ কৰিও তাই কলেজত পঢ়িব নোৱাৰিলে। তাই বৃদ্ধি পায় যে খেতিৰ সীমিত উপাৰ্জনেৰে ই-মা-ন ডাঙৰ পৰিয়ালটি দেউতাকে কিমান কষ্টেৰে চলাইছে।

ৰূপমে ইতিমধ্যে বি, এ, পাছ কৰি কিছুদিনৰ কাৰণে ঘৰতে থাকে। হঠাৎ এদিন ৰূপমে বিজুলী-ইতৰ ঘৰত উপস্থিত হোৱাত তাই আচৰিত হ'ল। বিজুলী আৰু আচৰিত হ'ল তেতিয়া ৰূপমে ক'লে,—

“বিজু, আজি খুবাক আমাৰ ঘৰলৈ যাব ক'বা। দেউতাই মাতিছে,—কিবা দৰকাৰী কথা এটা আছে হেনো।”

ভালেখিনি সময় বিজুলীৰ লগত কথা পাতি ৰূপমে গুটি গ'ল। বিজুলীৰ মন-হৃদয়ত প্ৰেমে লুকাভাকু খেলি থাকিল।

ৰূপমে আৰু বিজুলীৰ বিয়াৰ পকা বন্দবস্তি হৈ গ'ল। শৈশৱৰ বগৰী-পনিয়লে নতুন ৰূপ ললে। বিয়াৰ দিন চমু চাপি অহাৰ লগে লগে মৌজাদাৰৰ ঘৰতো যেন নতুন জোৱাৰ উঠিছে। মানুহ মতাই মানুহ মাতিছে, কোনোৱে ঘৰত ৰং-তেল দিছে আৰু কোনোৱেবা পদূলি মুখৰ বন-দুবৰিকে কাটিছে। মুঠতে ঘৰখনত বি-বা-ট ব্যস্ততা।

বিয়াৰ দিনা মৌজাদাৰে ৰাইজক পাৰে মানে খুৱালে। ৰাইজেও হিয়া ভৰি আশীৰ্বাদ দিলে। পৰম আনন্দ আৰু শান্তি লভিলে মৌজাদাৰে।

সময় বাগছিল। ন-বোৱাৰী বিজুলীৰ নম্ৰ-স্বভাৱ আৰু কামে মৌজাদাৰৰ মন মুহি পেলালে। ন-বোৱাৰীৰ লখিমী হাতৰ পৰশত মৌজাদাৰৰ ঘৰখনলৈ যেন নতুন বসন্তৰ আগমন হ'ল। আৰু ৰূপমে ৰূপমলৈ কেবাখনো

চাকৰিৰ নিয়োগ-পত্ৰ অহা সন্বেও সি চহৰলৈ চাকৰি কৰিবলৈ নগৈ নিজ গাঁৱতেই স্কুল এখন আৰম্ভ কৰিলে। ৰূপমৰ এনে কাৰ্যক সকলোৱে শলাগিলে। মৌজাদাৰে নিজে দৰমহা দিয়াৰ দায়িত্ব লৈ আৰু ছুজ্জন শিক্ষক নিয়োগ কৰিলে।

ৰূপমে তাৰ জীৱনৰ নতুন নতুন পৰিকল্পনাসমূহৰ কথা বিজুলীক কয়, “জানা বিজু, মই যদি কবি হলেঁহেঁতেন মোৰ জীৱনৰ সকলো কথা, আশা-আকাঙ্ক্ষাসমূহক আলম কৰি এটা মন্ত কবিতা লিখি তোমাক উপহাৰ দিলেহেঁতেন ...।”

ৰূপমৰ কথাত বিজুলীয়ে কেৱল মিচিকিয়াই হাঁহে। তাই ৰূপমক গৰম চাহ একাপ দিলে। চাহৰ কাপত মুখ লগাই চাহ খায় ৰূপমে। বিজুলীৰ এনে দাম্পত্য জীৱনৰ সুখ-আনন্দ আৰু বেছি দিন নাথাকিল। তাই ভাবিবই পৰা নাছিল যে পূৰ্ণিমাৰ উজ্জল, মিঠা পোহৰ উপভোগ কৰাৰ পিছত তাই আঁউসীৰ ঘন অন্ধকাৰৰ মুখা-মুখি হ'ব লাগিব। “দিন কাৰো সমানে নাযায়।” বিজুলীৰ জীৱনতো সেয়াই হ'ল।

বিয়াৰ এবছৰ পিছৰ কথা। এটা নিৰ্মম নিশা। প্ৰায় এঘাৰ বাজিছে। হঠাতে পদূলিত গাড়ীৰ শব্দ আৰু কাৰোবাৰ অক্ষুট কণ্ঠ! ...

“খট্—খট্—খট্ ...”

“কোন?”

“ছৱাৰ খোলক।”

“কিন্তু !!

“কোনো কথা নক'ব। ছৱাৰ খোলক।”

ছৱাৰ খুলি মৌজাদাৰ ওলাই গ'ল। পিছে পিছে আগবাঢ়িল লগুৱা বঘু। বাহিৰত কথাৰ উগা

বৃদ্ধি পোৱাত ৰূপমো ওলাই গ'ল। তাৰ পিছত আগবাঢ়িল বিজুলী! হঠাৎ কেইবা জাঁই গুলীৰ শব্দ শুনা গ'ল আৰু গাড়ীখন তীব্ৰ বেগেৰে তাৰ পৰা আঁতৰি গ'ল। বঘুৱে প্ৰায় অচেতন অৱস্থাত মাটিত পৰি থাকি মুখেৰে বিৰ, বিৰাই আছে— “ইমান টকা দেউতাই ক'ব পৰা দিব! ... ক'ব পৰা দিব, ইমান টকা!”

ৰ্বতাৰ সাক্ষী স্বৰূপে পিতা-পুত্ৰ যাত্ৰী হ'ল এখন শ্মশানৰ। ৰূপমৰ মৃত্যুৰ তিনিমাহ পিছতে বিজুলীয়ে এটি কন্যা সন্তান জন্ম দিলে। ঘৰৰ আটায়ে লগলাগি তাইৰ নাম ৰাখিলে ৰশ্মি।

★ ★ ★

বিজুলীয়ে গমেই নাপালে বাইশটা বছৰ কেনেকৈ পাৰ হৈ গ'ল। এইবাৰ ৰশ্মিয়ে এম, এ, পাছ কৰিলে। আইতাকে মৰম আৰু আনন্দত ৰশ্মিৰ গোলাপ কোমল গালত চুমা খালে। বিজুলীৰ চুলিও মাজে মাজে বৰণ সলাইছে। তাইৰ চিন্তাৰ শেষ নাই— ৰশ্মিৰ বিয়াৰ কথা লৈ। তাই ভাবে যে ৰশ্মিক দুখীয়াৰ ঘৰলৈ বিয়া দিলে জানোচা খোৱা-বোৱা, পিঙ্কন-উৰণত তাইৰ কষ্ট হয়। গতিকে ধনীৰ ঘৰলৈহে তাইক বিয়া দিব। কিজানিবা তাইৰ দৰে অৱস্থা হয়! তাই আৰু ভাবিব নোৱাৰে। ইফালে সম্ভ্ৰান্ত পৰিয়ালৰ কেবাজনো ল'ৰাই বিয়াৰ প্ৰস্তাৱ লৈ তেওঁলোকৰ ঘৰলৈ আহিছে। কিন্তু তাইহে একো সিদ্ধান্ত ল'ব পৰা নাই। এনেবোৰ কথা ভাবি থাকোঁতে তাই বাতৰি কাকতখনৰ শিৰোনামা কেইটা চাবলৈ কাকতখন হাতত তুলি ললে।

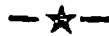
হঠাতে তাইৰ চকু বৈ গ'ল “সন্ত্ৰাসবাদৰ ৰাজত্ব” শিৰোনামাটিত।

বাতৰিটো তাই পঢ়ি গ'ল। ৰাতিপুৱাই জীয়েক ৰশ্মিয়ে “ৰাজ্যিক নাৰী জাগৰণ” সমিতিৰ বাৰ্ষিক অধিবেশনলৈ যাওঁতে কৈ যোৱা কথাখিনি পুনৰবাৰ তাইৰ কাণত বাজি উঠিল।

“জানা মা, আমি আজিৰ সভাত এটা নতুন প্ৰস্তাৱ ল'ম। কেইজনমান জ্যোতিষীৰ মতে বিশ্ব সভ্যতা হেনো পাঁচশ বছৰ পিছত ধ্বংস হ'ব পাৰে যদিহে সন্ত্ৰাসবাদী কাৰ্যকলাপক বাধা দিব পৰা নাযায়। কিন্তু মা, আমি প্ৰতিগৰাকী গাভৰুৱে যদি পুৰুষৰ ভোগৰ সামগ্ৰীস্বৰূপ নহৈ

বিয়াৰ জঞ্জালৰ পৰা আঁতৰি থাকোঁ তেন্তে নাৰীৰ মৰ্যাদা ৰক্ষাৰ কাৰণে হাহাকাৰ কৰিব নালাগিব। গতিকে মা, মনত ৰাখিবা,—তুমি মোৰ বিয়াৰ কাৰণে মূৰ নঘমাবা। অ, আৰু এটা কথা। আমাৰ সম্পত্তিৰ আধাখিনি সমিতিক দান কৰাৰ কথা ইয়াৰ পিছৰ সভাত তুমি ঘোষণা কৰিব লাগিব। এখন সুখ-শান্তিৰ পৃথিৱী আমাক নালাগেনে, মা?”

আজি প্ৰায় পঁচিশ বছৰ পিছত ৰশ্মিৰ কথা-ষাৰে তাইৰ মনটো সজীৱ আৰু মুকলি কৰি দিলে। ওপৰৰ মুক্ত, নীলিম আকাশখনলৈ তাই চাই থাকিল।

... মই কোৱা নাই যে, ধাৰ্মিকসকলৰ মাজত উচ্চতম আধ্যাত্মিক বা নৈতিক জীৱন নাছিল বা এতিয়া নাই। কিন্তু ইয়াৰ অৰ্থ হৈছে পৰলোকৰ জোখেৰে নুজুখি যদি ইহজগতৰ জোখেৰে নীতি আৰু আধ্যাত্মিকতাৰ জোখ লোৱা হয় তেন্তিয়াহলে ধৰ্ম প্ৰৱণতাই জাতিৰ নৈতিক আৰু আধ্যাত্মিক উন্নতিত সহায় নকৰে, বৰং বাধাহে দিয়ে। ধৰ্ম সাধাৰণতে ঈশ্বৰ বা পৰমাত্মাৰ লগত মিলিত হ'বৰ কাৰণে অনুসন্ধান আৰু ধাৰ্মিক মানুহে সমাজৰ কল্যাণতকৈ নিজৰ মুক্তি লৈয়েই বেছি ব্যস্ত থাকে। নৈতিক আদৰ্শৰ লগত সামাজিক প্ৰয়োজনৰ কোনো সম্পৰ্ক নাই। ই উচ্চ স্তৰৰ দাৰ্শনিক পাপবাদৰ ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত। এই কাৰণেই প্ৰণালীবদ্ধ আনুষ্ঠানিক ধৰ্ম স্বাভাৱিকতে ন্যস্ত স্বাৰ্থত পৰেগৈ আৰু সকলো ধৰণৰ পৰিৱৰ্তন আৰু উন্নতিৰ বিৰোধী শক্তিস্বৰূপে কাৰ্য কৰি থাকে।

ভিন্ন সময়

জগদীশ বাতা

উঃ মাঃ ২য় বাৰ্ষিক (কলা)

সিদিনা সন্ধিয়া প্ৰথিতযশা কথা সাহিত্যিক হেমন্ত বৰুৱাই কাগজ-কলম লৈ টেবুলৰ কাষত বহিল। তেওঁ কিবা লিখিব। কিন্তু তেওঁ এটা বাক্যও লিখি উলিয়াব নোৱাৰিলে। তেওঁৰ মনটো চঞ্চল আৰু বিক্ষিপ্ত হৈ পৰিছে। তেওঁ কি লিখিব একো ভাবি উলিয়াব নোৱাৰিলে। জীৱনৰ তিনি কুৰি দহটা বসন্ত পাৰ কৰি আহি আজি সন্ধিয়া হেমন্ত বৰুৱাই যেন উপলব্ধি কৰিলে যে তেওঁৰ কলমৰ চিয়াহী শুকাই গৈছে আৰু নিবাটোও ভোটা হৈ গৈছে। আনকি আৰু এটা গল্পৰ জন্ম দিবলৈও তেওঁ যেন অক্ষম।

কাষৰ কোঠালিটোৰ পৰা ল'ৰা ছোৱালীৰ আনন্দ উচ্ছ্বাসৰ শব্দ পুনৰ ভাহি আহিল। সিহঁত হ'ল সাহিত্যিক হেমন্ত বৰুৱাৰেই নাতি-নাতিনী। ককাকৰ সন্তৰ্ভূত জন্ম বাৰ্ষিকী উপলক্ষে বিভিন্ন স্থানৰ পৰা সিহঁতৰ শুভাগমন আৰু বিৰাট সমাবেশ ঘটিছে।

হেমন্ত বৰুৱাই বাপা দি কৈছিল, “হেৰ, মোৰ দৰে সাধাৰণ মানুহ এজনৰ জন্ম বাৰ্ষিকী এনেদৰে উলহ-মালহেৰে পালন কৰাৰ কোনো প্ৰয়োজন নাই।” কিন্তু ককাকৰ কথা সিহঁতে নামানে। সেয়ে সিহঁতে কৈছিল, “ককা, তুমি কৈছা কি? সাহিত্যিক হেমন্ত বৰুৱাই আজি

সন্তৰ বছৰত ভৰি দিলে। ই কি সাধাৰণ কথা? তুমি মনে মনে থাকা। আমি ইতিমধ্যে সকলো-খিনি আয়োজন কৰিছোঁৱেই।” শেষ পৰ্য্যন্ত তেওঁ এই অনুষ্ঠানত অনিচ্ছাকৃতভাবে হলেও মত্ত দিবলৈ বাধ্য হৈছিল।

অনুষ্ঠানত আলহী-অতিথি সংকাৰৰ সম্পূৰ্ণ ব্যৱস্থা সমাপ্ত কৰি সিহঁত নিজৰ ভিতৰতে গল্প শুজুৱাত মত্ত হৈছিল। গোটেই দিন সিহঁতৰ পঞ্জিৰামো কম হোৱা নাছিল। বন্ধু-বান্ধৱ, আত্মীয় স্বজনো আহিছিল বহুতো। লগতে আৰু আহিছিল সাহিত্যিক বৰুৱাৰ লগত ঘনিষ্ঠভাবে জড়িত কেইজনমান গণ্য-মান্য লোক। গোটেই দিন ভোজৰ আয়োজন চলিছিল।

হেমন্ত বৰুৱাই পুনৰ লিখিবলৈ যত্ন কৰিলে। কিন্তু তেওঁ কেনেকৈ লিখিব? অতীতৰ সকলো স্মৃতি আহি তেওঁৰ মন থকা-সৰকা কৰি দিলে। অন্ততঃ পঞ্চাছ বছৰ আগৰ স্মৃতি। অথচ আজিও সেই স্মৃতি তেওঁৰ মানসপটত স্পষ্ট হৈ আছে। তেওঁৰ মনে অতীতৰ স্মৃতিচাৰণ কৰিব ধৰিলে। তেতিয়া আছিল ১৯৪৩ চন। বৰুৱাৰ বয়স আছিল মাত্ৰ কুৰি বছৰ। কুৰি বছৰীয়া চফল ডেকা আছিল তেওঁ। মাত্ৰ কুৰি বছৰ বয়সতে তেওঁৰ বিয়া হৈছিল। বৰুৱাৰ পত্নী নীলিমা আছিল কপে-গুণে

বিভূষিতা এগৰাকী সু-বোৱাৰী। সকলোকে অতি কম সময়ৰ ভিতৰতে আপোন কৰি ল'ব পৰা গুণ আছিল তেওঁৰ। শহুৰ-শাহু, ওচৰ-চুবুৰীয়া সকলোৱে তেওঁৰ গুণ বখানিছিল।

আঢ়ৈকুৰি বছৰ পাৰ হ'ল। এইখিনি সময়তে বহুতো উত্থান-পতন ঘটিছে এই পৃথিৱীৰ মানৱ সমাজৰ। কিন্তু আজি! আজি অতীতৰ সকলো কথা বাবে বাবে বৰুৱাৰ মনলৈ আহিব ধৰিলে। কাগজ-কলম সন্মুখতে পৰি বল। এটা বাক্যও তেওঁ লিখিব নোৱাৰিলে।

ইপিনে কাষৰ কোঠালিৰ আনন্দ উচ্ছাসৰ শব্দ ক্ৰমাৎ বেছি হৈছে। ইঠাৎ হেমন্ত বৰুৱাৰ কাণত পৰিল বীণাৰ কণ্ঠস্বৰ। তাই কৈছিল, হেৰ, বনিত তাই চাহেনশা চাইছ?" বীণা হেমন্ত বৰুৱাৰ ডাঙৰ ল'ৰা মিলনৰ একমাত্ৰ ছোৱালী। তাই এইবাৰ স্নাতক চূড়ান্ত বৰ্ষৰ ছাত্ৰী।

বনিত হ'ল বৰুৱাৰ ডাঙৰ ছোৱালী অনুপমাৰ ল'ৰা। বনিতে উত্তৰ দিলে, হেৰ, জানাইতো এই অধমে অমিতাভ থকা ফিল্ম চোৱা বাদ নিদিয়ো।"

হেমন্ত বৰুৱাৰ মনত পৰিল অতীতৰ কথা। এদিন নীলিমাই তেওঁক প্ৰশ্ন কৰিছিল— 'তুমি নেতাজীৰ আহ্বান শুনিছা?"

"শুনিছে।"—উত্তৰ দিছিল হেমন্ত বৰুৱাই। আচলতে সেই সময়ত শৰীৰত তেজ থকা সকলোৱে নেতাজীৰ আহ্বান শুনিছিল। এদিন ভাৰতবাসীয়ে স্বাধীনতা পালে। পৰাধীন ভাৰতবাসী স্বাধীন হ'ল। কিন্তু দৰিদ্ৰ ন'তৰিল। দেশৰ স্বাধীনতা অনাত খিসকলে তেজ দিলে সেইসকলক বঞ্চিত

কৰি এদল সুবিধাবাদীয়ে ললে ক্ষমতাৰ বাঘজৰী। যি সততা আৰু ন্যায় ভাৰতবাসীৰ মেকদণ্ড স্বৰূপ আছিল সেই সততা আৰু ন্যায়ৰ একান্ত অভাৱ দেখা গ'ল। মানুহ অৰ্থলোভী হ'ল আৰু অৰ্থৰ পিছে পিছে ল'ৰা-চপৰা কৰিব ধৰিলে। ভৱিষ্যতৰ বংশধসকলে আলাসতে ধন ঘটাৰ নতুন নতুন কৌশল উলিয়ালে। তেওঁলোকে বিপ্লৱৰ নামত নানা সমাজবিৰোধী কামত লিপ্ত হ'ল। চিনেমাৰ নায়ক-নায়িকাৰ সংলাপসমূহ ফৰফৰাই ক'ব পৰা হ'ল। তেনেহলে কোনকালে আগবাঢ়িছে আমাৰ যুৱ-সমাজ? এই প্ৰশ্নৰ মায়াজালে বৰুৱাৰ মন আচ্ছন্ন কৰি পেলালে।

কাষৰ কোঠালিটোত আলোচনা চলিছে পূৰ্ণোদ্যম—

"মই ভাবো মেৰিলিন মনৰোতকৈ মেডোনা বহুত বেছি চেক্সী আৰু এট্ৰাক্ট।"

চমকি উঠিল হেমন্ত বৰুৱা। তেওঁ এয়া কাৰ কণ্ঠস্বৰ ধৰিব নোৱাৰিলে। তেওঁনো কি শুনিছে এইবোৰ? যাৰেই নহওক লাগে সিহঁত দেখোন তাই-ভনী- অথচ সিহঁতৰ মাজত, এনে আলোচনা কোনোপধ্যেই সু-কচিসম্পন্ন বুলি ক'ব নোৱাৰি।

হেমন্ত বৰুৱা পুনৰ চিন্তা সাগৰত ব্ৰ গ'ল। কিন্তু তেওঁ চিন্তা কৰি পাব নাপালে। সেয়ে তেওঁ নিজকে প্ৰশ্ন কৰিলে "নাতি নাতিনীহঁতৰ এনে আলোচনাত তেওঁ কৰ্পপাত কৰা উচিত হবনে? সিহঁতে কি নাজানে যে সিহঁতৰ ককা কাষৰ কোঠালিটোতে আছে!"

এটা দীৰ্ঘশ্বাস ওলাই আহিল বৰুৱাৰ বুকু

ভেদি। দিন কাল সলনি হৈছে! কিন্তু এয়া অগ্ৰগতি নে অধোগতি? হয়তো ভুল হৈছে হেমন্ত বৰুৱাৰ—ভুল হৈছে পুৰণি ধ্যান-ধাৰণাৰ।

বৰুৱাৰ মনত পৰিল পাঁচ বছৰ আগৰ কথা এটা। তেওঁ গোৰহাটলৈ গৈছিল সাহিত্য সভাৰ ভাগ লবলৈ। সহযোগী এক বৃন্দ লগত আলোচনা হৈছিল যুৱবয়সৰ ৰোমাঞ্চকৰ অভিজ্ঞতা বিষয়ে। অতীত আৰু বৰ্তমানৰ অৰ্থনৈতিক, সামাজিক, ৰাজনৈতিক আদি দিশত কিমান পাৰ্থক্য—সেই বিষয়েও তেওঁলোকৰ আলোচনা হৈছিল। তেওঁলোকৰ আলোচনাত বিষক্ত হৈ পিছপিনে থকা কেইজনমান ডেকা ল'ৰাই কৈয়ে পেলালে, 'আবে জামান বদল হ গৈয়া।'

খং কৰা নাছিল বৰুৱাই। খং কৰিনো কি লাভ হ'ব? সময়ৰ পৰিবৰ্তন হৈছে। পৰিবৰ্তন হৈছে মানুহৰ মনৰো! সেয়ে আক্ষেপ কৰিও লাভ নাই।

'ঢং ঢং, ঢং'। ন বজাৰ শব্দ। এই সময় সংকেতে বৰুৱাক সচেতন কৰি দিলে। বাকী থাকিল আৰু মাত্ৰ এঘণ্টা সময়। সেয়ে তেওঁ কিয় লিখিবলৈ যত্ন কৰিলে। কিন্তু—কি লিখিব?

আবেলি বৰুৱাৰ নাতি-নাতিনীহঁতে বৰুৱাক কৈছিল যে তেওঁ প্ৰেমৰ গল্প এটা লিখি সিহঁতক উপহাৰ দি আজিৰ দিনটো স্মৰণীয় কৰি ৰাখিব লাগে। ককাকেও চৰ্ত দিছিল যে দহ বজাৰ আগতে তেওঁক যাতে কোনেও দিগদাৰ নিদিয়ে আৰু তেতিয়া হ'লে গল্প এটা লিখি সিহঁতক সেইটো উপহাৰ দিব পাৰিব।

কিন্তু গল্প আৰু তেওঁৰ লিখা নহ'ল। আৰু মাত্ৰ এঘণ্টা সময় বাকী থকা সত্ত্বেও তেওঁ গল্প

লিখিবলৈ এটা শব্দও লিখিবলৈ নোৱাৰিলে। কেৱল বাৰে বাৰে তেওঁৰ মনৰ পৰ্দাত ভাহি উঠিল দুখন ভিন্ন সময়ৰ ছবি—এখন অতীতৰ বিবৰ্ণ এল্‌বাম আৰু আনখন নিদাক্ষণ বৰ্তমান অৱক্ষয়ৰ দৃশ্যমান চলচ্চিত্ৰ।

তেওঁ কলমটো টানকৈ ধৰিলে। লিখিবলৈ গৈ তেওঁ দেখিলে যে আজি দহবছৰ আগতে স্বৰ্গী হোৱা তেওঁৰ পত্নী নীলিমা আহি তেওঁৰ সন্মুখত থিয় হৈছে। কিন্তু আজি তেওঁৰ চকু মুখত হেমন্ত বৰুৱাক গল্প লিখাৰ উৎসাহ-উদ্দীপনা বোগোৱাৰ আকৃতিৰ কোনো চিন নাই।

কিন্তু কিয় আহিছে বাক নীলিমা? বৰুৱা চঞ্চল হৈ পৰিল। তেতিয়া হ'লে নীলিমাই বাক নজি পাইছে নে কি যে এই পৃথিৱীত তেওঁৰ স্বামী কি-মা-ন নিঃসঙ্গ।

হেমন্ত বৰুৱাই চকীৰ পৰা উঠিব খুজিলে। কিন্তু তেওঁ হঠাতে তেওঁৰ বুকুৰ ভিতৰত এক তীব্ৰ বিষ অনুভৱ কৰিলে আৰু মজিয়াতে তেওঁ হামখুৰি খাই পৰি গ'ল।

ঢং—ঢং—ঢং—ঘড়ীয়ে দহ বজাৰ সময় সংকেত দিলে। বন্ধ হ'ল কাষৰ কোঠালিৰ কোলাহল। সিহঁত উপস্থিত হ'ল বৰুৱাৰ কোঠালিৰ দুৱাৰ মুখত। ভিতৰলৈ সোমোৱাৰ অনুমতি বিচাৰিলে সিহঁতে। কিন্তু ককাকৰ কোনো সঁহাৰি নাপালে। উদ্ভিগ হৈ সিহঁত দুৱাৰ ঠেলি ভিতৰত প্ৰৱেশ কৰিলে। ভিতৰত সোমাইয়ে সকলো শুন্ধ হৈ গ'ল। ককা মজিয়াতে পৰি আছে। অদূৰত পৰি আছে তেওঁৰ চছমাঘোৰ! সকলো যেন ওলট-পালট হৈ গ'ল।

ডাক্তৰ অনা হ'ল। পাল্‌ছ পৰীক্ষা কৰি ডাক্তৰে ক'লে, sorry,— বহুত পলম হ'ল!

এখন চিঠি

বিপুল বৈশ্য

২য় বাৰ্ষিক স্মৃতক

মৰলৰ মেঘালী,

আন্তৰিক মৰম ল'বা। আশাকৰোঁ, তোমাৰ ভাল পিছে, আজি সম্পূৰ্ণ আঠ বছৰৰ পিছত তোমালৈ চিঠি এখন লিখিবলৈ কাপ হাতত ললে। এই আঠ বছৰে তোমাৰ পৰা মই ভালেকেইখন চিঠি পাইছিলো। কিন্তু উত্তৰ-স্বৰূপে মই তোমালৈ এখনো চিঠি লিখা নাছিলো। তাৰ বাবে তুমি মোক খুঃ কৰিছিল। তথাপি মই নিমাত হৈ আছিলো। নিমাত তৈ থকাৰ কাৰণ আজি মই তোমাক কম।

মেঘালী, এইখন বাস্তৱ পৃথিৱী। এই পৃথিৱীত সকলোৱে নিজ নিজ কামত ব্যস্ত। সেয়ে ব্যস্ততাৰ মাজত থাকিলেও তুমি অকণমান সময় খৰচ কৰি মোৰ কথাখিনি নিশ্চয় পঢ়িবা। মই জানোঁ, তুমি এতিয়া এগৰাকী শিক্ষয়িত্ৰী। সেয়ে তোমাক বুজাবৰ শক্তি মোৰ নাই। তুমি চাকৰিটো পোৱাৰ আনন্দত মোলৈ লিখা চিঠিখন মই পাইছোঁ। তোমালৈ মই অভিনন্দন জ্ঞাপন কৰিছোঁ। তুমি মোক তোমাৰ ভালৈ বাবলৈ অনুৰোধ কৰিছিল। সেই অনুৰোধ মই ৰাখিব নোৱাৰিলোঁ। তাৰ বাবে তুমি মোক বেয়া পাবা বুলি মই জানোঁ।

মেঘালী, তুমি মোক বাৰে বাৰে প্ৰশ্ন কৰিছিল। ঘৰত মোৰ আৰু কোন কোন আছে বুলি। কিন্তু তোমাক এই প্ৰশ্নৰ উত্তৰ মই দিয়া নাছিলোঁ; বৰং দ্ৰুৱা শিক্ষক হিচাপে তুমি তোমাৰ পঢ়াৰ প্ৰতি মনোযোগ দিব লাগে বুলি তোমাক কৈছিলোঁ। মোৰ বিষয়ে এনেকৈ মোৰ বহুতো কথা কেৱল তোমাৰ পৰাই নহয়, তোমাৰ মাৰাৰ পৰাও লুকুৱাই ৰাখিছিলোঁ। তোমাৰ মাৰায়ো ঠিক তোমাৰ দৰে মোক সেই একে প্ৰশ্নই কৰিছিল এদিনাখন। সিদিনা তুমি ঘৰত নাছিল। খুব সহজভাবে তোমাৰ মাৰাক মই মোৰ কোনো নাই বুলি কৈছিলোঁ। আজি মই তোমালোকক মোৰ আচল কথা নোকোৱাত নিজকে দোষী বুলি ভাবিবলৈ বাধ্য হৈছোঁ। মোৰ প্ৰকৃত পৰিচয় তোমালোকৰ পৰা লুকুৱাই ৰখাত মই সঁচাকৈয়ে অনুভৱতঃ।

মেঘালী, মই আচলতে দুখীয়া ঘৰৰ ল'ৰা। দেউতা আছিল এজন বৰ কৰ্মী মানুহ। আমাৰ নিজা খেতিৰ মাটি নথকাত আনৰ ঘৰত হাজিৰা কাম কৰি জীৱিকা নিৰ্বাহ কৰিছিল। পিছে, এটি কথা। আমাৰ খেতিৰ মাটি প্ৰথমতে অলপ আছিল। কিন্তু এবাৰ মাৰ টান নৰিয়া হোৱাত দেউতাই চিকিৎসাৰ কাৰণে টকাৰ দৰকাৰ হোৱাত

মাটিখিনি বন্ধকত থৈ ধনীৰাম মহাজনৰ পৰা কিছু টকা ধাৰে লৈছিল। দুৰ্ভাগ্যবশতঃ ঠিক সময়ত টকা পৰিশোধ কৰিব নোৱাৰাত মহাজনে টকাৰ বিনিময়ত মাটিখিনিকে ললে। সেয়ে দেউতাই মাটিখিনিকো হেৰুৱালে। দুখীয়াৰ দুখৰ অমৃত নাই!

পৰিয়ালত আমি আছিলোঁ। চাৰিজন—মা, দেউতা, মই আৰু ভনী তৰালী। আমি ডাঙৰ হৈ অহাৰ লগে লগে দেউতাই ক্ৰমে বৃদ্ধ হৈ আহিল। আনহাতে বস্তু বাহানিৰ দাম বাঢ়ি অহাৰ লগে লগে দেউতাই কাম কৰি পোৱা মজুৰিৰে আমাক পোহপাল দিয়া টান হৈ পৰিল। বয়স বাঢ়ি অহাত দেউতাই টান কাম কৰিবলৈও অক্ষম হ'ল। মাজে সময়ে ময়ো দেউতাক লগত কামত ওলাওঁ। কিন্তু শুকান বালিক জানো পানীৰে তিয়াব পাৰি! ছয়োৰে মজুৰিৰেও আমাৰ পৰিয়ালৰ কাৰণে যথেষ্ট নহয়। দেউতাই আকৌ মোক কাম কৰিব দিব টান পাইছিল। মোক লৈ দেউতাই সুন্দৰ ভৱিষ্যতঃ সপোন দেখিছিল। কিন্তু মোৰ দুৰ্ভাগ্য যে মই সেই সপোন দিঠকত পৰিণত কৰিব নোৱাৰিলোঁ।

অৱশ্যে দেউতাৰ আশা পূৰণৰ অৰ্থে মই মন দি পঢ়া-শুনা নকৰা নহয়। মই তেতিয়া আছিলোঁ দশম শ্ৰেণীৰ ছাত্ৰ। কষ্ট কৰি কিছু টকা সঁচি দেউতাই মোৰ কিতাপ-পাতিৰ যোগান ধৰিছিল। পৰিয়ালটোক চলাবৰ কাৰণে দেউতাই কঠোৰ পৰিশ্ৰম কৰিব লগা হ'ল। কঠোৰ পৰিশ্ৰমৰ কাৰণে দেউতাৰ স্বাস্থ্য ক্ৰমাৎ ভাঙি গ'ল। দেউতাৰ অসুখ হ'ল আৰু এদিন আমাৰ

সকলোকে কন্দৰাই দেউতাই চিৰদিনৰ কাৰণে ইহলংকাৰ পৰা বিদায় ললে। তেতিয়া মোৰ পৰীক্ষা আৰু কেইদিনমানহে বাকী আছিল। দেউতাৰ অবিহনে মোৰ চকুৰ আগত মই কেৱল অন্ধকাৰ দেখিলোঁ। ঘৰখনৰ দায়িত্ব পৰিল মোৰ ওপৰত। একালে আমি তিনিও জীয়াই থকাৰ সংগ্ৰাম আৰু আনফালে মোৰ পৰীক্ষা। তাতে আকৌ ভনীজনী ডাঙৰ হৈ আহিছে। চিন্তাত মোৰ মূৰ ঘূৰি যোৱা যেন পালে। পৰীক্ষা দিয়াৰ আশা বাদ দিলোঁ।

কিন্তু তৰালী !! তাইৰ বিষয়ে মই চিন্তা কৰিলোঁ। সঙ্কল্প কৰিলো যে তাইৰ জীৱনৰ বঙীন আশা পূৰণ কৰাত মই সহায় কৰিম। তাইক মই টকা-পইচা খৰচ কৰি পঢ়ুৱাম। সেয়ে দিনত আনৰ ঘৰত কাম কৰি পোৱা পইচাৰে মই পৰিয়ালটি চলোৱাৰ উপৰিও তাইৰ পঢ়া-শুনাৰ খৰচ পাতিও মই বহন কৰিবলৈ ধৰিলোঁ।

জানা, মেঘালী, তৰালীৰ উঠি অহা জীৱনত বাতে দুখৰ ছাঁ নপৰে তাৰ বাবে মই সকলো কষ্ট স্বীকাৰ কৰিলোঁ। আন ছোৱালীৰ লগত সন্মানে খোজ মিলাই বাব পৰাকৈ তাইৰ মই সকলো প্ৰয়োজনীয় বস্তুৰ যোগান ধৰিলোঁ। কিন্তু তৰালীয়ে মোৰ হাড়ভগা পৰিশ্ৰমৰ মোল বুজিবলৈ চেষ্টা নকৰিলে। তাইক লৈ মই কৰা মোৰ সকলো আশা তাই চূৰমাৰ কৰিলে। যৌৱনৰ বাটত তৰালী উদ্বাউল হৈ পৰিল। উদ্দাম যৌৱনৰ বাটৰ পৰা তৰালীক ঘূৰাই আনিবৰ বাবে মই আপ্ৰাণ চেষ্টা কৰিছিলোঁ। কিন্তু মই সেই চেষ্টাত ব্যৰ্থ হলে; বৰং তাৰ বাবে মই পাইছিলোঁ তাইৰ কৰ্কশ মাত আৰু বেয়া ব্যৱহাৰ। তাই

কৈছিল যে তাইক শাসন কৰাৰ মোৰ কোনো অধিকাৰ নাই। তাইৰ নিজৰ পথ হেনো তাই নিজে বাছি ল'ব। তৰালীৰ এনে অবাঞ্ছিত কথা আৰু অচিৰে মোৰ মনত বৰ আঘাত দিলে। খঙত মোৰ সোঁহাতখন তাইৰ গালত জোৰে পৰিল। সিদিনা তাই খুউব কান্দিছিল আৰু কিবাকিবি বকি আছিল। তাৰ বাবে মায়ে মোক বৰ বেয়া কৈ গালি পাৰিছিল।

জানা মেঘালী, সিদিনা মোৰ অতি মৰমৰ ভনী তৰালীক হাতেৰে আঘাত কৰি মোৰ সঁচাই বৰ বেয়া লাগিছিল। মই মোৰ মনৰ শাস্তি হেৰুৱাইছিলোঁ। কিন্তু ভাবিছিলোঁ যে তৰালী ভালৰ পিনে ঢাল খাব। তাইৰ মনৰ ভাল পৰিবৰ্তন হ'ব নিশ্চয়। নাই—তাই ভাল নহ'ল। তৰালীক লৈ কৰা মোৰ আশাৰ বস্তু গছি নিৰ্বাপিত হ'ল।

অনুভৱ হ'ল জীৱন যুদ্ধত মই কেৱল পৰাজয় বৰণ কৰিবলগীয়া হৈছে। মোৰ জীৱনৰ বাট কেৱল কাঁইটেৰে পৰিপূৰ্ণ। মোৰ মনক নানা ধৰণৰ চিন্তাই বেৰি ধৰিলে। মনৰ শাস্তি নাটকিয়া হ'ল। ভাবিলোঁ ঘৰ এৰি ক'ৰবাত অকলে থাকিলে নিশ্চয় শাস্তি পাম। সেয়ে মেঘালী, এদিন মই গোপনে ঘৰ এৰি এইখন সৰু চহৰতে থাকিবলৈ ললে। পূজনীয়া মা আৰু ভনী তৰালীক এৰি আহি মই নিজকে বৰ নিষ্ঠুৰ বলি ভাবিলোঁ। কিন্তু মই নিকপায়!

প্ৰথমতে চহৰখনত থাকি মোৰ ভাল লগা নাছিল। পিছত অৱশ্যে লাহে লাহে ভাল লগা হৈ আহিল। ছুটা টিউচন্ মই ঠিক কৰিলোঁ। এইদৰে এই সৰু চহৰখনত মই দিন নিয়াব ধৰিলোঁ। কেতিয়াবা মোৰ এই দুৰ্ভাগীয়া

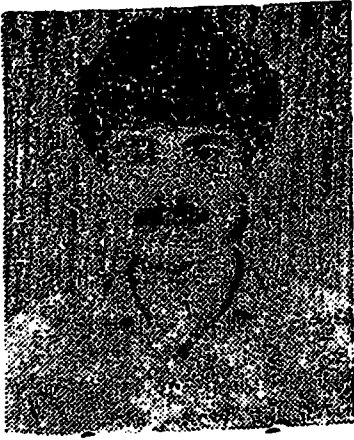
জীৱনটোও ওপৰত মোৰ বিতৃষ্ণা আছে। মৰিবৰ মন যায়। পিচ মুহূৰ্ততে কবিতা এফাকিলৈ মনত পৰি যায়—“মৰিতে চাহিনা এই সুন্দৰ ভূৱনে।” যিহওক এইদৰে এবছৰ পাৰ হৈ যোৱাৰ পিছত দ্বিতীয় বছৰত মই বহুতোৰে ঘৰুৱা শিক্ষক হৈ পৰিলোঁ। এনেকৈ কঠোৰ সংগ্ৰাম কৰি মই মোৰ জীৱনৰ বাটত খোজ দিছোঁ। আজি আঠ বছৰ পাৰ হ'ল। এই কেইবছৰে মই ঘৰৰ লগত অকণো সম্পৰ্ক ৰখা নাই। মাৰ কথা বাককৈয়ে মোৰ মনলৈ আহে। মায়ে কিজানি দৰিদ্ৰতাৰ লগত সংগ্ৰাম কৰি কৰি কেতিয়াবাই ইহসংসাৰৰ পৰা বিদায় মাগিছে। আৰু তৰালী? ...তাই কিজানি তাইৰ জীৱন যুদ্ধত হাব মানি মোলৈ বাট চাই আছে। মা যদি জীয়াই আছে তেন্তে তেওঁ কিজানি মোৰ কথা চিন্তা কৰি দিন নিয়াইছে। মোৰ মন পখিলাই কেতিয়াবা মাৰ সান্নিধ্যলৈ উৰা মাৰে। মই যে তেওঁক বহুদিন দেখা নাই! কিন্তু মেঘালী, মোৰ যে বহুত পলম হ'ল। মা জানো এই সংসাৰত এতিয়াও জীয়াই আছে!!! আৰু তৰালী! নাজানে। তাইৰ কি অৱস্থা হৈছে! জীৱনত মই যে ডাঙৰ ভুল কৰিলোঁ। মই নিজকে বৰ স্বাৰ্থপৰ আৰু নিষ্ঠুৰ বলি ভাবিবলৈ বাধ্য হৈছোঁ।

মেঘালী, মই আৰু বেছি নিলিখোঁ। এতিয়া পশ্চিম আকাশত বেলি মাৰ গৈছে। আকাশত দুই এটি তৰা দেখা গৈছে। ইমানপৰ মাথোন মোৰ কথাই কলে। বেয়া নাপাব। কেতিয়াবা সময় হ'লে তোমালোকৰ তালৈ গৈ ওলাম। ☆

পুনৰ মৰমেৰে—

ইতি—

বিকাশ

সাধাৰণ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

আৰম্ভণিতে বকো জৱাহৰলাল নেহৰু মহা-বিদ্যালয়ৰ ১৯৯৩-৯৪ চনৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ সাধাৰণ সম্পাদকৰ পদত মোক অধিষ্ঠিত কৰি মহান অনুষ্ঠানটিলৈ সেৱা আগবঢ়োৱাৰ সুযোগকণ দিয়া বাবে মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, বন্ধু-বান্ধৱীলৈ মোৰ আন্তৰিক ধন্যবাদ আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

সম্পাদকীয় প্ৰতিবেদনখন লিখিবলৈ লোৱাত মই অলপ থমকি ৰ'ব লগা হৈছে। সম্প্ৰতি সাম্প্ৰদায়িক সংঘৰ্ষৰ জুইকুৰাই আমাৰ দেশৰ আকাশ-বতাহ উত্তপ্ত কৰি তুলিছে। স্বীকাৰ্য্য যে এই সংঘৰ্ষই সভ্যতাৰ টিংখাপত আৰোহণ কৰা জীৱ শ্ৰেষ্ঠ মানুহক পুনৰ্বাৰ সেই আদিম অৱস্থালৈ ঠেলি নি জন্তু আৰু মানুহৰ মাজত কোনো প্ৰভেদ নথকা কৰি দিলে। এনে পৰিপ্ৰেক্ষিতত মানুহ সভ্য বুলি কোৱা নিৰর্থক। আনহাতে মানুহৰ সংস্কৃতিও হৈ পৰে পজু। এই সাম্প্ৰদায়িক সংঘৰ্ষ জাতি-বৰ্ণ নিৰ্বিশেষে সকলোৰে বাবে এটা অভিশাপ। এই অভিশাপ আমাৰ উত্তৰ পুৰুষৰ উজ্জল ভৱিষ্যতৰ বুকুত এক কুঠাৰাঘাত স্বৰূপ বুলিও ক'ব পাৰি। এনে অৱস্থাত বহুতো প্ৰশ্ন

মনলৈ আহে। দেশৰ জনসাধাৰণৰ মাজত আজিও কিয় জাতিগত বিৰোধ! এনে ক্ষেত্ৰত কাৰো একো কৰিব লগা নাই নেকি? যদি আছে, তেন্তে কিয় সকলোৰে নীৰৱ! ভয়, আশঙ্কাত ক'বলগীয়া কথাখিনিও ক'বলৈ যেন কোনেও সাহ কৰা নাই। অগ্ৰিয় সত্য হলেও ক'ব লাগিব যে আজি আমাৰ সকলোৰে মাজত সন্তাৰ আৰু আন্তৰিকতাৰ অভাৱ পৰিলক্ষিত হৈছে। ক্ৰমাগত ইজনৰ পৰা সিজেৰে আঁতৰি গৈ আছে। ফল স্বৰূপে জগতত ইতিহাসে ঢুকি নোপোৱা, কদৰ্ঘ ঘটনাসমূহ সংঘটিত হ'ব ধৰিছে। এনে ঘটনা সমূহে সমাজত কু-প্ৰভাৱ পেলোৱাৰ উপৰিও মুস্থ শৈক্ষিক পৰিবেশকো বিনষ্ট কৰে। এনে পৰিস্থিতিৰ অৱসান ঘটাই সমাজক সুপথেদি লৈ যোৱাৰ দায়িত্ব বহন কৰিব লাগিব দেশৰ বুদ্ধি-জীৱীসকল আৰু ছাত্ৰ সমাজে। ইয়াৰ বাবে লাগিব আমাৰ সকলোৰে সংযত বিবেক, সেৱাৰ মনোভাব আৰু আমাৰ মাজত একতা। উল্লেখ যোগ্য যে ৰাজনৈতিক কূট-কৌশলৰ বশৱৰ্তী হৈ এচামে অসম তথা উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলৰ মাজত থকা খিলঞ্জীয়া মিলা-প্ৰীতিত কুঠাৰাঘাত কৰি ৰখি

সমাজ সেৱা

- ১ম—কাৰ্ত্তিক চন্দ্ৰ নাথ (স্না: ১ম)
 সত্যশংকৰ নাথ (স্না: ৩য়)
 জয়বাম দাস (স্না: ১ম)
 মিলন চন্দ্ৰ বড়ো (উ: মা: ১ম)
 মিচ্ সত্যৱতী ৰাভা (স্না: ১ম)
 মিচ্ হিমালী বড়ো (ঐ)
 মিচ্ লতিকা তালুকদাৰ (ঐ)
 ১য়—সুদৰ্শন বড়ো (উ: মা: ১ম)
 হৰগোবিন্দ দাস (স্না: ১ম)
 গৌৰৰ্জন ৰাভা (উ: মা: ১ম)
 ভোগলাল ৰাভা (ঐ)
 প্ৰভাত চন্দ্ৰ বড়ো (ঐ)
 অশোক কলিতা (ঐ)
 দেৱেশ্বৰ বড়ো (ঐ)
 নবীন ৰাভা (ঐ)
 ভূমিধৰ বড়ো (ঐ)
 ৰোহিত চন্দ্ৰ ৰাভা (ঐ)
 ৰত্ন কুমাৰ ৰাভা (উ: মা: ১ম)
 জ্যোতিষ দাস (স্না: ১ম)
 তৰুণ কলিতা (ঐ)
 মিচ্ উষা ৰাভা (ঐ)
 মিচ্ যমুনা বড়ো (ঐ)
 মিচ্ মালা ৰাভা (ঐ)
 মিচ্ সভ্যা ৰাভা (ঐ)
 মিচ্ সুভদ্ৰা দাস (ঐ)
 খনীন্দ্ৰ ৰাভা (স্না: ২য়)

হৰিবৰ ৰহমান (স্না: ১ম)

জয়ন্ত কুমাৰ কলিতা (ঐ)

বিপুল বৈশ্য (স্না: ২য়)

তৰ্ক আৰু আলোচনা চক্ৰ:

তৰ্ক প্ৰতিযোগিতা:

১ম—চুৰাভজ্ঞান বেগম (উ: মা: ২য়)

২য়—ৰশ্মি বৰা (উ: মা: ১ম)

আকস্মিক বক্তৃতা:

১ম—প্ৰণৱ বৈশ্য (স্না: ১ম)

২য়—নিলীম দত্ত (স্না: ২য়)

কুইজ প্ৰতিযোগিতা:

১ম—নিলীম দত্ত [স্না: ১য়]

ৰাজীৱ ৰাভা [ঐ]

জগদীশ ৰাভা [উ: মা: ২য়]

২য়—ৰাজীৱ বায়ন [উ: মা: ১ম]

মিচ্ যুথিকা কাকতি [স্না: ২য়]

মণিকুট বায়ন [উ: মা: ২য়]

বক্তৃতা প্ৰতিযোগিতা:

১ম—আবিষ্কাৰ ৰহমান [স্না: ১ম]

২য়—জগত চন্দ্ৰ দাস [স্না: ২য়]

প্ৰণৱ বৈশ্য [স্না: ১ম]

আৱৃতি প্ৰতিযোগিতা:

[অসমীয়া কবিতা]

১ম—আবিষ্কাৰ ৰহমান [স্না: ১ম]

২য়—ৰশ্মি বৰা [উ: মা: ১ম]

[ইংৰাজী কবিতা]

১ম—নিলীম দত্ত [স্না: ২য়]

২য়—ৰশ্মি বৰা [উ: মা: ১ম]

ମାଂସ୍ତକ୍ତିକ ବିଭାଗ :

ବରଗୀତ :

୧ମ—ହୀରାମଣି ଦେରୀ [ସ୍ତା: ୧ୟ]

୨ୟ—ପ୍ରଦୀପ କଳିତା [ସ୍ତା: ୩ୟ]

ଶେରାଲି ଦାସ [ସ୍ତା: ୧ମ]

ଭଜନ :

୧ମ—ହୀରାମଣି ଦେରୀ [ସ୍ତା: ୧ୟ]

୨ୟ—ଧୀବାଜ୍ଞ ପାଟୋରାବୀ [ଉ: ମା: ୨ୟ]

ପ୍ରଦୀପ କଳିତା [ସ୍ତା: ୩ୟ]

ଖେୟାଳ :

୧ମ—ହୀରାମଣି ଦେରୀ [ସ୍ତା: ୧ୟ]

୨ୟ—ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ବାଭା [ଉ: ମା: ୧ମ]

ଜିକିବ :

୧ମ—ପ୍ରଦୀପ କଳିତା [ସ୍ତା: ୩ୟ]

୨ୟ—ହୀରାମଣି ଦେରୀ [ସ୍ତା: ୧ୟ]

ଉତ୍ପଳା ଦାସ [ସ୍ତା: ୩ୟ]

ମଞ୍ଜୁଳ :

୧ମ—ପ୍ରଦୀପ କଳିତା [ସ୍ତା: ୩ୟ]

୨ୟ—ଦେବୀବାମ ବଢ଼ୋ [ଉ: ମା: ୧ମ]

ଜଗତ ଚୌଧୁରୀ [ଐ]

ଲୋକଗୀତ :

୧ମ—ଶେରାଲି ଦାସ [ସ୍ତା: ୧ମ]

୨ୟ—କଲ୍ଲନା ବକ୍ରା [ଉ: ମା: ୧ମ]

କଲ୍ଲନା ଚୌଧୁରୀ [ସ୍ତା: ୩ୟ]

ବନଗୀତ :

୧ମ—ପ୍ରଦୀପ କଳିତା [ସ୍ତା: ୩ୟ]

୨ୟ—ହୀରାମଣି ଦେରୀ [ସ୍ତା: ୨ୟ]

ଶେରାଲି ବାଭା [ଉ: ମା: ୧ମ]

ବଢ଼ୋଗୀତ :

୧ମ—ଦେବୀବାମ ବଢ଼ୋ [ଉ: ମା: ୧ମ]

ସୀନା ବଢ଼ୋ [ଉ: ମା: ୨ୟ]

୨ୟ—ଚିତ୍ରା ବଢ଼ୋ [ଉ: ମା: ୧ମ]

ବାଭା ଗୀତ :

୧ମ—କମ୍ବୁରୀ ବାଭା [ଉ: ମା: ୧ମ]

୨ୟ—ଅଖିଳ ବାଭା [ଉ: ମା: ୨ୟ]

ଅମଳ ବାଭା [ଉ: ମା: ୧ମ]

ଜ୍ୟୋତି ସଂଗୀତ :

୧ମ—ଶେରାଲି ଦାସ [ସ୍ତା: ୧ମ]

ପ୍ରଦୀପ କଳିତା [ସ୍ତା: ୩ୟ]

୨ୟ—କଲ୍ଲନା ବକ୍ରା [ଉ: ମା: ୧ମ]

ବିଷ୍ଣୁ ବାଭା ଗୀତ :

୧ମ—ପ୍ରଦୀପ କଳିତା [ସ୍ତା: ୩ୟ]

୨ୟ—ଅଖିଳ ବାଭା [ଉ: ମା: ୨ୟ]

ହୀରାମଣି ଦେରୀ [ସ୍ତା: ୨ୟ]

ଭୁପେନ୍ଦ୍ର ସଂଗୀତ :

୧ମ—ଜଗତ ଚୌଧୁରୀ [ଉ: ମା: ୧ମ]

୨ୟ—ଶେରାଲି ବାଭା [ଐ]

ହୀରାମଣି ଦେରୀ [ସ୍ତା: ୨ୟ]

ଆଧୁନିକ ଗୀତ :

୧ମ—ହୀରାମଣି ଦେରୀ [ସ୍ତା: ୨ୟ]

୨ୟ—ପ୍ରଦୀପ କଳିତା [ସ୍ତା: ୩ୟ]

ମୁକାଭିନୟ [ଏକକ] :

୧ମ—ଦେବଜିଂ ଦାସ [ସ୍ତା: ୧ମ]

୨ୟ—ଭୁଦେର ଅଧିକାରୀ [ସ୍ତା: ୨ୟ]

ବାଜୀର ବାୟନ [ଉ: ମା: ୧ମ]

কৌতুক :

১ম—দেৱজিৎ দাস [স্না: ১ম]

২য়—ৰাজীৱ বায়ন [উ: মা: ১ম]

ভূদেৱ অধিকাৰী [স্না: ২য়]

একক অভিনয় :

১ম—আবিহুৰ ৰহমান (স্না: ১ম)

২য়—ভূদেৱ অধিকাৰী (স্না: ২য়)

ৰাজীৱ বায়ন (উ: মা: ১ম)

বাতৰি পঢ়া :

১ম—মিচ্ যুথিকা কাকতি স্না: ২য়)

২য়—ভূদেৱ অধিকাৰী (ঐ)

ৰাজীৱ বায়ন (উ: মা: ১ম)

ভেশচন :

১ম—প্ৰশান্ত শৰ্মা (স্না: ৩য়)

সবীন বৈশ্য (স্না: ২য়)

২য়—বীণাপানি নাথ (স্না: ২য়)

সত্যশংকৰ নাথ (স্না: ৩য়)

হিকমণি শৰ্মা (ঐ)

বহুৰৰ শ্ৰেষ্ঠ গায়ক :

প্ৰদীপ কলিতা (স্না: ৩য়)

সাহিত্য প্ৰতিযোগিতা :

কবিতা :

১ম—সত্যশংকৰ নাথ (স্না: ৩য়)

বাবুল বড়ো (স্না: ১ম)

২য়—আব্দুল আউৱাল (স্না: ১ম)

মুক্তি নাথ বড়ো (ঐ)

গল্প :

১ম—সত্যশংকৰ নাথ (স্না: ৩য়)

জগদীশ ৰাভা (উ: মা: ২য়)

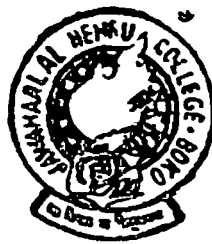
২য়—মুক্তি নাথ বড়ো (স্না: ১ম)

বেটুপাত্ত অঙ্কন :

নিচুকণি বঁটা :

—সুশীল পাটোৱাৰী (উ: মা: ২য়)

**THE
JAWAHAR JYOTI
THE XVth ISSUE
1993-94**

CONTENTS

**E
N
G
L
I
S
H**

**S
E
C
T
I
O
N**

The Status of woman in the past and the present : Mrs. J. Bhuyan,
Lecturerin Anthropology.

Ozone Layer - The cause and effect of its Depletion P. Sarma
Lecturer in Physics.

Landuse and landholding sizes of different communities in Boko circle and their economic condition : N. C. Mudiar
Lecturer in Geography.

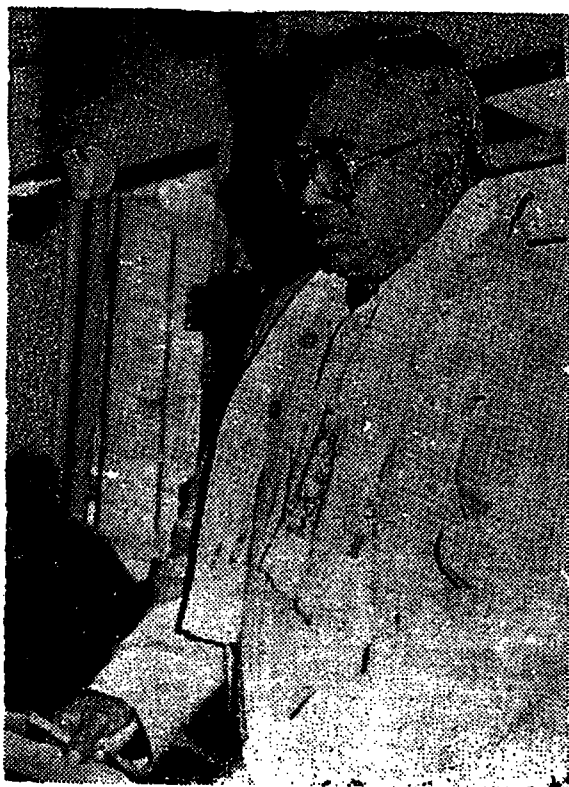
Present teaching and office staff of the College :
1993-94

Prof. In-Charge
Mrigendra Kr. Sarma

Editor :
Babul Boro

Principal J. C. Nath welcoming the Chairman
of the Study Group II of Parliamentary
Committee on the welfare of
SC & ST with 'phulam
gamocha' on its august
visit to our
college on
January 6,
1994

The Chairman of Study Group II of Parliamentary Committee on the welfare of SC & ST addressing the gathering in the college on the occasion.

Sri Gomeswar Pegu, honourable Minister of State for WPT & BC, Assam addressing the gathering on the occasion of the visit of the members of the Study Group II of Parliamentary Committee on the welfare of SC & ST to our college on January 6, 1994.

The Status of Woman in the Past and the Present

Mrs. J. Bhuyan

Lecturer in Anthropology

The status of woman in a country, it is said, indicates the standard of its civilization. In this sense the Indians may feel proud of their ancient standard of civilization. Ancient India venerated woman and gave her the status which the ancestors of the civilized western people could not even imagine. In the then Hindu society she enjoyed perfect equality of freedom and status with man.

The status of woman is mostly determined by the structure of the society or the family. Generally the two types of society are found. They are patriarchal and matriarchal. In a patriarchal society the descent is traced through father, while in a matriarchal one the descent is traced through mother. It is gene-

rally believed that the status of woman in a matriarchal society is higher than that of woman in a patriarchal one. But a survey of the matriarchal societies shows that it is not so. In India among the Khasis the daughter inherits the property of her mother. In their mythology the creator is female. Man's earnings belong to his mother's family before marriage, and after marriage they belong to his wife's family. Most of the ancestors who are worshipped are women. Women act as priests on the religious occasions. They also become leaders in the social and religious fields. In Khirin kingdom a woman is the highest priest and administrator. Though a woman has so much power, one finds few cases of her misbehaviour towards man. On the

otherhand a Khasi woman regards her husband as her master.

In the primitive patriarchal societies the status of woman was determined by the restrictions attached to her functions. If the socio-economic functions of the woman were higher and more valuable in a tribe, her status was naturally higher. On the otherhand if her economic functions were not very important, she did not enjoy a high social status. For example, among the Todas the dairy is the central place of the economic and ritual activities of the tribe. But women never visit the dairy. Even they are not allowed to do any important jobs in the dairy-farming. The result is that their status is much lower.

It is observed that in various societies men and women have equal control over their economic activities. In such societies the status of both is more or less the same. For example, in Kadar tribe there is the division of labour between man and woman and so, the status of woman is equal to that of man.

Amongst the Gond also both men and women have equal freedom, and their activities are also similar.

It is believed that a woman's place is the home. She is also regarded as the property of others because she has to leave her parental house after her marriage and serve her husband and his family. Besides, the common feeling is that a girl is financially a burden on her parents. It is because of the fact that in her marriage she is to be given costly furniture, ornaments and other valuable things by her parents. In addition, there are still atrocities on women, dowry-death, rape, violence, eve-teasing etc. in our society. This certainly lowers the status of woman, and as such the recurrence of such ugly things should be prevented at all casts.

There is no denying the fact that women are now occupying positions of repute and responsibility. They are also showing their worth in all walks of life. This shows that they are capable of attaining the highest rung in the ladder of perfection in social life. Needless to say, in many

societies of the different parts of the world women are found showing their efficiency as social workers, lawyers, doctors, teachers, higher officers, etc. It must also be admitted that in some cases women show more efficiency than men. This shows that in almost all societies the status of woman is more or less undergoing a remarkable change. So the views held by a great thinker that 'Woman is an unfinished man left standing at a lower step in a scale of development' and also Nietzsche, the German philosopher, that 'Woman was God's second mistake' do not convey the truth about woman. They are certainly the views of the misogynists. In the early days of man's civilization enslavement to parents, husbands and other members of the family was decreed to women. But those days were the dark days of humanity, and the civilization of today cannot pride itself on it.

The modern world now eagerly looks forward for the remarkable improvement of the status of woman.

Women are not to be regarded as only the properties of others. They are to be given ample opportunities of showing their efficiency in various ways. No country can progress unless her entire population including women-folk takes an active part in all her development works. Men and women are to work in co-operation for the creation of a new world.

Our country India in her march for progress cannot unduly obstruct any change in the ideal of her womanhood. On the otherhand the ideal of her great women of the past should not be forsaken. She cannot also sacrifice her ancient culture to an unreasoning love for the western ideal. It is worth mentioning that ancient India revered woman as a living epitome of grace, sweetness and beauty. She accorded the highest social status to the qualified women then. Gargee and Maitrayee were learned scholars, and their great learning was a matter of pride for the people of ancient India. The Rigveda bears evidence that

women were fully the equals of men in regard to access to, and capacity for the deepest knowledge—even knowledge of the Absolute or Brahma. It refers to the young maidens completing their education as Brahmacharinis and then having husbands in whom they are merged like rivers in the oceans. It also mentions that learned and young daughters should be married to learned bridegrooms. The Yajurveda also states that a daughter who has completed her Brahmacharyya should be married to one who is learned like her. It cannot be denied that women had a more honoured place among the ancient Hindus than they had among the ancient Greeks and Romans. It is also to be noted that in the then Hindu society she enjoyed full religious right with her husband. We also find that a grown-up maiden was allowed to make the free choice of her husband at a 'Sayamvara'. Women had, then, really an enviable position, and it was due to people's distinct and noble notion of woman and woman-

hood. Buddhism too kept up the tradition of the Brahmanical religion in according to women an honoured place in their social life. Women were made eligible for admission to the Order of Nuns, that opened to them an avenue of culture and social service and also an opportunity for public life.

It is certainly a strange logic to regard women as inferior to men. The result of the University examinations in the different parts of the world amply demonstrate that girls if properly guided and helped may outshine boys in the different branches of learning. Given proper scope, they can show efficiency in any work. They can build up the family, the society and also the new world as a whole. In fact they need better opportunities which will ultimately help create better mothers, better housewives and better citizens. It is said that God's most perfect creation is woman and as such, she should be treated well and be accorded the highest social status she deserves. Manu, the great teacher, had his

wise saying "Where women are and where they are not honoured, honoured, there the Gods rejoice, there all rites are fruitless." □

Reference :

1. Women of India :—Chief Editor—Tara Ali Baig under the auspices of The National Council of Women in India.
2. Anthropology .—Social and Culture.

—Dr. Vatsyayan.

Ozone Layer — The Cause and Effect of its Depletion

— P. Sarma
Lecturer in Physics

Ozone is a form of oxygen with a strong but refreshing smell. It is produced by electricity and is present in the air. It largely occurs in the atmosphere from 20 to 25 kilometres above the surface of the earth. In ozone (O_3) three oxygen atoms are combined instead of the usual two atoms (O_2). It is also produced by the action of ultraviolet rays upon the ordinary oxygen atoms.

One of the drastic impacts on our earth's ecosystem is that of the depletion of ozone layer popularly known as ozone hole. It was first observed over the Antarctica in 1985. Ozone layer extends from the upper stratosphere to the mesosphere. It is a thin region of the concentration of the form of oxygen molecule

known as ozone (O_3).

Ozone layer is the earth's only defence mechanism against the harmful rays of the sun. It also controls the thermal budget of the earth. It is to be noted that the ultra-violet rays are biologically harmful to animals, plants and human beings. If these rays reach the earth's surface in full intensity, it will cause a serious ecological damage by destroying animal tissues. So the presence of ozone in the air is very essential to the earth's ecosystem.

The manufactured chemicals released by man destroy ozone layer faster than nature can replenish it. They also create ecological imbalance on earth. The chemical mainly responsible for the depletion of ozone layer is 'Chloro-Fluro-Carbon'

better known as C. F. C. In 1930 Dr. Thomas Midgley, an American scientist, demonstrated to the American Chemical Society, the first synthesis of C. F. Cs. It is worth-mentioning that one form of C.F.Cs is known as Freon, and it is used in foam production, refrigeration, fire extinguishers, solvents for pharmaceuticals and electric industry. Unlike several other chemicals the transparent, insoluble and non-reactive C. F. Cs cannot be removed from the atmosphere by the scavenging processes such as photo-dissociation, rain-out and oxidation. This gives them a residence time in the atmosphere for as long as 40 to 150 years. During this time they rise by random diffusion from the lower atmosphere to an altitude of 25 to 40 kilometres. Here the ultra-violet rays break down the C. F. C. to release free chlorine atoms. The reactive chlorine atoms attack ozone; breaking it down into oxygen molecules and chlorine monoxides. It is to be noted that a single chlorine atom can destroy as many as 100,000 ozone molecules. Again

oxygen like ozone cannot act as a shield. Thus through a series of catalytic chain reactions the chlorine atom causes a significant depletion of the ozone layer.

The scientists are much concerned with the depletion of the ozone layer and also the serious biological damage on earth for it. It may be mentioned that the exposure to high doses of ultra-violet rays has harmful effect on both the plants and animals. Among the visible harmful effects of the exposure to doses of such rays as observed by the reduced size of leaves, the stunted growth of plants and also the poor quality of seeds. Again the scientists have shown that the higher incidence of ultra-violet rays as a result, reduces algae productivity. It also causes damage to various forms of aquatic larvae and other organisms. The long term effect of such changes may be catastrophic. It is known that waters reduce the productivity of phytoplankton. If phytoplankton is affected, it will affect the krill, the tiny

animals that feed on algae and as a result, it will affect fish, sea-birds and marine animals including Seals and Whales and eventually it will also affect the human beings who greatly depend on sea-food for their livelihood. There will be such catastrophic effects on both the plants and animals as a result of the depletion of the ozone layer, caused by the chlorine atoms that are released by the ultra-violet rays by breaking down the C. F. Cs at a high altitude.

It is known that the direct exposure to ultra-violet rays can damage the immune system of human beings, cause cataract and increase the incidence of skin cancer. What is more, while in the upper atmosphere the C. F. Cs eat up the ozone layer, at the lower altitude they heat up the earth much in the manner of other green house gases such as carbon-di-oxide, nitrozen-di-oxide etc. and effect the climate on earth. A gradual warming of the earth threatens increased melting of polar ice-caps and flooding of coastal

regions. It is estimated that the warming of the earth from 1.5 to 5.5°C can cause the rise of the sea-level from 20 to 165 centimetres. It is to be noted that the sea-level rises by 10 cms. in 100 years. It is also estimated that a rise of this magnitude in the Indian ocean can make the Lakshadweep Archipelago quite vulnerable.

It is worth mentioning that over a large part of the Indian sub-continent the ozone content is much lower than that in the mid-latitude, and the ultra-violet rays' doses are higher. But there is no evidence of higher incidence of skin cancer or other harmful effects of the higher doses of ultra-violet rays. However any appreciable decrease in the present ozone level over India may have serious consequences.

The first global conference to counter the threat was held in Vienna in 1985. But a proper protocol could only be drawn up in 1987 when as many as 48 nations met in Montreal and signed what has come to be known as the Montreal

Protocol. India also along with other developing countries became a party later to this International Agreement. It was decided to reduce the consumption of C. F. Cs by 50 percent by 1999. It is to be noted that if C. F. C. emission is not controlled practically, the ozone layer may deplete by the middle of the 21st century and if so, it will push the human race into an era of ecological devastation. □

Reference :—

1. Dhar V. K. Kaul S. R., Bhat C- L. (1991) : 'The C. F. C. Dilemma'
— Science Reporter
Vol.—28, No. 6, June, 1991
2. Ghosh Pradipto (1992) :
'Global Warming—Nature's Revenge'
—Science Reporter
Vol - 29, No-6, June, 1992
- 3- Katyal, Timmy and Satake M (1991) :
'Environmental Pollution'
Edited by Rajkumar
Annual Publications, New Delhi

Landuse and Landholding Sizes of Different Communities in Boko Circle and their Economic Condition

[CASE STUDY]

—N. C. Mudiar,
Lecturer in Geography

Landholding is very important in the life-style of human beings. It is a fact that more than 80% of people live in rural areas, and basically their way of life and economic condition depend on agriculture. Besides, the quality of soil and its nature determine their choice of production. In this sense an attempt is made to study the categories of landuse and the sizes of landholdings of different communities in Boko circle and their economic condition.

Boko circle comprises three gaon Panchayats viz. Boko, Bekely and Luky gaon panchayats. It also consists of 113 (one hundred and thirteen) revenue villages with a population

of nearly 80,500 according to the census of 1991. There are again three physiographic divisions such as

- i) The old alluvial plain zone,
 - ii) The foot-hill zone &
 - iii) The middle flood plain zone
- in this circle. People belonging to the scheduled caste, the scheduled tribe, the hill tribe and the general caste have been living together in all the three zones.

To verify the nature of landuse and landholdings of different communities in Boko circle only 14 (fourteen) villages (more than 10% of the total villages) viz. Namtarabari, Hahim, Matia, Hashi, Mauman, Moirachora, Jalukbari, Kajigaon, Bogaikhas, Darisatra,

Nagopara, Dakshin Sekhadari. Uzanpara, and Dhekiabari (Bhalukghata) may be selected. Again we may observe and analyse the distributive character of different categories of landuse and sizes of landholdings of the main four communities such as scheduled caste, scheduled tribe, hill tribe and general caste. In this regard eight villages—two from each community may be selected to have a vivid picture.

The locational sites of the villages are different. The village Darisatra is located in the extreme north-eastern corner of the area. It is in the old alluvial plain, and about 80% of its inhabitants are of the scheduled caste community. Jalukbari is another village in the north-western part of the area. It is only about 12 (twelve) kms. away from the heart of Boko township. The people living in this village belong to the scheduled caste and scheduled tribe communities. It is also in the old alluvial plain zone. Nagopara is a village in the middle flood plain zone and is only 4 (four) kms. away

from Boko township. The National Highway No 37 forms its northern boundary. Almost all the inhabitants of the village are the Rabhas and they belong to the scheduled tribe community. Kazigaon is another tribal village about 6 (six) kms. away from Boko bazar. This village is in the middle flood plain zone of the area.

Dhekiabari village which is also known as Bhalukghata is a village of the inhabitants of general caste. It is only 5 (five) kms. away from Boko township. It is situated in the middle flood plain zone. Uzanpara is another village 20 (twenty) kms. away to the north-west of Boko block. Namtarabari is also a village in the foot hill zone. It is on the border of Assam and Meghalaya, and is nearly 25 (twenty five) kms. away from Boko. It is situated to the south-west of Boko and is inhabited by the Garos who are recognized as the hill tribes. Hahim is about 14 (fourteen) kms. away from Boko. It is to the south of Boko township.

Landuse is the product of human culture on the physical endowment of land comprising relief, drainage and soil. The intensity and type of landuse change from community to community to comply with the interest, aptitude and skill of people. So a humble venture is made below to see the nature of landuse and the sizes of landholdings of the four communities mentioned above.

Of all the eight selected villages, only the village Nagopara has a forest landuse cover of about 213 (two hundred and thirteen) acres (1991-92) as shown in table No 1 below. Barren and uncultivable land that exists is about 7 (seven) acres in each of Darisatra and Kazigaon villages. Dhekiabari has 35 acres of barren and uncultivable land, while Hahim village has 17 acres of land under the barren and uncultivable landuse category. About 5% of the total land of Nagopara village remains barren and uncultivable. In the category of land put to non-agricultural uses, the eight village Hahim differs in magnitude.

Darisatra has the least share of 3% allocation as it is the most remote village of the study area. Jalukbari and Namtarabari use only 8% of land in non-agricultural landuses. Same is the case with Kazigaon village. Dhekiabari and Uzanpara villages are in higher level as more than 20% (twenty) of the total land put to non-agricultural landuses are used in these villages. In the other two villages namely Nagopara and Hahim 12% of the total land is used.

The potential agricultural land in the form of cultivable waste land varies from 0 to 4% in the eight selected villages. There is no cultivable waste land in Nagopara village, and it is only 4% (four) in Namtarabari village. The rest of the villages have 1 to 2% of the total land as cultivable waste land. It is worth mentioning that grazing land to feed the livestock in the villages is a problem. Almost half of the villages do not possess any grazing lands. It is mostly confined to Darisatra, Nagopara and Jalukbari

Serial No.	Name of Villages	Total household	Surveyed household	Surveyed population	Forest land	Barren & uncultivated land	Land put to non-agricul- tural use	Cultivable waste land	Grazing land	Land under misc. Tree crops and groves	Fallow land	Current Fallow land	Net sown area	Total Land	Community
1	Darisatra	99	10	50	—	—	1.32	0.66	—	5.95	1.68	—	7.60	17.52	Scheduled caste
2	Jalukbari	180	18	82	—	—	1.32	0.33	—	4.29	—	—	8.59	14.53	
	Total	279	28	132	—	—	2.64	0.99	—	10.24	1.98	—	16.19	32.04	General caste
3	Dhekiabari	149	15	106	—	3.14	3.47	0.66	—	8.92	0.82	—	33.05	50.09	
4	Uzanpara	97	10	81	—	0.49	1.98	1.05	0.49	10.90	0.99	—	26.11	42.01	Scheduled Tribe
	Total	246	25	187	—	3.63	5.45	1.74	0.49	19.82	1.81	—	59.16	92.10	
5	Kazigaon	45	5	44	—	—	1.15	0.49	—	0.99	0.36	—	18.18	21.17	Hill tribe
6	Nagopara	77	10	51	—	—	1.34	—	—	8.59	0.16	—	11.23	21.32	
	Total	122	15	95	—	—	2.49	0.49	—	9.58	0.52	—	29.41	42.49	Hill tribe
7	Namtarabari	20	5	35	—	—	1.32	—	0.40	33.49	—	0.66	17.19	53.37	
8	Hahim	250	25	117	17	1.15	3.96	—	—	15.20	—	0.16	14.71	52.18	Hill tribe
	Total	270	30	152	17	1.15	5.28	—	0.40	48.69	—	0.82	31.90	105.55	

Landuse In Selected Villages (In Acres)
Table No—1 Source :- Household Survey

villages. Dhekiabari village has only 3.5% of land for this purpose. In case of fallow land also, only the village Hahim has about 5% (five) of the total land as fallow land comprising both the old fallow land and current fallow land. The rest of the villages show negligible proportions. The land under miscellaneous tree crops and groves is minimum (less than 1%) in Darisatra and Kazigaon villages, while it is 4% (four) in Namtarabari, 6% (six) in Jalukbari and Nagopara and 12% (twelve) to 15% (fifteen)

in the rest of the villages.

In case of the net sown area 75% to 80% of the total land is covered in the villages Namtarabari and Kazigaon, 70% to 75%, in Darisatra and Jalukbari, 58%, in Hahim 48% in Uzanpara and Dhekiabari and less than 20%, in Nagopara village. However the net sown area was increased in the previous decade except the last two years, showing a negative trend.

The landholding sizes of the different communities in Boko circle are shown in the following table :

TABLE No.—2

Distribution of Average Landholding Sizes Among Different Communities Average Size in Areas

Sl. No.	Catagories of landholding sizes	S. C.	G. C	S.T.	H.T.	Total—
1	0—2.5 Marginal landholding	.56 (23)	.83 (6)	1.40 (8)	1.00 (20)	.68 (57)
2	2.5—5.0 Small landholding	2.97 (4)	3.93 (13)	2.99 (4)	3.8 (3)	3.59 (24)
3	5—7.50 Medium landholding	— (—)	6.1 (1)	6.33 (3)	5.4 (4)	5.83 (8)
4	7.50 and above large landholding	7.6 (1)	12.68 (5)	— (—)	14.08 (3)	12.57 (9)
		(28)	(25)	(15)	(30)	(98)

Table No. 2—Source : Sample Survey

N. B.—Figures in brackets represent Household.

We find that the scheduled caste community has the highest number of household in marginal landholding group. It is 82% with 0.56 acres of land per household. The net sown area is about 50% of the total land available. It is followed by miscellaneous tree crops and groves with about 30% of land under this category of landuse. Furthermore in the scheduled caste dominated villages the land put to non-agricultural purpose is only 9%, showing that the villages have a few transport roads and public premises. So also is the case with the cultivable waste land with only 3% for further expansion of agriculture in spatial dimension. The villages may not possess land for forest and grazing, thus depriving the people of their secondary source of income through raising livestock and firewood.

It is to be noted that about 54% of the scheduled tribe community of the study area have marginal landholdings of 1.40 acres and slightly more than 20% have small

landholding sizes of 3 acres, while 20% of the people have landholding of 6 acres for each household. There is no land for forest cover in the household of the people of general caste. About 64% of the total land is covered under the net sown area; while 25% of the area is used under miscellaneous tree crops and groves. Grazing land is very marginal. About 7% of the land is put to non-agricultural landuse. Barren and uncultivable land is almost absent in the area.

The hill tribe community is found along the foot-hill tract. About 67% of the household has marginal landholdings and almost equal proportions of the household share medium landholding (5-7.5 acres) and large landholding (7.5 acres & above) and also small landholding (2.5 acres). About one-third of the total land has been brought under agriculture as the net sown area cover is less than 30% of the total area. The landuse in the hilly area is the highest in the miscellaneous tree crops and groves category

with a share of 47% of the total land coverage. There are no cultivable waste land and fallow land as per the information received.

About 64% of the land among the general caste community is under the net sown area, and 21% of the land is confined to the miscellaneous tree crops and groves. Grazing land is very marginal. About 4% of the entire area remains fallow in current and old fallow land. The barren and uncultivable land is found to occupy about 4% of the total operational area.

The overall economic condition of the people of general caste is poor. However they are relatively the best of the four communities. In this regard they are followed by the hill tribe and scheduled tribe communities. The poorest of the poor are the people belonging to the scheduled caste community. Paucity of facilities for their traditional craft and skill is one of the factors of their poverty. Further they are not apt to the agricultural pursuits for which they are compelled to be poor by the circumstances. Over and above, the marginal landholdings of the scheduled caste household play a detrimental role in their economy.

The landholding sizes of the households have positive relation

with their economic condition. However the relationship is very strong in case of the people of general caste and it is very feeble in case of the hill tribes. This relationship indicates that there are other causes of economic backwardness more effective rather than landholding sizes.

The growing population and the depleting soil condition under the effect of flash flood and the attack of wild animals have considerably influenced the landuse pattern. However the increase in land coverage in agriculture in no way hints the lack of people's involvement. Perchance it hints the lack of proper skill and aptitude in the static process of agriculture. The people have not come up with the modern methods of agriculture, and relevant processes. The stage of adoption of various programmes and schemes varies depending on the degree of motivation and the help offered to the people, which may change the pattern of agriculture. Lack of agricultural facilities amongst the tribal people as well as the people of general caste has hampered the improvement in agriculture. Again the relatively small size of operational landholdings of the scheduled caste and scheduled tribe communities has given rise to their backwardness in comparison with that of the non-tribal people. □

Present Teaching and Office Staff of the College

Principal :

Sri Jatindra Chandra Nath, M. A. (B. H. U.)

Dept. of Assamese :

- 1) Sri Basanta Kumar Dutta (Head)
- 2) „ Madan Chandra Kakati
- 3) „ Dharma Kanta Barua
- 4) „ Jatindra Chandra Medhi
- 5) „ Kamaleswar Thakuria

Dept. of English :

- 1) Sri Dilip Kumar Das (Head)
- 2) „ Mrigendra Kumar Sarma
- 3) „ Umesh Chandra Kar

Dept. of Economics :

- 1) Sri Sarat Chandra Talukdar (Head)
- 2) „ Debendra Nath Sarma
- 3) „ Akan Chandra Chowdhury
- 4) „ Sanjay Saikia

Dept. of History :

- 1) Sri Dwijendra Nath Das (Head)
- 2) „ Lakshi Kanta Sarma

Dept. of Political Science :

- 1) Md. Mozibar Rahman (Head)
- 2) Sri Prabodh Chandra Das
- 3) „ Praneswar Nath
- 4) „ Atanu Hazarika

Dept. of Anthropology :

- 1) Sri Bhabesh Chandra Goswami (Head)
- 2) Mrs. Joyashree Bhuyan
- 3) Mrs. Binaya Devi
- 4) Miss Nilanjana Sarma

Dept. of Education :

- 1) Mrs. Rumita Phukan
- 2) Mrs. Bijaya Deka
- 3) Mrs. Khiroda Mali

Dept. of Geography :

- 1) Sri Nabin Chandra Mudiar
- 2) „ Abani Kumar Das
- 3) „ Jugal Kishore Nath

Dept. of Biology :

- 1) Mrs. Nanda Devi
- 2) Mrs. Purabi Rabha

Dept. of Physics :

- 1) Sri Pranab Kumar Sarr
- 2) Mrs. Gitanjali Deka Konwar

Dept. of Chemistry :

- 1) Meraj Khan
- 2) Sri Samudra Sarma

Dept. of Mathematics :

- 1) Sri Dhiraj Kumar Das
- 2) Sri Navajyoti Das

Office Staff :

- 1) Sri Kanak Chandra Das (U. D. A)
- 2) „ Radha Charan Medhi (U.D.A)
- 3) „ Sailendra Nath Sarma (L.D.A)
- 4) „ Amal Chandra Rabha (L.D.A)
- 5) „ Pradip Kumar Das (L.D.A)
- 6) „ Sarbeswar Das (Grade IV)
- 7) „ Mahesh Das (Grade IV)
- 8) „ Mrs. Urbashi Das (Girls' Common room
Attendant)
- 9) „ Bharat Rabha (Grade IV)
- 10) „ Leben Hazong (Grade IV)

Library Staff :

- 1) Sri Gautam Rabha, B. A. (Librarian)
- 2) „ Bharat Choudhury (Library Assistant)
- 3) „ Mahendra Kalita (Grade IV)
- 4) „ Jibeswar Thakuria (Library Bearer)
- 1) „ Narayan Rabha (Laboratory Bearer)
- 2) „ Ajoy Das (Students' Union Bearer)
- 3) „ Sobharam Boro (Gardener)
- 4) „ Billeswar Rabha (Library Bearer)
- 5) „ Sankardev Das (Do)
- 6) „ Padma Kalita (Union Bearer)
- 7) „ Purna Rabha (Library Bearer)

Graduates of the Year 1993 :

- 1) Bijoy Kumar Nath (Ass. M.) II
- 2) Bhaben Chandra Kalita (Ed. M.) II
- 3) Hiren Rabha (Ed. M) II
- 4) Lakshman Rabha (P. Sc. M) II
- 5) Nurul Islam (P. Sc. M) II
- 6) Pankaj Kumar Kalita (P. Sc. M) II
- 7) Prafulla Kumar Ray (P. Sc. M) II
- 8) Ramen Kumar Bayan (Ed. M) II
- 9) Sanjay Das (Ed. M) II
- 10) Sultan Mamud (Ed. M) II
- 11) Miss Anjana Rabha (Ed. M) II
- 12) Miss Bhabani Kalita (Ass. M) II
- 13) Miss Dipanjali Kalita (Ed. M) II
- 14) Miss Hemo Patowary (Ass. M) II
- 15) Miss Kshiroda Saloi (Ed. M) II
- 16) Miss Lipika Devi (Ed. M) II
- 17) Miss Minati Boro (Ass. M) II
- 18) Miss Nirupama Boro (Ass. M) II
- 19) Miss Namita Rabha (Ass. M) II
- 20) Miss Parbati Nath (Ed. M) II
- 21) Miss Ranju Kalita (Ed. M) II
- 22) Miss Padumi Pathak (Ed. M) II
- 23) Ramdayal Mahanta (Ass. M) II
- 24) Chabin Rabha
- 25) Nripen Chandra Patowary
- 26) Pramod Chandra Kalita
- 27) Prasanta Kalita

- 28) Miss Anju Rani Kalita
- 29) Miss Niva Dakua
- 30) Kasem Ali
- 31) Niranjan Mandal
- 32) Bhadreswar Rabha
- 33) Puspajyoti Das
- 34) Akshay Kumar Thakuria
- 35) Abhimanyu Rabha
- 36) Bimal Chandra Kalita
- 37) Birtod Kumar Kalita
- 38) Krishna Kanta Das
- 39) Nagen Chandra Rabha
- 40) Pulea Kalita
- 41) Broja Kumar Nath
- 42) Miss Radha Rani Boro
- 43) Achinta Deka
- 44) Aswini Kumar Ray
- 45) Dwijen Das
- 46) Gakul Chandra Boro
- 47) Mahitya Chandra Mandal
- 48) Rajkumar Daimary
- 49) Ranjit Boro
- 50) Shamsul Hoque
- 51) Tridip Kumar Rabha
- 52) Miss Kamala Kalita
- 53) Miss Kanta Rani Das
- 54) Dimbeswar Rabha
- 55) Giashuddin Ahmed
- 56) Mantu Mahanta
- 57) Prafulla Kumar Ray
- 58) Miss Rashonara Begum.

Ex-Editors of the "JAWAHAR JYOTI"

1) Jnan Sankar Khaklari—	1970-71
2) Under the responsibility of the
Editorial Board—	1975-76
3) Hangsadhar Daimari—	1976-77
4) Dhirendra Kumar Choudhury—	1977-78
5) Naramohan Ray Sarkar—	1980-81
6) Miss Sabita Boro—	1981-82
7) Abani Kumar Adhikary—	1983-84
8) Brinchi Kumar Rabha—	1985-86
9) Gauranga Choudhury—	1986-87
10) Sankar Mahanta—	1987-88
11) Harsha Kalita—	1988-89
12) Nashiruddin Ahmed—	1989-90
13) Kailash Kalita—	1990-91
14) Ganesh Boro—	1991-92
15) Kshirod Choudhury—	1992-93

The End